

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา
อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

นายบรรลือ จันทร์แดง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2560

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

ผู้วิจัย : นายบุรฉัตร จันทร์แดง

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิท ตีเมืองซ้าย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ)

ประธานกรรมการ

(ดร.สมศักดิ์ พรหมเดื่อ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธินี อัดถาวร)

กรรมการ

ชื่อเรื่อง : ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

ผู้วิจัย : นายบุรฉัตร จันทร์แดง

ปริญญา : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธินี อัดถากร

ปีการศึกษา : 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร และศึกษาข้อเสนอแนะ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 200 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ, ความถี่, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.56$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าระดับน้อย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการไม่เข้าใจตนเอง และด้านการไม่รับผิดชอบต่อสุขภาพ ระดับน้อยที่สุด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด ด้านการนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย ด้านการแสดงออกเนื่องจากความเครียด และด้านการใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์

2) ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร มีจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านอิทธิพลจากคารา และสื่อต่าง ๆ ($X_9 \text{ Beta} = .285$) ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ($X_6 \text{ Beta} = .232$)

ด้านทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด (X_2 Beta = .154) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .525 ตัวแปรอิสระทั้งหมด สามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้ร้อยละ 27.50 สามารถสร้างสมการถดถอย ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $Y = a + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots + b_n x_n$

แทนค่าในสูตร $Y = .640 + .119 (x_1) + .181 (x_2) + .121 (x_3)$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z = B_1 z_1 + B_2 z_2 + \dots + B_n z_n$

แทนค่าในสูตร $Z = .285 (z_1) + .232 (z_2) + .154 (z_3)$

เมื่อ Y และ Z = พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร 3) ข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ได้แก่ ไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ควรเลือกคบเพื่อนที่ดี ควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ปลูกฝังให้มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อยาเสพติด ควรจัดกิจกรรม หรือจัดกีฬาต้านยาเสพติด พ่อ - แม่ ผู้ปกครอง คนในชุมชน และตำรวจควรช่วยกันสอดส่องดูแลไม่ให้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน

คำสำคัญ : พฤติกรรมเสี่ยง, ยาเสพติด, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Title : The factor affected to the risk behavior to build the narcotic of high school education student at the beginning, Dongluang wittaya School, Dongluang District, Mukdahan Province.

Author : Mr. Burachat Jandaeng

Degree : Master of Public Administration (Public Administration)

Advisors : Associate Professor Dr. Saovalak Kosonkittiumporn
Assistant Professor Dr. Suthinee Atthakorn

Year : 2017

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the level and factor affected to the risk behavior to build the narcotic of high school education student at the beginning, Dongluang wittaya School, Dongluang District, Mukdahan Province and study the suggestions in the factor affected to the risk behavior to build the narcotic of high school education student at the beginning, Dongluang wittaya School, Dongluang District, Mukdahan Province. Samples in this research were high school education student at the beginning, Dongluang wittaya School, Dongluang District, Mukdahan Province. consisted of 200 student, obtained by simple random sampling technique. Instruments used in this research was rating scale questionnaire with the reliability level at .95. Statistics used for data analysis were percentage, frequency, mean and standard deviation. Statistics used for analysis the hypothesis were Pearson's correlation coefficient and multiple linear regression analysis (Enter method) fix the statistic significance level at .05

The results of research were as follows 1) The level of the risk behavior to build the narcotic of high school education student at the beginning, Dongluang wittaya School, Dongluang District, Mukdahan Province, in overall was rated at lowest level ($\bar{X} = 1.56$). As considered by aspects, 2 aspects was rated at low level which are doing not understand oneself and be irresponsible builds the health, 4 aspects was rated at lowest level which are friend association that is addicted to drugs, addictive substance lead reaches the body, the expression is because of tension, taking time free doesn't be born the advantage.

2) The factor affected to the risk behavior to build the narcotic of high school education student at the beginning, Dongluang wittaya School, Dongluang District, Mukdahan Province were 3 aspects

which are the influence from the star and mass all media, the environment in the school, and the attitude about the narcotic which has the coefficient value at .525 and all independent factors were able to forecast the changings of the dependent factors 27.50 %

The regressive equation was $Y = a + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots + b_n x_n$

Represented as $Y = .640 + .119 (x_9) + .181 (x_6) + .121 (x_2)$

The standard regressive equation was $Z = B_1 z_1 + B_2 z_2 + \dots + B_n z_n$

Represented as $Z = .285 (z_9) + .232 (z_6) + .154 (z_2)$

When Y and Z = The risk behavior to build the narcotic of high school education
3) student at the beginning, Dongluang wittaya School, Dongluang District, Mukdahan Province. The suggestions in the factor affected to the risk behavior to build the narcotic of high school education student at the beginning, Dongluang wittaya School, Dongluang District, Mukdahan Province. For example a Should not get involved with narcotic. Choose associate with good friend. Should train the knowledge about the narcotic. Establish have the attitude not good build the narcotic. Should the activity or sport for resists drug. Parents, a Person in the community and the Police should help each other to inspect don't have spreading out of the narcotic in the community.

Keywords: Risk behavior, Narcotic, High school education student at the beginning

Major Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาให้คำแนะนำจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โภคลกิตติอัมพร ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธินี อรรถากร ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยูภาส ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัยสอบวิทยานิพนธ์ ดร.สมศักดิ์ พรหมเดื่อ ผู้ทรงคุณวุฒิสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งคณาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ผู้วิจัยซาบซึ่งในพระคุณเป็นอย่างยิ่งและ ขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และให้ คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้

ขอขอบคุณ นายพรพนม จันทร์แดง และนางบัวซอน จันทร์แดง ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาช่วยเหลือ ในการเป็นผู้ช่วยผู้วิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยอย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง สำหรับสิ่งสำคัญที่สุดอย่างหาที่เปรียบมิได้ในชีวิตของผู้วิจัย คือ คุณพ่อพรพนม จันทร์แดง และคุณแม่บัวซอน จันทร์แดง บุพการีผู้ให้กำเนิด และเลี้ยงดู สั่งสอน อบรมให้ประพฤติปฏิบัติแต่คุณความดี คอยเป็นกำลังใจให้การสนับสนุน ซึ่งให้เห็นความสำคัญของการศึกษา คอยแนะแนวทางในการดำเนินชีวิต หาก ไม่มีท่านทั้งสอง ผู้วิจัยก็คงจะไม่มีโอกาสได้ ศึกษาในระดับนี้ ผู้วิจัยรู้สึกภาคภูมิใจมากที่ได้เกิดเป็นลูกของบิดา - มารดาที่ดี ขอขอบคุณ นายทรงพล จันทร์แดง นางรัตนา จันทร์แดง เด็กหญิงพิมพ์ชนก และเด็กชายเกียรติชนพัฒน์ ซึ่งได้ให้กำลังใจ และสนับสนุนทุกประการด้วยดีตลอด

คุณค่า และประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ ขอมอบบูชาพระคุณบุพการี ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มี พระคุณทุกท่านที่ให้การศึกษ อบรมสั่งสอน ส่งผลให้ผู้วิจัยประสบผลสำเร็จในการศึกษา ในการดำเนินชีวิต และก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

บุรณัตร์ จันทร์แดง

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	8
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	9
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยง	9
2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยง	30
2.3 บริบททั่วไปของโรงเรียนดงหลวงวิทยา	71
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	73
2.5 กรอบแนวคิดของการวิจัย	79
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	80
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	80
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	82
3.3 วิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ	82
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	84
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	84
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	86

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	89
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร	89
4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร	91
4.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร	98
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	106
5.1 สรุปผล	106
5.2 อภิปรายผล	108
5.3 ข้อเสนอแนะ	113
บรรณานุกรม	118
ภาคผนวก.....	125
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	126
ภาคผนวก ข ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	134
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	137
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	142
ประวัติผู้วิจัย.....	149

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	จำนวนผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดถูกดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม ปีงบประมาณ 2554	48
2.2	จำนวนผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดถูกดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม ปีงบประมาณ 2555	49
2.3	จำนวนผู้ต้องขังเด็ดขาด แยกตามลักษณะความผิด	50
2.4	จำนวนผู้ต้องขังเด็ดขาดคดี พ.ร.บ. ยาเสพติด ฯ แยกตามประเภทคดี	51
2.5	จำนวนของนักเรียน โรงเรียนดงหลวงวิทยา	73
3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และชั้นปีที่กำลังศึกษา	81
4.1	ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลสถานภาพทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่าง	90
4.2	ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน	91
4.3	ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย โดยจำแนกเป็นรายข้อ	92
4.4	ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์ โดยจำแนกเป็นรายข้อ	93
4.5	ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการไม่รับผิดชอบต่อสุขภาพตนเอง โดยจำแนกเป็นรายข้อ	94
4.6	ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการแสดงออกเนื่องจากความเครียด โดยจำแนกเป็นรายข้อ	95

ตารางที่	หน้า
4.7 ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการไม่เข้าใจตนเอง โดยจำแนกเป็นรายชื่อ	96
4.8 ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด โดยจำแนกเป็นรายชื่อ	97
4.9 ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของตัวแปรอิสระ (x)	99
4.10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย ($n = 200$)	100
4.11 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร (y)	102
4.12 ข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร (y)	104
ข.1 การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	135
ค.1 การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจการจำแนกของเครื่องมือวิจัย	138

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

2.1	กรอบแนวคิดของการวิจัย	79
-----	-----------------------------	----

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ภายใต้กระแสความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ รวมเข้ากับภาวะวิกฤติต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้น และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ในสังคมปัจจุบันภาวะวิกฤติที่เห็นได้ชัด ได้แก่ ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากปัญหาการแย่งชิงทรัพยากร ความไม่เป็นธรรมในสังคม การล่มสลายของสังคมชนบท การพลัดพรากแตกแยกในครอบครัว และความอ่อนล้าของระบบคุณธรรม จริยธรรม และสถาบันศาสนา (คณะศึกษาศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์, 2544, น. 1) โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดที่เป็นปัญหาสำคัญของประเทศ ที่มีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ตามสภาพความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและยังพบว่ากลุ่มผู้ติดยาเสพติด มีการแพร่ระบาดจากกรรมกรผู้ใช้แรงงาน ไปยังกลุ่มนักเรียนมากยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2544, น. 1) ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งเป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ไข และป้องกันภาวะวิกฤติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ปัญหา ยาเสพติดเป็นปัญหาที่สืบเนื่องกันมาเป็นเวลานาน ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบันและมีแนวโน้มว่ายังคงเป็นปัญหาต่อไปในอนาคต เพราะปัญหา ยาเสพติดเป็นปัญหาที่สลับซับซ้อนและมีการผลิตยาเสพติดชนิดใหม่ที่มีความร้ายแรงเพิ่มขึ้นตลอดเวลา ผลจากปัญหาดังกล่าวนอกจากจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนอันเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ ทั้งทางร่างกายและจิตใจแล้ว ยังก่อให้เกิดความสูญเสียอย่างมากมายในด้านกำลังคน ด้านเศรษฐกิจ และสังคม ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความเสื่อมโทรมทางสังคม และศีลธรรม อันเป็นผลมาจากการแสวงหา ยาเสพติด เพื่อบริโภค อาชญากรรมที่เกิดจากฤทธิ์ของยาเสพติดทำให้รัฐต้องเสียงบประมาณเป็นจำนวนมาก เพื่อดำเนินการควบคุมปราบปราม ตลอดจนป้องกันและบำบัดผู้ติดยาเสพติด อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อความเจริญก้าวหน้า และความมั่นคงของประเทศชาติอย่างยิ่ง ทั้งยังก่อให้เกิดปัญหาการเมืองระหว่างประเทศอีกด้วย

ปัญหาสุขภาพเสฟติดนับวันจะเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น ปัญหานี้ก่อให้เกิดความเสียหายต่าง ๆ ทั้งผู้เสฟ ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ และโลก โดยส่วนรวมมากมายมหาศาล และมีแนวโน้มว่าจะขยายตัวต่อเนื่องตามสภาพความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และสังคม แล้วยังพบอีกว่า ด้านกลุ่มผู้เสฟมีการแพร่ระบาดของยาเสฟติดจากกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ผู้ขับรถยนต์ และเกษตรกร ไปสู่กลุ่มผู้ว่างงาน และกลุ่มนักเรียนนักศึกษา ซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้นทำให้ประเทศต้องสูญเสียพลเมือง และเยาวชนไปเป็นจำนวนมาก เพราะยาเสฟติดทำลายทั้งสุขภาพ และอนาคต ตลอดจนถึงขั้นการสูญเสียชีวิตของตนอย่างน่าเสียดาย หนึ่งปัญหาสุขภาพเสฟติดเป็นปัญหาที่บั่นทอนเสถียรภาพของประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และความมั่นคงของชาติ อันเป็นผลให้ประเทศต้องสูญเสียปัจจัยการผลิตในส่วนที่เป็นกำลังทางด้านบุคคล และกำลังทรัพย์เป็นจำนวนมาก รวมทั้งก่อให้เกิดอาชญากรรม ตลอดจนทำลายวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมและประเทศชาติ

จากสถานการณ์ในปัจจุบัน พบว่า มีการแพร่ระบาดของยาเสฟติดอย่างกว้างขวางและรุนแรงมากขึ้น ก่อให้เกิดความสูญเสียกับประเทศชาติหลายด้านด้วยกัน ทั้งด้านกำลังคน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง การปกครอง รัฐบาลได้ตระหนักถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น จึงได้มีการกำหนดนโยบายเร่งด่วน เพื่อจะลดการระบาด และแก้ไขปัญหาสุขภาพเสฟติด โดยใช้กลยุทธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกันแก้ไขปัญหากับการแพร่ระบาดของยาเสฟติดภายในประเทศ รวมทั้งใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเฉียบขาดกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการค้ายาเสฟติดและผู้เสฟยาเสฟติด เป็นต้น และจากการประเมินสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสฟติด พบว่า ยาเสฟติด ที่มีการแพร่ระบาดอย่างมาก ในประเทศไทย ได้แก่ เฮโรอีน และยาบ้า (แอมเฟตามีน) พื้นที่ที่มีปัญหาเฮโรอีนรุนแรง ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ส่วนการแพร่ระบาดของยาบ้ามีมากในภาคกลาง โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และจากการรวบรวมสถิติของสำนักงาน ป.ป.ส. พบว่า ปี พ.ศ. 2533 มีนักเรียน นักศึกษา สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา จำนวน 447 คน และมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี จนในปี พ.ศ. 2540 พบว่า มีจำนวนถึง 6,542 คน และจากสถิติข้อมูลผู้เข้ารับการบำบัดรักษา พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2535 - 2543 การแพร่ระบาดของยาเสฟติดในกลุ่มนักศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และคาดว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นไป มีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นจากการสำรวจ เพื่อประมาณการ จำนวนนักเรียน / นักศึกษา ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสฟติดตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 - ประถมศูตรี ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย ในปี พ.ศ. 2542 โดยสำนักวิจัย เอแบคโพลล์ พบว่า จากนักเรียน / นักศึกษา จำนวน 5,365,942 คน ทั่วประเทศ มีนักเรียน / นักศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับยาเสฟติดถึง 663,290 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.40

สำหรับยาเสพติดที่นักเรียน / นักศึกษา ที่เป็นผู้ใช้เข้าไปเกี่ยวข้องกับส่วนใหญ่ ได้แก่ ยาบ้า (54.80 %) รองลงมาเป็นกัญชา (20.00 %) และสารระเหย (18.10 %) ตามลำดับโดยคิดเป็น ร้อยละของผู้เข้าไปเกี่ยวข้องกับนักเรียน / นักศึกษา ทั้งหมดเท่ากับ 7.1, 2.8 และ 2.6 ตามลำดับ ในส่วนที่เกี่ยวข้องในฐานะผู้ติด พบว่าส่วนใหญ่ติดยาบ้า (40.60 %) รองลงมา คือ สารระเหย และกัญชา (18.00 %)

กระทรวงศึกษาธิการรับนโยบายจากรัฐบาล ในการดำเนินการให้การศึกษา แก่เยาวชนตั้งแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างทั่วถึงภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในมาตรา 42 นโยบายหนึ่งที่มีความสำคัญเร่งด่วนในภาวะวิกฤติปัจจุบัน คือ การดำเนินมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติด ในสถานศึกษา โดยการสอดส่องดูแลไม่ให้นักเรียนใช้สารเสพติด การให้ความรู้เรื่องโทษ และพิษภัยของสารเสพติด การสร้างทักษะชีวิต และภูมิคุ้มกันสารเสพติด และอบายมุขต่าง ๆ (สำนักงานกิจการพิเศษ, 2545, น. 25) จากแนวโน้มของผู้ติดยาเสพติดที่เพิ่มมากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำโครงการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อรณรงค์ป้องกัน และแก้ไขให้โรงเรียนปลอดจากสารเสพติด หลักการสำคัญในการดำเนินงานมี 2 ส่วน คือ งานหลักแรกมุ่งป้องกัน และป้องปรามผู้เรียนที่ใช้สารเสพติด งานหลักที่สอง มุ่งปรับปรุงการเรียนการสอนด้วยการสอดแทรกความรู้เรื่องสารเสพติด เข้าไปในหลักสูตรทุกระดับ โดยสอดคล้องกับแผนป้องกัน และปราบปรามสารเสพติด พ.ศ. 2545 - 2549 ของคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, น. 1 - 2) ในงานหลักที่สองจัดทำในรูปแบบของการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันสารเสพติด จึงเป็นการแสวงหายุทธวิธีใหม่ในการต่อสู้กับปัญหายาเสพติด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545, น. 31)

ยาเสพติดที่แพร่ระบาดในกลุ่มนักเรียนมีการผันแปรไปตามสถานการณ์ปัญหาในภาพรวม กล่าวคือ หลายปีก่อนหน้านี้ เฮโรอีนมีการแพร่ระบาดมาก แต่ในระยะหลังยาเสพติดใหม่ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มยากระตุ้นประสาท หรือหลอนประสาทบางส่วน เริ่มมีแนวโน้มได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น จากสาเหตุดังกล่าว ทำให้ผู้ติดยา และสารเสพติด มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งหากไม่มีการศึกษาหามาตรการในการป้องกัน แก้ไข ให้รวดเร็ว และทันเหตุการณ์แล้ว อาจจะทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพทางกาย และทางจิตใจของนักเรียนทั่วประเทศเป็นอย่างมาก นอกจากนั้น ปัญหาเด็กนักเรียนติดยา และสารเสพติดยังมีผลกระทบต่อการเรียน ทำให้การเรียนแยกลง ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม และมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็น โรคเอดส์อีกด้วย ถ้าหากปล่อยให้เยาวชนของชาติติดยาเสพติด ไปเรื่อย ๆ โดยไม่รีบหาทางแก้ไขย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของบุคคล และความมั่นคงของประเทศชาติในที่สุด

อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขา และยังเป็นแหล่งปลูกัญชามากที่สุดของประเทศไทย อีกทั้งยังมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างรุนแรง ซึ่งชาวอำเภอคงหลวงถูกจับกุมคดียาเสพติดเป็นจำนวนมาก โรงเรียนคงหลวงวิทยา ตั้งอยู่ในอำเภอคงหลวง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างรุนแรง ผู้วิจัย จึงเล็งเห็นความสำคัญของปัญหานี้ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อนักเรียน โรงเรียนคงหลวงวิทยา

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนคงหลวงวิทยา อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหารและเพื่อให้การดำเนินการป้องกันพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ดังกล่าว มีประสิทธิภาพและมีประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาในระยะยาวให้ได้ผล และทันเหตุการณ์มากที่สุด

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนคงหลวงวิทยา อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนคงหลวงวิทยา อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนคงหลวงวิทยา อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนคงหลวงวิทยา อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร อยู่ในระดับมาก

1.3.2 ปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนคงหลวงวิทยา อำเภอคงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ทักษะคิดเกี่ยวกับยาเสพติด การรับรู้ภาวะสุขภาพ รายได้ สิ่งแวดล้อมในที่พักอาศัยและชุมชน สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว การปฏิบัติตนของบุคคลรอบข้าง และอิทธิพลจากดารารและสื่อต่าง ๆ

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยมีขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาในระดับและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.4.2.1 ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 400 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 มีนาคม 2559 : ฝ่ายทะเบียน โรงเรียนดงหลวงวิทยา)

1.4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 200 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แนวคิดของ (Hair, 2006) ซึ่งเสนอว่า ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ต้องมีขนาดอย่างน้อย 20 เท่าของตัวแปรที่ศึกษา การวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด 10 ตัวแปร ดังนั้นขนาดกลุ่มตัวอย่าง จึงได้ จำนวน 200 คน (อ้างถึงใน ประเวศ ชุ่มเกษรกุลกิจ, 2554, น. 58)

1.4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาในช่วงเวลาตั้งแต่ เดือน เมษายน 2559 ถึง เดือน พฤศจิกายน 2559

1.4.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

ขอบเขตด้านพื้นที่ในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

1.4.5 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาตัวแปร ดังนี้

1.4.5.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ตามแนวคิด PRECEDE Frame Work ของ Green (1980) ดังนี้

- 1) ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด
- 2) ทักษะชีวิตเกี่ยวกับยาเสพติด

- 3) การรับรู้ภาวะสุขภาพ
- 4) รายได้
- 5) สิ่งแวดล้อมในที่พักอาศัยและชุมชน
- 6) สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
- 7) ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว
- 8) การปฏิบัติตนของบุคคลรอบข้าง
- 9) อิทธิพลจากคาราและสื่อต่าง ๆ

1.4.5.2 ตัวแปรตาม (Dependent variables) คือ พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนคงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 6 ด้าน ตามแนวคิดของ (บุญศรี คำชาย, 2542, น. 106 - 107) ได้แก่

- 1) การนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย
- 2) การใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์
- 3) การไม่รับผิดชอบต่อสุขภาพ
- 4) การแสดงออกเนื่องจากความเครียด
- 5) การไม่เข้าใจตนเอง
- 6) การคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ยาเสพติด หมายถึง ยา หรือสารเคมี รวมทั้งวัตถุใด ๆ ที่มนุษย์เสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยวิธีใด ๆ ก็ตาม เช่น การกิน การสูดดม การสูบบวน การฉีดเข้าสู่ร่างกาย ฯลฯ แล้วทำให้เกิดการติดมีความต้องการที่จะเสพอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งยังเพิ่มปริมาณที่จะใช้เสพขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อหมดฤทธิ์แล้วจะทำให้ร่างกายของผู้เสพมีความอยากยาเพิ่มขึ้น จนทำให้ร่างกายเกิดอาการทรมานทรมาน จนกว่าจะได้รับยาเสพติดดังกล่าว ในการเสพเข้าสู่ร่างกายนี้จะมีผลทำให้อวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายและจิตใจอ่อนแอ เสื่อมโทรมลงทุกขณะ ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ยาบ้า, ยาไอซ์, กัญชา, สารระเหย, บุหรี่, สุรา และเบียร์

พฤติกรรมเสี่ยง หมายถึง การกระทำที่นักเรียนกระทำแล้วจะก่อให้เกิดอันตราย หรือส่งผลกระทบต่อตนเองและสังคม โดยตัวผู้กระทำเองอาจทราบ หรือไม่ทราบถึงผลที่เกิดขึ้นก็ได้ เช่น สูบบุหรี่ ดื่มสุรา เสพยาเสพติดทุกชนิด คมกาว หรือทินเนอร์ เป็นต้น

การนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย หมายถึง การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ประเภท สุรา, เบียร์ และการเสพยาเสพติด ประเภท บุหรี่, กัญชา, ยาบ้า, ยาไอซ์ และการสูดดมสารระเหย

การใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์ หมายถึง การใช้เวลาว่างให้หมดสิ้นไปกับการเที่ยวเตร่ การไปมั่วสุมกับกลุ่มวัยรุ่น การหมกมุ่นในกิจกรรมทางเพศ การติดต่อกับหญิงสาวกับเพศตรงข้าม การเล่นเกมสล็อตออนไลน์

การไม่รับผิดชอบต่อสุขภาพ หมายถึง การ ไม่รักษาความสะอาดของร่างกายและเครื่องนุ่งห่ม ไม่ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหารไม่ครบ 5 หมู่ และรับประทานอาหารไม่ตรงเวลา ไม่พักผ่อนอย่างเพียงพอ และไม่ไปพบแพทย์ เมื่อเจ็บป่วยไม่สบาย

การแสดงออกเนื่องจากความเครียด หมายถึง การต่อต้านบุคคล และสิ่งแวดล้อม เช่น การโต้เถียงบุคคลในครอบครัว การโต้เถียงครู การทำร้ายตนเอง การก่อเรื่องชกต่อยกับผู้อื่น การขาดเรียนโดยไม่มีเหตุผล และการไม่พบปะพูดคุยกับบุคคลในครอบครัว และเพื่อนฝูง เป็นต้น

การไม่เข้าใจตนเอง หมายถึง ความรู้สึกสับสนในความคิดและการกระทำของตนเอง ไม่เข้าใจว่าสิ่งที่ทำอยู่ถูก หรือผิด การกระทำสิ่งที่ผิด โดยไม่มีเหตุผล การแสดงออกในทางตรงกันข้ามกับความต้องการของตนเอง

การคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด หมายถึง การเข้าไปอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่เสพยาเสพติด การร่วมกับเพื่อนในการจัดหายาเสพติด การเสพยาเสพติดร่วมกันในกลุ่มเพื่อน การร่วมกับเพื่อนในการครอบครองยาเสพติด และการร่วมกันกับเพื่อนจำหน่ายยาเสพติด

ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด หมายถึง ความเข้าใจ การเรียนรู้และการอบรม ประสบการณ์ และองค์ความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับคุณและโทษ รวมทั้งพิษภัยของยาเสพติด

ทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด หมายถึง ความรู้สึก และความคิดเห็นเกี่ยวกับยาเสพติด ความคิดเห็นว่ายาเสพติดมีผลดี หรือผลเสียกับตนเอง ความรู้สึกชอบ หรือรังเกียจยาเสพติด

การรับรู้ภาวะสุขภาพ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับสุขภาพ ความรู้สึกว่าตนเองมีสุขภาพแข็งแรงหรืออ่อนแอ การรับรู้ว่ามีโรคที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้ชีวิตประจำวัน ความรู้สึกที่ตนเองมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์กว่าเพื่อน ในวัยเดียวกัน หรือได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นว่าตนเองมีบุคลิกภาพที่ดี

รายได้ หมายถึง จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับจากพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง เป็นรายเดือน รายสัปดาห์ รายวัน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าอาหาร และเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์การเรียน ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ และจำนวนเงินที่นักเรียนได้จากการทำงานหารายได้พิเศษ รวมทั้งรายได้จากช่องทางอื่น

สิ่งแวดล้อมในที่พักอาศัยและชุมชน หมายถึง ในที่พักอาศัยมีการเสพยาเสพติด หรือมีการค้ายาเสพติด ในชุมชนมีการเสพยาเสพติด หรือมีการค้ายาเสพติด ในชุมชนสามารถหาซื้อยาเสพติดได้ง่าย

สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง ในโรงเรียนมีการเสพยาเสพติด หรือมีการค้ายาเสพติด ในโรงเรียนสามารถหาซื้อยาเสพติดได้ง่าย ในโรงเรียนมีแหล่งมั่วสุม ในโรงเรียนมีมูมอับ หรือสถานที่ลับตาที่ไม่ค่อยมีใครเดินผ่าน

ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว หมายถึง พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ให้ความรัก ดูแลเอาใจใส่อบรมสั่งสอน เข้มงวดเกินไป นักเรียนมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง นักเรียนมีปัญหาขัดแย้งกับพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง

การปฏิบัติตนของบุคคลรอบข้าง หมายถึง ครู และเพื่อน ให้ความรัก ดูแลเอาใจใส่ ยกย่องชมเชย ให้คำปรึกษาแนะนำ เมื่อนักเรียนมีปัญหา หรือการมีปัญหาคัดแย้งกับครู และเพื่อน และเพื่อนชวนให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

อิทธิพลจากดาราศาสตร์ต่าง ๆ หมายถึง นักเรียนมีดาราศาสตร์ต่าง ๆ เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตัว หรือนักเรียนมีพฤติกรรมเลียนแบบดาราศาสตร์ต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ สื่อดังกล่าว หมายถึง หนังสือพิมพ์ หนังสือดาราศาสตร์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1, ปีที่ 2 และ ปีที่ 3 ของโรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ในปีการศึกษา 2559

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.6.1 เป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อนำไปวางแผน และกำหนดมาตรการที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการ เพื่อควบคุมพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

1.6.2 เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์เสริมความรู้ด้านโทษของยาเสพติด การป้องกันตนเองจากยาเสพติด และเสริมสร้างทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติดให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

1.6.3 เป็นข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ปกครองของนักเรียน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการป้องกัน แก้ไข และลดปัญหา ยาเสพติด อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ได้ศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางประกอบการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยง
2. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยง
3. บริบททั่วไปของโรงเรียนดงหลวงวิทยา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดของการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยง

2.1.1 ความหมายของพฤติกรรม (Behavior)

สุรพล พยอมแย้ม (2545, น. 18 - 20) ให้นิยามว่า พฤติกรรม ในทางจิตวิทยานั้น หมายถึง การกระทำอันเนื่องมาจากการกระตุ้น หรือการจูงใจจากสิ่งเร้าต่าง ๆ การกระทำ หรือพฤติกรรมเหล่านั้น เกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้ผ่านกระบวนการกลั่นกรอง ตกแต่ง และตั้งใจที่จะทำให้เกิดขึ้น เพื่อให้บุคคลอื่นได้สัมผัสรับรู้ พฤติกรรมของบุคคลแม้จะกระทำด้วยสาเหตุจุดมุ่งหมายเดียวกันแต่จะมีลักษณะอาการแตกต่างกัน เมื่อบุคคล เวลา สถานที่ หรือสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากการกระทำของบุคคลส่วนหนึ่งจะต้องผ่านกระบวนการคิด การตัดสินใจ อันประกอบด้วยอารมณ์และความรู้สึกของผู้กระทำพฤติกรรมนั้น ๆ จึงทำให้พฤติกรรมของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน หรือปรับเปลี่ยนไปตามเรื่องราวที่เกี่ยวข้องเสมอ ด้วยเหตุผลที่ว่าพฤติกรรมแต่ละครั้ง จะเกิดจากองค์ประกอบ ซึ่งหากพิจารณาแล้วจะพบว่า ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนการแสดงออก หรือกิริยาท่าทาง (Acting) ส่วนการคิดที่เกี่ยวกับกิริยานั้น (Thinking) ส่วนความรู้สึกที่มีอยู่ในขณะนั้น (Feeling)

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2544, น. 17) ให้นิยามว่า พฤติกรรมมนุษย์เป็นการกระทำ หรือกิริยา ที่แสดงออกมาทางร่างกาย กล้ามเนื้อ สมอ ในทางอารมณ์ ความคิด และความรู้สึก พฤติกรรม เป็นการกระทำจากการตอบสนองจากสิ่งเร้า เมื่อมีสิ่งเร้า หรือสิ่งกระตุ้นมาเร้าในเวลาใดจะมีการตอบสนองเมื่อนั้น

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526, น. 155) ให้นิยามว่า พฤติกรรม หมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่มนุษย์กระทำไม่ว่าสิ่งนั้น จะสังเกตได้หรือไม่ แต่สามารถวัดได้โดยใช้เครื่องมือพิเศษและสามารถบอกได้ว่า มีหรือไม่มี เช่น ความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก ความสนใจ

2.1.2 ประเภทของพฤติกรรม

ชัยพร วิชชาวุธ (2530, น. 38) ได้แบ่งประเภทของพฤติกรรมมนุษย์ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมภายนอก (Overt behavior) เป็นพฤติกรรมที่ผู้อื่นสังเกตได้โดยใช้ประสาทสัมผัสหรือใช้เครื่องมือ พฤติกรรมภายนอกยังแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 พฤติกรรมภายนอกที่ไม่ต้องอาศัยเครื่องมือในการสังเกต คือ พฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ง่าย เช่น การเคลื่อนไหวของแขนขา การเต้นของหัวใจ เป็นต้น เรียกว่า พฤติกรรม (Molar Behavior)

1.2 พฤติกรรมภายนอกที่ต้องอาศัยเครื่องมือในการสังเกต คือ พฤติกรรมที่เราไม่สามารถเห็นด้วยตาเปล่า เช่น การทำงานของคลื่นสมอง จะต้องใช้เครื่องมือวัดพฤติกรรมประเภทนี้ เรียกว่า พฤติกรรมโมเลกุล (Molecular Behavior)

2. พฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) ได้แก่ พฤติกรรมที่เจ้าตัวเท่านั้นรับรู้ เช่น การได้ยิน การเข้าใจ การรู้สึกหิว ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ถือได้ว่าเป็นพฤติกรรมภายในมี 4 ลักษณะ คือ

2.1 พฤติกรรมที่เป็นความรู้สึกจากการสัมผัส (Sensitive) เช่น การเห็น, การได้ยิน, การได้กลิ่น, การรู้รส, การสัมผัส และการมีความสุขใจ เป็นต้น

2.2 พฤติกรรมที่เป็นการเข้าใจหรือตีความ (Interpreting) เช่น เมื่อเรามองตาเพื่อนก็เข้าใจเพื่อนได้

2.3 พฤติกรรมที่เป็นความจำ (Remembering) เช่น เมื่อมีโทรศัพท์ที่เรียกเข้ามาเราอาจจำเสียงของเพื่อนได้

2.4 พฤติกรรมที่เป็นความคิด (Thinking) การคิดมีหลายชนิดอาจเป็นการคิดสร้างสรรค์ หรือการคิดหาเหตุผลก็เป็นได้

2.1.3 องค์ประกอบของการเกิดพฤติกรรม

สุรพล พยอมแย้ม (2545, น. 25 - 26) ได้แบ่งองค์ประกอบของการเกิดพฤติกรรมแต่ละครั้งออกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ

1. ด้านการรับรู้ (Cognition Component) กระบวนการรับรู้เป็นกระบวนการเบื้องต้นที่เริ่มจากการที่บุคคลได้รับสัมผัส หรือรับรู้ข่าวสารจากสิ่งเร้าต่าง ๆ โดยผ่านระบบประสาทสัมผัส

2. ด้านการคิดและเข้าใจ (Perception Component) กระบวนการนี้ อาจเรียกได้ว่าเป็นกระบวนการทางปัญญา ซึ่งประกอบไปด้วยการเรียนรู้ การคิดและการจำ ตลอดจนการนำไปใช้หรือเกิดการพัฒนาจากการเรียนรู้ นั้น ๆ ด้วยการรับการสัมผัสและรับรู้ที่นำไปสู่การคิด และการเข้าใจ เป็นระบบการทำงานที่มีความซับซ้อน และเป็นกระบวนการภายในทางจิตที่ศึกษา และสรุปเป็นคำอธิบายที่ชัดเจนได้

3. ด้านการแสดงออก (Spatial Behavior Component) หลังจากที่ผ่านขั้นตอนของการรับรู้การคิด และเข้าใจ บุคคลจะมีอารมณ์ตอบสนองต่อสิ่งที่ได้รู้นั้น แต่ยังมีได้แสดงออกให้ผู้อื่นได้รับรู้ ยังคงเป็นพฤติกรรมที่อยู่ภายใน แต่เมื่อได้คิดและเลือกที่จะแสดงการตอบสนองให้บุคคลอื่นได้สังเกตเห็นเราเรียกว่า พฤติกรรมภายนอก ซึ่งพฤติกรรมภายนอกนี้ อาจเป็นเพียงส่วนหนึ่งของพฤติกรรมทั้งหมดที่อยู่ภายในตัวบุคคลนั้น

Bloom (1975, pp. 65 - 197 ; อ้างถึงใน นกมล บำรุงกิจ, 2544, น. 14 - 15) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมว่าเป็นกิจกรรมทุกประเภทที่มนุษย์กระทำขึ้น ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมที่สังเกตเห็นได้ หรือไม่ได้ก็ตาม พฤติกรรม ดังกล่าวสามารถแบ่งได้เป็น 3 ส่วน คือ

1. พฤติกรรมด้านความรู้ (Cognitive Domain) พฤติกรรมด้านนี้ มีขั้นของความสามารถทางด้านความรู้ การให้ความคิดและพัฒนาการทางด้านสติปัญญา
2. พฤติกรรมด้านทัศนคติ (Attitude Domain) เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความสนใจ ความรู้สึก ท่าที ความชอบในการให้คุณค่า หรือปรับปรุงค่านิยมที่ยึดถือ เป็นพฤติกรรมที่ยากต่อการอธิบาย เพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในจิตใจของบุคคล
3. พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ (Psychomotor Domain) เป็นพฤติกรรมที่ใช้ความสามารถในการแสดงออกของร่างกาย ซึ่งรวมถึงการแสดงออกในสถานการณ์หนึ่ง ๆ หรืออาจเป็นสถานการณ์ที่คาดคะเนว่าอาจจะปฏิบัติในโอกาสต่อไป พฤติกรรมด้านนี้เป็นพฤติกรรมขั้นสุดท้าย ซึ่งต้องอาศัยการตัดสินใจหลายขั้นตอน

2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยง

ในการดำรงชีวิตในปัจจุบันพบว่า บุคคลมีโอกาที่จะเกิดความเครียดได้ง่าย ทั้งนี้เพราะสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งปรับตัวได้ยาก เมื่อเกิดความเครียดคนเราจะใช้วิธีการรับมือต่างกันออกไป ทั้งเชิงบวก และเชิงลบ วัยรุ่นมักจะรับมือกับความเครียดในเชิงลบ เช่น ดื่มสุรา ใช้ยาเสพติด หมกมุ่น เรื่องเพศ หรืออื่น ๆ แม้ในระยะสั้นอาจได้ผลตรงที่ควบคุมความเครียดไว้ได้ในระดับหนึ่ง แต่ในระยะยาวจะทำให้เครียดมากขึ้นและกลายเป็นปัญหาพฤติกรรมการรับมือกับความเครียดในเชิงลบดังที่กล่าวมา เรียกกันว่า พฤติกรรมเสี่ยง

2.1.5 ความหมายของพฤติกรรมเสี่ยง

พฤติกรรมเสี่ยง (Risk Behavior) เป็นการกระทำพฤติกรรมบ่งชี้แนวโน้มของผลลัพธ์ในเชิงลบที่เป็นพิษเป็นภัยต่อตนเอง และผู้อื่น เกี่ยวข้องกับการปรับตัวบกพร่อง ซึ่งนอกจากจะก่อให้เกิดอันตรายทั้งต่อตนเอง และผู้อื่น แล้วยังเป็นอุปสรรค หรือตัวฉุดรั้งการพัฒนาตนทำให้ไม่สามารถพัฒนาตนไปได้ถึงขีดสูงสุด (Santrock, 1996, p. 75) ขณะที่ บัวเวว โคตรนรินทร์ (2547, น. 22) ให้ความหมายว่า พฤติกรรมเสี่ยง คือ พฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดอันตราย หรือผลเสียต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยตัวผู้กระทำเองอาจทราบ หรือไม่ทราบถึงผลที่เกิดขึ้นก็ได้ พฤติกรรมเสี่ยงสามารถแบ่งออกเป็นพฤติกรรมเสี่ยงแบบชั่วคราว และพฤติกรรมเสี่ยงแบบถาวร ประเภทแรก พฤติกรรมเสี่ยงแบบชั่วคราว หมายถึง การกระทำที่เกิดขึ้นในช่วงสั้น ๆ และไม่สม่ำเสมอ มักจะเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นด้วยเหตุผลของความสนุก เพลิดเพลิน ซึ่งเป็นการกระทำที่อาจเกิดขึ้นโดยตั้งใจหรือไม่ก็ได้ อาจยังไม่เข้าข่ายคิดแต่เป็นพฤติกรรมเสี่ยงที่ควรระวัง และประเภทที่สอง พฤติกรรมเสี่ยงแบบถาวร หมายถึง การกระทำที่มีแนวโน้มว่าครอบงำการใช้เวลาส่วนใหญ่ในการดำรงชีวิต มักจะเกิดอาการหมกมุ่น เสพติด และมีสัดส่วนที่จะกระทำมากกว่าไม่กระทำ อาจกลายเป็นกิจวัตรประจำวันในการดำเนินชีวิต

2.1.6 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยง

กฤษณี คำชาย (2552, น. 167 - 169) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดไว้ว่า หมายถึง สภาวะที่บุคคลแสดงพฤติกรรมใด ๆ ที่นำไปสู่ผลลัพธ์ คือ การเป็นผู้เสพ ผู้ครอบครอง ผู้จำหน่าย หรือผู้ผลิต โดยมุ่งศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย

1. การนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย
2. การใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์
3. การไม่รับผิดชอบต่อสุขภาพ
4. การแสดงออกเนื่องจากความเครียด
5. การไม่เข้าใจตนเอง
6. การคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด

โดยสามารถให้ความหมายที่เป็นพฤติกรรมบ่งชี้ของพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดดังต่อไปนี้

1. การนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย หมายถึง การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ประเภทสุรา เบียร์ และการเสพยาเสพติด ประเภท บุหรี่, กัญชา, ยาบ้า, ยาไอซ์, และการสูดดมสารระเหย

2. การใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์ หมายถึง การใช้เวลาว่างให้หมดสิ้นไปกับการเที่ยวเตร่ การไปมั่วสุมกับกลุ่มวัยรุ่น การหมกมุ่นในกิจกรรมทางเพศ การติดต่อกับเพื่อนฝูงในเชิงชู้สาวกับเพศตรงข้าม การเล่นเกมสล็อตอินเทอร์เน็ต

3. การไม่รับผิดชอบต่อสุขภาพ หมายถึง การไม่รักษาความสะอาดของร่างกาย และเครื่องนุ่งห่ม ไม่ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหารไม่ครบ 5 หมู่ และรับประทานอาหารไม่ตรงเวลา ไม่พักผ่อนอย่างเพียงพอ และไม่ไปพบแพทย์เมื่อเจ็บป่วย ไม่สบาย

4. การแสดงออก เนื่องจากความเครียด หมายถึง การต่อต้านบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การโต้เถียงบุคคลในครอบครัว การโต้เถียงครู การทำร้ายตนเอง การก่อเรื่อง ซกต้อยกับผู้อื่น การขาดเรียน โดยไม่มีเหตุผล และการไม่พบปะพูดคุยกับบุคคลในครอบครัว และเพื่อนฝูง เป็นต้น

5. การไม่เข้าใจตนเอง หมายถึง ความรู้สึกสับสนในความคิดและการกระทำของตนเอง ไม่เข้าใจว่าสิ่งที่ทำอยู่ถูก หรือผิด การกระทำสิ่งที่ผิดโดยไม่มีเหตุผล การแสดงออกในทางตรงกันข้ามกับความต้องการของตนเอง

6. การคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด หมายถึง การเข้าไปอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่เสพยาเสพติด การร่วมกับเพื่อนในการจัดหายาเสพติด การเสพยาเสพติดร่วมกันในกลุ่มเพื่อน การร่วมกับเพื่อนในการครอบครองยาเสพติด และการร่วมกันกับเพื่อนจำหน่ายยาเสพติด

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสี่ยงของ Lightfoot (1977, p. 98) พบว่ามีแนวคิดเกี่ยวกับการเสี่ยง 2 แนวคิดที่ตรงกันข้าม แนวคิดแรก มองว่าการเสี่ยงเป็นปัญหา เมื่อมองในมุมนี้มักจะกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมควบคู่กันไปกับพัฒนาการของเด็ก เป้าหมายคือเพื่อพยากรณ์ว่ามีสาเหตุใดที่ทำให้วัยรุ่นแสดงพฤติกรรมเสี่ยง สำหรับแนวคิดที่สองเป็นมุมมองตรงกันข้าม คือ มองว่าการเสี่ยง คือ โอกาส ซึ่งจะเห็นได้จากเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์จำนวนมาก ที่การเสี่ยงแสดงถึงความเข้มแข็ง ความซื่อสัตย์ และการทดสอบต่าง ๆ โดยเป้าหมายเป็นการท้าทายและการเรียนรู้

เมื่อนำแนวคิด เรื่องการเสี่ยงมาศึกษาพฤติกรรมของวัยรุ่น ได้มีการแตกแนวคิดหลัก ทั้งคู่ ออกเป็นแนวคิดย่อย ๆ ดังนี้ (Kerksiek, 2004, p. 82)

1. พฤติกรรมปัญหา

แนวคิดแรกนี้ ตรวจสอบปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในพฤติกรรมเสี่ยงระหว่างระบบ 3 ระบบ ได้แก่ ระบบบุคลิกภาพ ระบบการรับรู้สิ่งแวดล้อม และระบบพฤติกรรม โดยมองว่าการปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรภายในแต่ละระบบปฏิสัมพันธ์ของบุคคลและสิ่งแวดล้อม มีผลต่อการป้องกันหรือการก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา จากแนวคิดนี้นำไปสู่แนวคิดที่ว่าความเสี่ยงหนึ่ง จะสัมพันธ์อยู่กับความเสี่ยงอื่น ๆ เพราะความเสี่ยงหลายแบบสัมพันธ์กันเข้าเป็นอาการ ตัวอย่าง เช่น มิงงานวิจัย

ระยะยาวของ See Jessor and Jessor (1977, pp. 83 - 110 ; Cited by Kerksiek, 2004, p. 72) ที่พบว่า มีความสัมพันธ์กันระหว่างการเสพกัญชา สูบบุหรี่ ดื่มสุรากับการมีพฤติกรรมทางเพศก่อนวัยอันควร ดังนั้น หากจะทำความเข้าใจอาการที่เป็นพฤติกรรมเสี่ยงก็ต้องทำความเข้าใจระบบทั้งหมด

2. การแสวงหาสัมผัสที่เป็นสิ่งเร้า

ตามแนวคิดนี้เสนอว่ามีความแตกต่างทางชีวภาพที่ส่งผลต่อลักษณะทางบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงของแต่ละบุคคล โดยจะแปรเปลี่ยนไปตามความสามารถในการรับรู้สิ่งเร้า แนวคิดนี้เสนอว่าพฤติกรรมเสี่ยงจะเกิดขึ้นหากมีโอกาที่จะสูญเสียสิ่งเร้าที่มีระดับการกระตุ้นสูง ซึ่งเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ทางสังคมแบบใดแบบหนึ่ง การที่คนเราจะเลือกทำสิ่งใดนั้นขึ้นอยู่กับว่าการกระทำนั้น จะช่วยเพิ่ม หรือลดระดับของการถูกกระตุ้น นอกจากนี้ยังพบว่า หากคนใดมีพฤติกรรมเสี่ยงแบบสุดโต่ง ก็มักจะทำอะไรอย่างฉับพลันขาดการอดได้รอได้ และนำไปสู่การทำกิจกรรมเสี่ยงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

3. การเรียนรู้ทางสังคม

แนวคิดที่สามเห็นว่าพฤติกรรมเสี่ยงเป็นพฤติกรรมสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้ ทั้งนี้เป็นเพราะคนแต่ละคนเติบโตท่ามกลางคนอื่น ๆ ซึ่งคนเหล่านั้น ล้วนมีอิทธิพลต่อความเชื่อ เจตคติและปทัสถานต่าง ๆ ซึ่งทั้งหมดนี้ จะส่งผลต่อการเลือก และการตัดสินใจของคนผู้นั้น นอกจากนี้แนวคิดนี้ยังเสนอว่า หากวัยรุ่นมีตัวแบบที่มีพฤติกรรมเสี่ยง อย่างแรกที่เกิด คือ การสังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมนั้น ต่อมาก็จะทำพฤติกรรมนั้นต่อด้วยตนเอง และยิ่งหากมีแรงเสริมทางสังคมเข้าไปร่วมด้วยก็เท่ากับว่า พฤติกรรมเสี่ยงนั้น ได้รับการกระตุ้น และสนับสนุน

4. การตัดสินใจ

ตามแนวคิดนี้เห็นว่าวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเสี่ยงเป็นเพราะไม่เข้าใจว่าตนเองกำลังเสี่ยง ตามแนวคิดนี้หากวัยรุ่นเข้าใจข้อเท็จจริงของสถานการณ์ที่ตนกำลังเผชิญอยู่ ก็จะเต็มใจที่จะเลือกแสดงพฤติกรรม ที่ควรจะเป็น หรือแตกต่างออกไปจากการที่ไม่รู้หรือไม่เข้าใจข้อเท็จจริงใด ๆ แต่หากได้รับข้อเท็จจริงแล้ว ยังอยากมีพฤติกรรมเสี่ยงอยู่แสดงว่ายังไม่ถึงสาร และอาจจำเป็นต้องส่งสารมาเพื่อไต่ตรองซ้ำ

5. การประเมินความเสี่ยงต่ำกว่าที่ควร

ในแนวคิดนี้เสนอว่าวัยรุ่นมักละเลย หรือเพิกเฉย หรือประเมินผลลัพธ์ที่เกิดจากพฤติกรรมเสี่ยงต่ำ ด้วยเหตุนี้ จึงมองแต่สิ่งที่ตนเองจะได้รับมากกว่าจะมองว่ามีอันตรายจากพฤติกรรมเสี่ยง มีทฤษฎีทางจิตวิทยาที่ใช้อธิบายร่วมกับแนวคิดนี้ คือ ทฤษฎีที่บอกว่าวัยรุ่นนั้นยึดตนเองเป็นสำคัญ ดังนั้น จึงไม่สามารถแยกแยะระหว่างความคิดของตนเองและผู้อื่นออกจากกัน

และยังคิดว่าตนเองมีลักษณะเฉพาะเป็นเอกลักษณ์ และเหตุที่เกิดขึ้นกับคนอื่น ๆ จะไม่เกิดขึ้นกับตนเอง

6. การถือว่าการเสี่ยงเป็นเรื่องปกติของวัยรุ่น

มีงานวิจัยหลายเรื่องที่แสดงว่าวัยรุ่นเป็นช่วงของการมีพฤติกรรมเสี่ยง ถือว่าเป็นช่วงของพัฒนาการมากกว่าปัญหา นอกจากนั้น ยังเห็นว่าการกล้าเสี่ยงสัมพันธ์ทางอ้อมกับความเชื่อมั่นในตนเอง และการนับถือตนเอง การอดทนต่อความกดดัน และเพิ่มความสามารถในการริเริ่มทำสิ่งต่าง ๆ และถือว่าเป็นพฤติกรรมที่เป็นเครื่องมือไปสู่เป้าหมายในอนาคต ตัวอย่างเช่น เมื่อมีพฤติกรรมเสี่ยงแล้ววัยรุ่นมักจะได้รับคำชื่นชม และการยอมรับจากเพื่อน การเป็นอิสระจากพ่อแม่ การรับมือกับความกังวล หรือเป็นการยืนยันวุฒิภาวะของตนเอง ซึ่งแนวคิดนี้จะตรงกันข้ามกับการมองว่าพฤติกรรมเสี่ยงเป็นปัญหา

ในการอธิบายพฤติกรรมเสี่ยงไม่มีแนวคิดใดอธิบายได้อย่างเป็นเอกเทศ แต่จะนำแนวคิดทั้งหมดมารวมกันเกิดเป็นการบูรณาการ ที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยง นอกจากนั้น การเกิดพฤติกรรมเสี่ยงของบุคคลไม่มีขอบเขตที่กำหนดได้อย่างชัดเจน แม้ว่าจะไม่แสดงออกมาอย่างเด่นชัด แต่ก็อาจจะกำลังฟักตัวรอวันเวลาที่将会เกิดขึ้นมา เพราะในบางพฤติกรรมเสี่ยงพบว่า สำหรับคนบางกลุ่ม แนวโน้มของพฤติกรรมเสี่ยงก็อาจจะเกิดเฉพาะในช่วงอายุหนึ่ง และอาจจะเกิดขึ้นในช่วงสั้น ๆ แต่กับคนบางกลุ่มก็อาจเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลายาว นอกจากนั้น ความรุนแรงของพฤติกรรมก็อาจมีความแตกต่างกันไปด้วย เช่น ในวัยรุ่นพบว่า การใช้สารเสพติดบางครั้ง มักก่อให้เกิดพฤติกรรมรบกวน หรือทำลายสิ่งของสาธารณะ เนื่องจากความคึกคะนองตามวัย โดยเฉพาะกับวัยรุ่นชาย นอกจากนี้ ยังพบว่า ทั้งวัยรุ่นชายและหญิงที่ทำพฤติกรรมเสี่ยงมักจะเป็นกลุ่มที่ไม่มีความสุขในครอบครัว และชีวิตส่วนตัวมาตั้งแต่วัยเด็กและส่วนใหญ่มีผลการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถ เป็นต้น

2.1.7 ประเภทของพฤติกรรมเสี่ยง

แบ่งออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ทางเพศที่ไม่พร้อม

การเข้าสู่วัยรุ่นจะมาควบคู่กับความสนใจทางเพศที่เพิ่มขึ้น เริ่มแรกทีเดียวเด็กจะเริ่มสนใจตนเองก่อน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นจะใช้เวลาอยู่หน้ากระจกนาน ๆ เพื่อจะดูว่ารูปร่างของตนเองเป็นอย่างไร โดยยังไม่สนใจเรื่องทางเพศ ต่อมาเด็กจะเริ่มให้ความสนใจต่อรูปร่างของเพศตรงข้าม และเริ่มมีคำถามมากมายเกี่ยวกับเรื่องเพศ ต่อจากนั้นก็เริ่มสำรวจอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของตนเองรวมถึงอวัยวะเพศด้วย ในช่วงนี้เด็กจะพูดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องเพศมากขึ้น อ่านหนังสือเกี่ยวกับเพศ ซึ่งผู้ใหญ่ถือว่าเป็นหนังสือต้องห้ามมากขึ้น สุดท้ายเด็ก

จะเริ่มมีกิจกรรมทดลองทางเพศ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเพราะความอยากรู้อยากเห็น และอีกส่วนหนึ่งเป็นเพราะแรงขับทางกาย ประกอบกับแรงจูงใจที่ต้องการความรัก ความอบอุ่น และการยอมรับจากผู้อื่น แต่หากการทดลองนั้นยังไม่ล่วงเลยไปมากแค่เป็นเพียงความรู้สึกก็ยังไม่เป็นปัญหาที่เป็นปัญหา คือ การมีความสัมพันธ์ทางเพศโดยไม่พร้อมรับผิชอบ ซึ่งนำไปสู่การตั้งครรภ์และการทำแท้งของวัยรุ่นและการติดโรคจากเพศสัมพันธ์

1.1 การตั้งครรภ์นอกสมรสของวัยรุ่น

การตั้งครรภ์นอกสมรสของวัยรุ่นเป็นปัญหาที่พบกันมานานในสถานศึกษา โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอุดมศึกษา และส่วนใหญ่ในปัจจุบันปัญหา ดังกล่าวมักถูกแก้ด้วยการทำแท้ง โดยเฉพาะการทำแท้งที่ผิดกฎหมาย ซึ่งเป็นผลร้ายต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตตามมา เหตุใดวัยรุ่น จึงปล่อยให้ตนเองมีครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์นั้น มีปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยหลายประการ ดังนี้

1.1.1 ความไม่เข้าใจเรื่องการคุมกำเนิด วัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์ส่วนใหญ่จะไม่เอาจริงเอาจังกับการคุมกำเนิด มักนึกว่าไม่เป็นไร เพราะขาดความรู้เรื่องของการปฏิสนธิ ยิ่งไปกว่านั้นบางส่วนยังต่อต้าน เรื่องของการคุมกำเนิดไม่ว่าจะด้วยวิธีการใด ๆ อาจเป็นเพราะว่า (ก) เชื่อว่าทำให้ความสุขทางเพศลดลง (ข) เชื่อว่าการคุมกำเนิดเป็นบาป (ค) กังวลและอายที่จะซื้ออุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการคุมกำเนิด เนื่องจากตนเองยังเป็นเด็ก และ (ง) กลัวพ่อแม่ หรือผู้ใหญ่จะทราบ ว่าตนมีความสัมพันธ์ทางเพศ

1.1.2 สถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจ (Dryfoos, 1990, p. 53) ศึกษาพบว่า สถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจสัมพันธ์อย่างยิ่ง กับการตั้งครรภ์นอกสมรส โดยเด็กที่มีสถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจระดับต่ำมีแนวโน้ม จะตั้งครรภ์นอกสมรสมากกว่าเด็กที่มีสถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจระดับกลาง และสูง แต่อย่างไรก็ตาม จะต้องไม่ด่วนสรุปว่า สถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจต่ำจะเป็นตัวแปรสาเหตุของการตั้งครรภ์นอกสมรสของวัยรุ่น

1.1.3 ความมุ่งหวังส่วนตัวของเด็กเอง ปัจจัยข้อนี้ใช้อธิบายร่วมกับเรื่องของสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม เนื่องจากพบว่า เด็กที่ตั้งครรภ์โดยไม่พร้อม มีความมุ่งหวังในชีวิตต่ำไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเรียน หรืออาชีพ ส่วนเด็กที่มีความมุ่งหวังในชีวิตสูงนั้น การตั้งครรภ์โดยไม่พร้อมจะเป็นอุปสรรคสำคัญในการขวางกั้นไม่ให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่วางไว้

1.2 การตอบสนองต่อการตั้งครรภ์โดยไม่พร้อม

ในกรณีของการตั้งครรภ์โดยไม่พร้อม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่ออยู่ในวัยเรียน เด็กจะมีทางจัดการกับปัญหานี้อย่างไร เท่าที่พบโดยทั่วไปความคิดแรก คือ การทำแท้ง

ความคิดต่อมา คือ หากรอบครัวอุปการะ และมีบางรายที่คิดลาออกจากสถานศึกษาออกไปดูแล ทารกด้วยตนเอง

1.2.1 การทำแท้ง

การทำแท้ง แม้ว่าจะจะเป็นความคิดแรกที่โผล่เข้ามาในใจเมื่อรู้ตัว ว่าตั้งครรภ์ ขณะที่ยังไม่พร้อมแต่ก็เป็นประเด็นปัญหาที่ต้องใช้เวลาอย่างมากในการตัดสินใจ จากการศึกษา พบว่า มีตัวแปรหลายตัวที่มีอิทธิพลต่อการทำแท้ง เช่น อายุ สถานภาพทางสังคม และ เศรษฐกิจ ถิ่นที่อยู่อาศัย ความเชื่อในศาสนา และประสบการณ์ทางเพศ แต่โดยทั่วไปวัยรุ่นมักลังเล หากตนเองต้องเผชิญกับสภาวะการณ์ที่ต้องทำแท้ง โดยเฉพาะวัยรุ่นหญิงต้องการการสนับสนุน และ ต้องการกำลังใจอย่างมาก แต่สำหรับวัยรุ่นชายมักเห็นด้วยกับการทำแท้ง เพราะเป็นการพ้นจาก ปัญหาที่ตามมาภายหลังได้

1.2.2 การหาครอบครัวอุปการะ

สำหรับวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์บางคนจะอุ้มครรภ์ไปจนคลอด และยกทารก ให้เป็นบุตรบุญธรรมของผู้อื่น ในหลายกรณีก็จดทะเบียนให้เป็นบุตรของพ่อแม่ตนเอง หลายราย ยกให้กับครอบครัวของญาติ หรือสถานสงเคราะห์เด็ก ซึ่งส่วนใหญ่ เป็นเพราะฐานะยากจน และ ไม่พร้อมที่จะเลี้ยงดูทารกด้วยตนเอง

1.2.3 การตัดสินใจเลี้ยงดูทารกด้วยตนเอง

มีบ้างเป็นบางกรณีที่วัยรุ่น ตัดสินใจเลี้ยงดูทารกด้วยตนเอง ทั้ง ๆ ที่สภาพทุกอย่างไม่เอื้อ ซึ่งอาจเป็นเพราะการตัดสินใจอย่างหุนหันพลันแล่น หรือเป็นเพราะไม่มี ทางเลือกอื่น ในกรณีเช่นนี้ นักสังคมสงเคราะห์ พบว่า ก่อให้เกิดปัญหาด้านจิตสังคมตามมา เช่น อาการเครียด การทารุณ และทรมานทารก ดังที่เคยเป็นข่าวอยู่เนือง ๆ นอกไปจากนั้นยังเสี่ยงต่อ การเป็นอันตรายทางสุขภาพของทั้งแม่ และเด็ก ประการหนึ่ง เป็นเพราะความยากจน และอีก ประการหนึ่ง เกิดจากการขาดความรู้ในการบริหารทารก ทั้งหมดนี้จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต ในระยะยาว

1.3 การติดโรคจากเพศสัมพันธ์

โรคจากเพศสัมพันธ์นั้น เป็นโรคที่ติดต่อกันมาสู่อีกคนหนึ่ง โดยผ่านการมีเพศสัมพันธ์ (อวัยวะเพศ ทวารหนัก และช่องปาก) เชื้อโรคทางเพศสัมพันธ์เหล่านี้ จะเจริญเติบโตได้ดีในที่ซึ่งมีค นุ่ม และอับชื้น ดังนั้นแม้เชื้อโรคเหล่านี้ไม่อาจทำอันตรายร่างกายได้ โดยสัมผัสกับผิวหนังปกติ แต่หากได้เข้าไปอยู่ในร่างกายแล้วจะเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็ว โรคติดต่อ ทางเพศสัมพันธ์ที่พบมาก ได้แก่ ซิฟิลิส หนองใน เริม และเอดส์

1.3.1 กามโรค

โรคจากเพศสัมพันธ์ 3 ชนิดแรกนั้น รู้จักกันในนามของกามโรค เมื่อติดโรคเหล่านี้ส่วนใหญ่อาการจะแสดงออกมาให้เห็นชัดเจน บางครั้งอาการอาจเป็นๆ หายๆ แต่ไม่หายขาดและจะรุนแรงมากขึ้น ถ้าไม่ได้รับการรักษาอย่างถูกต้อง หากติดเชื้อกามโรค อาการเหล่านี้ อาจเกิดขึ้นหลังร่วมเพศ 2 - 3 วัน หรืออาจเป็นเดือน อาการดังกล่าว ได้แก่ ปัสสาวะแสบขัด มีหนองไหลออกมาหลังการร่วมเพศ เช่น เมื่อกัส หนอง เมื่อกปหนอง เจ็บปวด หรือคันบริเวณอวัยวะเพศ มีผื่น แผล ฝี หรือตุ่มบริเวณอวัยวะเพศ ขาหนีบบวม อาการดังกล่าวแม้จะคล้ายคลึงกัน แต่อาจเกิดจากเชื้อคนละชนิด และที่สำคัญ คือ โรคทางเพศสัมพันธ์ไม่สามารถหายเองได้ ต้องการการรักษาที่แตกต่างกัน ดังนั้น เมื่อมีอาการผิดปกติเกิดขึ้นควรรีบไปพบแพทย์ อย่าซื้อยากินเอง เพราะถึงแม้ว่า การซื้อยากินเองจะช่วยให้อาการหายไประยะหนึ่ง แต่ไม่หายขาดอาการอาจแสดงออกมามากได้ภายหลัง และจะรุนแรงยิ่งขึ้น (กรมควบคุมโรคติดต่อ, 2555, น. 55)

1.3.2 เอดส์

1.3.2.1 ความหมาย

เอดส์ มาจากคำว่า AIDS ซึ่งย่อมาจาก (Acquired Immuno Deficiency Syndrome) หมายถึง กลุ่มอาการของโรคที่เกิดจากภูมิคุ้มกันในร่างกายเสื่อม หรือบกพร่อง เอดส์เกิดจากเชื้อไวรัสชนิดหนึ่งชื่อ HIV (Human Immuno Deficiency Virus) ซึ่งเมื่อเข้าสู่ร่างกายแล้วจะไปทำลายเซลล์เม็ดเลือดขาว ที่ทำหน้าที่ป้องกันเชื้อโรค ทำให้ภูมิคุ้มกันร่างกายบกพร่องจนเป็นสาเหตุให้ร่างกายอ่อนแอ มีอาการเจ็บป่วยบ่อยและเรื้อรัง แม้จะเป็นโรคที่ติดต่อกันทางเพศสัมพันธ์ เช่นกัน แต่ปัจจุบันยังไม่มียารักษาให้หายขาดได้

1.3.2.2 ระยะของโรค

ผู้ที่ติดเชื้อเอดส์จะมีอาการแสดงออก 3 ระยะ ด้วยกัน ระยะแรก เป็นระยะที่ไม่ปรากฏอาการ ผู้ป่วยจะมีสุขภาพแข็งแรงเป็นปกติ หลังการติดเชื้อประมาณ 6 สัปดาห์ จะตรวจพบเลือดเอดส์บวก แต่ถึงแม้ไม่ปรากฏอาการใดก็สามารถจะแพร่เชื้อไปยังผู้อื่นได้ ระยะที่สอง เป็นระยะที่ปรากฏอาการเริ่มแรก ผู้ป่วยจะเริ่มมีอาการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างปรากฏร่วมกัน เช่น ต่อม้ำเหลืองโตหลายแห่งติดต่อกันเป็นเวลานาน น้ำหนักลดมากกว่า 10 % ของน้ำหนักตัวเดิมภายใน 3 เดือน โดยไม่มีสาเหตุ อูจจาระร่วงเรื้อรังนานเกิน 3 เดือน โดยไม่มีสาเหตุ มีฝ้าขาวที่ลิ้นและลำคองานเกิน 3 เดือน มีไข้เรื้อรังติดต่อกันนานเกิน 3 เดือน มีอาการของโรคเริ่มลุกลาม และเรื้อรังนานเกิน 3 เดือน มีก้อน หรือผื่นสีแดงปนม่วงแก่เกิดขึ้นตามตัว และโตขึ้นเรื่อยๆ นานเกิน 3 เดือน และมีอาการแขนขาข้างใดข้างหนึ่งไม่มีแรง แขนขาทำงานไม่ประสานกันนานเกิน

3 เดือน ระยะที่สาม เป็นระยะโรคเอดส์ ระยะนี้อาจมีอาการของระยะที่สอง และมักมีการติดเชื้อฉวยโอกาสเกิดร่วมด้วย ผู้ที่อยู่ในระยะที่สามจะมีอาการแสดงออกในรูปแบบที่ไม่แน่นอน

1.3.2.3 กลุ่มเสี่ยง

กลุ่มผู้เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์นอกจากผ่านการร่วมเพศ แล้วยังอาจติดจากกลุ่มผู้ใช้ยาเสพติดที่ใช้เข็มและกระบอกฉีดเดียวกัน กลุ่มล่าส่อนทางเพศ กลุ่มผู้ป่วยที่ต้องรักษาด้วยวิธีการถ่ายเลือด หรือรับบริจาคอวัยวะจากบุคคลอื่น และทารกในครรภ์มารดาที่เป็นเอดส์ ในปัจจุบันยังไม่มียาที่สามารถรักษาโรคเอดส์ให้หาย ได้โดยตรงมีเพียงยาที่สามารถยับยั้งการแบ่งตัวของไวรัสโรคเอดส์ และยาที่รักษาตามอาการเท่านั้น

1.4 การใช้สารเสพติด

ปัญหาประการหนึ่งของวัยรุ่น ซึ่งเป็นที่วิตกกังวลของสังคมอย่างมาก ได้แก่ การใช้สารเสพติด สารเสพติดในที่นี้ หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยวิธีใดแล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกาย และจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องการเสพเพิ่ม มีอาการถอนยาเมื่อหยุดใช้หรือขาดยา จะเกิดความต้องการเสพทั้งร่างกาย และจิตใจตลอดเวลา และผู้เสพจะมีสุขภาพทางกายที่ทรุดโทรมลง (สำนักงานปราบปรามและป้องกันยาเสพติด, 2537, น. 1) สำหรับเด็กวัยเรียนนั้นปรากฏว่า จากการสำรวจผู้เรียนในระบบโรงเรียน 4,087,146 คน พบว่า ร้อยละ 1.75 ของผู้เรียนทั้งหมดติดยาเสพติด และในบรรดาสารเสพติดที่ผู้เรียนใช้ พบว่า สารระเหยเป็นที่นิยมใช้มากอันดับหนึ่ง รองลงไป คือ กัญชา, ยาบ้า, และเฮโรอีน ตามลำดับ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2539, น. 22)

1.4.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสารเสพติดที่ผู้เรียนใช้

1.4.1.1 สารระเหย

สารระเหยเป็นสารที่ได้มาจากกระบวนการผลิตน้ำมันปิโตรเลียม มีลักษณะเป็นไอ ระเหยได้รวดเร็วในอากาศ มีฤทธิ์ในการกระตุ้น และกดประสาทส่วนกลาง พบเห็นอยู่ในรูปผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป เช่น ทินเนอร์, แลคเกอร์, สีพ่น, กาวน้ำ และกาวยาง มีลักษณะเป็นของเหลวเฉพาะตัว ระเหยได้ดี ดูดซึมได้รวดเร็ว นิยมเสพโดยการสูดดม พิษจากสารระเหยจะเกิดใน 2 ลักษณะ คือ

1) พิษระยะเฉียบพลัน เกิดทันทีหลังการเสพประมาณ 15 - 20 นาที ระยะแรกผู้เสพ จะมึนงงหรือเมา ต่อมาจะมีอาการเมา นอนไม่หลับ เพื่อฟื้น หลังจากนั้นจะเหม่อซึม หากสูดดมเกินขนาดทำให้หัวใจล้มเหลวอาจทำให้เสียชีวิต

2) พืชเรื้อรัง สำหรับผู้ที่สูดดมต่อเนื่องเป็นเวลานาน ระบบอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายถูกทำลาย ก่อให้เกิดโรคต่าง ๆ ทางระบบทางเดินหายใจ มะเร็งในเม็ดเลือดขาว ความจำเสื่อม อัมพาต แขนขา หรือบางรายมีอาการประสาท หรือเป็นโรคสมองฝ่อ

1.4.1.2 กัญชา

กัญชา เป็นพืชล้มลุกประเภทหญ้าน้ำชนิดหนึ่ง ลักษณะใบกัญชาจะเรียวยาวแตกเป็นแฉก ส่วนที่นำมาใช้เสพ คือ ใบและยอดช่อดอกตัวเมีย โดยการนำส่วนของกัญชามาตาก หรืออบแห้งแล้วบด หรือหั่นหยาบ ๆ นำมาบดบดหรือสูบ หรืออาจสูบด้วยกลี้อหรือบ้อง บางรายใช้เคี้ยว หรือเจือปนกับอาหาร เพื่อรับประทาน กัญชาจะออกฤทธิ์หลายอย่าง ผสมผสานกัน เริ่มตั้งแต่ กระตุ้น กด และหลอนประสาท ทั้งนี้ เพราะใบกัญชามีสารพิษที่ชื่อว่า (Tetrahydrocannabinol หรือ THC) ซึ่งทำลายสุขภาพ และก่อให้เกิดการติดยา ผู้ที่เสพกัญชาในระยะแรก จะร่าเริง หัวเราะง่าย ช่างพูด ต่อมาจะคล้ายคนเมาเหล้าอย่างอ่อน มีอาการง่วงซึม เกิดภาพเสียงหลอน และหลังจากนั้น อาจมีอาการทางจิต ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ในระยะยาวพิษของกัญชาทำให้ติดโรคระบบทางเดินหายใจเรื้อรัง สมรรถภาพทางเพศลดลง เกิดความผิดปกติทางฮอร์โมน และพันธุกรรม

1.4.1.3 ยาบ้า หรือแอมเฟตามีน (Amphetamine)

ยาบ้า มีลักษณะเป็นผงผลึกสีขาว ไม่มีกลิ่น รสขม มีฤทธิ์กระตุ้นระบบประสาทส่วนกลาง คือ สมองและระบบประสาทส่วนปลาย เดิมใช้ในทางการแพทย์ เพื่อรักษาผู้ป่วยที่มีอาการซึมเศร้า ง่วงเหงา และลดความอ่อน แต่ปัจจุบันนี้เลิกใช้แล้ว ผู้เสพยาบ้าจะมีอาการตื่นตัว พุดมาก ขยันทำงานมากขึ้น เมื่อเสพติดในปริมาณมาก (20 - 30 กรัม / วัน) จะมีอาการเบื่ออาหาร ตื่นเต้นง่าย สูบบุหรี่ยึด ท้องเสีย มีอารมณ์หงุดหงิดและฉุนเฉียวง่าย และเนื่องจากยาบ้ามีฤทธิ์ในการกระตุ้นระบบประสาทส่วนกลาง และดูดซึมได้ง่าย การเสพจึงต้องเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเสพติดต่อกันเป็นเวลานาน จะทำให้เกิดอาการทางจิต หวาดระแวง สามารถทำร้ายตนเอง และผู้อื่น ได้โดยง่าย หากใช้ยาเกินขนาดจะทำให้ถึงกับชัก หมดสติและตายได้

1.4.1.4 เฮโรอีน

เฮโรอีน เป็นยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง ประเภท 1 สังเคราะห์ได้ตามกรรมวิธีทางเคมี ผู้เสพนิยมเสพด้วย วิธีฉีด หรือสูบไอรระเหย เนื่องจากพิษของเฮโรอีนร้ายแรงมาก การเสพเพียง 1 หรือ 2 ครั้งก็อาจทำให้ติดได้ทันที ผู้เสพจะมีอาการมึนงง เชื่องซึม ง่วง เคลิ้มหลับได้เป็นเวลานาน ไม่สนใจต่อสิ่งรอบข้าง สำหรับผู้เสพเป็นประจำ ร่างกายจะทรุดโทรม ผอม น้ำหนักตัวลดลงอย่างรวดเร็ว สมองเสื่อม หากใช้ยาเกินขนาดอาจทำให้ช็อคถึงแก่ความตายได้ และหากขาดยาจะเกิดอาการทรมานทรมาย ปวดเจ็บกล้ามเนื้อตามกระดูก ถ่ายอุจจาระเป็นเลือด นอนไม่หลับ บางรายเพ้อคลั่ง หมดสติ และอาจเสียชีวิตจากการขาดยาได้เช่นกัน

1.4.1.5 ยาอี

ยาอี มาจากคำว่า Ecstasy (E) แปลว่า ความสุขสุดขยดแห่งความเบิกบาน ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทได้มากกว่ายาบ้า 10 เท่า ผู้เสพยาอีจะรู้สึกเบาหวิว อาจรู้สึกว้าวดชื่นผสมกับอาการคลื่นไส้ จะกระตุ้นกล้ามเนื้อให้เคลื่อนไหว ผู้เสพยาอีจะอยากตื่นรำขับรื่องอย่างสนุกสนาน โดยมีความรู้ตัวที่ไม่สมบูรณ์ จึงลืมความอย มีเหงื่อออก และรู้สึกวูบวาบตามร่างกาย กัดกราม กล้ามเนื้อจะแข็ง หัวใจเต้นแรง ยาอีออกฤทธิ์นานประมาณ 24 ชั่วโมง เมื่อหมดฤทธิ์แล้ว ก็จะเกิดอาการอ่อนเพลีย เมื่ออาหาร ไม่อยากทำสิ่งต่าง ๆ ซึมเศร้า คิดอยากจะฆ่าตัวตาย ประสาทหลอน หวาดระแวงคิดว่าจะมีคนมาทำร้าย (ทรงเกียรติ ปิยะกะ, 2540, น. 42) ยาที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ ยาเลิฟและยาเค จะมีลักษณะคล้ายยาอี คือ เมื่อเสพยาเข้าไปแล้วจะรู้สึกว้าวดชื่น แจ่มใส เคลิบเคลิ้ม แต่ถ้าใช้ปริมาณมากจะเกิดอาการทางจิต เช่น เกิดโรคจิตกรจิต ประสาทหลอน หูแว่ว

1.4.1.6 เครื่องดื่มมีนเมา

เครื่องดื่มมีนเมา หมายถึง เครื่องดื่มที่มีสารแอลกอฮอล์ (Alcohol) ทุกประเภท เช่น เบียร์ เหล้า ไวน์ หรืออื่น ๆ การดื่มในจำนวนที่น้อยอาจช่วยในด้านกรกระตุ้นกรทำงานของร่างกาย เช่น การสูบฉีด โลหิต หรือช่วยในการกระตุ้นระบบประสาทให้เกิดกรตื่นตัว มีรายงานที่ไม่ยืนยันว่ากรดื่มแอลกอฮอล์ อาจช่วยให้เกิดกรกระตุ้นในการอยากอาหาร แต่กรดื่มเข้าไปเป็นจำนวนมาก ความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ จะส่งผลให้สมองทำงานช้าลง เข้าไปมีผลในการกดประสาทส่วนที่เป็นกรรับรู้ กรหายใจ และกรทรงตัว แอลกอฮอล์ในปริมาณหนึ่งสามารถทำลาย หรือฆ่าเนื้อเยื่อส่วนต่าง ๆ รวมไปถึงกล้ามเนื้อ และเซลล์สมอง นอกจากนี้ แอลกอฮอล์ยังมีฤทธิ์ในการทำให้ผู้ดื่มขาดสติในการยับยั้งในการแสดงออก และกรการตัดสินใจ ฤทธิ์ของแอลกอฮอล์อาจจะทำให้คนระบายสิ่งที่เก็บกดอยู่ภายในใจออกมา กรพูดจา หรือกรกระทำกรโดยขาดสติ อาจนำมาซึ่งความหายนะในภายหลังได้ เช่น นอกจากนี้ ฤทธิ์ของแอลกอฮอล์ ยังทำให้กรเคลื่อนไหวจะขาดประสิทธิภาพ เกิดอาการที่เรียกว่า เมา ต่อจากนั้นจะเริ่มง่วง และหลับ หากดื่มเข้าไปในปริมาณที่มากอาจมีผลในร่างกายอยู่ในสภาพโคม่าได้

1.4.1.7 บุหรี่

บุหรี่เป็นยาเสพติดที่มีสารนิโคตินที่เมื่อคนเสพยาเข้าไปแล้วก็จะติด และจะเข้าไปในสมองภายใน 7 วินาที เร็วกว่าคิดเข้าเส้น เมื่อเข้าถึงสมองแล้วจะมีผลต่อเซลล์ประสาท แล้วไปทำปฏิกิริยากับส่วนต่อของประสาทให้ปล่อยสารเอ็นโดรฟิน (สารแห่งความสุข) ออกมาจึงทำให้คนที่สูบติด (Thai Medical Web Co., 2002, p. 1) จากสถิติของประเทศ

ไทยเมื่อ 20 ปีที่ผ่านมา คนไทยสูบบุหรี่ประมาณ 30 % ปี 2544 ลดลงเหลือ 20 % แต่ถ้าดูตั้งแต่ปี 2542 - 2544 คนไทยสูบบุหรี่ประมาณ 10.4 ล้านคน หรือใน 6 คนของคนไทยจะมีคนสูบบุหรี่ 1 คน

1.4.2 ปัจจัยของการใช้สารเสพติดในวัยรุ่น

จากรายงานการวิเคราะห์สรุป การประมาณการจำนวนผู้ติดสารเสพติดในประเทศไทย โดยคณะกรรมการป้องกันสารเสพติดของ กระทรวงศึกษาธิการ (2539, น. 6) ได้กล่าวถึง ปัจจัยของการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1.4.2.1 การมีปัญหาคบครัว สาเหตุประการแรกของการเข้าสู่วงจรสารเสพติดของทุกกลุ่ม รวมทั้งกลุ่มผู้เรียนนักศึกษาด้วย พบว่า พื้นฐานมาจากปัญหาในครอบครัว เช่น ครอบครัวแตกแยก หย่าร้าง ขาดความอบอุ่น แม้ในรายหลายที่ให้ข้อมูลจะยืนยันว่าครอบครัวของตนเป็นครอบครัวปกติ แต่ก็มีข้อแย้งว่าอาจเป็นการปกป้องครอบครัวตนเอง หรืออย่างน้อยก็อาจมีความเห็นต่างกันในครอบครัวในสัดส่วนที่ไม่อาจเป็นภูมิคุ้มกันทางสังคมได้

1.4.2.2 การทำตามเพื่อนชักชวน เพื่อนนับว่าเป็นตัวแปร ที่สำคัญตัวหนึ่งในการนำไปสู่การติดยาเสพติดของวัยรุ่นในโรงเรียน ข้อบ่งชี้ ได้แก่ วัยรุ่นที่ติดยามีกลุ่มเพื่อนร่วมเสพยา ทั้งที่โรงเรียน และในชุมชนที่ตนอาศัย และผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับเพื่อนมาก

1.4.2.3 สามารถหาซื้อยาเสพติดได้ง่ายเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่พบว่า มีผลต่อการติดยาเสพติดที่สุด คือ การที่ยาเสพติดหาซื้อได้ง่ายในชุมชน และมีราคาซื้อขายที่ไม่แพงเกินกำลังซื้อ

1.4.2.4 การอยากทดลอง และคิดว่าจะเลิกได้ง่าย ข้อนี้ พบว่าเป็นเหตุผลที่รายงาน โดยผู้เสพ ซึ่งมีฐานะทางครอบครัวในระดับปานกลางถึงดี

1.4.2.5 หนี หรือระบายความกดดันจากความสิ้นหวังในชีวิต หรือความไม่พอใจกับสภาพชีวิตที่เป็นอยู่ ซึ่งพบในผู้เสพที่มีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับต่ำ

1.4.3 พฤติกรรมกระทำผิด

การกระทำผิดของเยาวชนเป็นปัญหาที่หนักอกหนักใจอย่างหนึ่งของสังคม โดยเฉพาะในปัจจุบันจะมีข่าวอยู่เนือง ๆ ตามหน้าหนังสือพิมพ์ที่ กล่าวถึง การที่นักเรียนมีพฤติกรรมลักขโมย ทำลาย และทำร้ายทรัพย์สิน และชีวิตของผู้อื่น หรือที่เรียกโดยรวมว่ามีพฤติกรรมกระทำผิด

1.4.3.1 ความหมาย

พฤติกรรมกระทำผิด หมายถึง พฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับ จะมีขอบข่ายกว้างตั้งแต่ละเมิดกฎระเบียบในระดับโรงเรียน ก่อความสังคม และรวมไปถึงการทำผิดกฎหมาย พฤติกรรมกระทำผิด สามารถจำแนกได้เป็น 2 ระดับ ระดับแรก เป็นการละเมิด

ดัชนี ถือเป็นการก่ออาชญากรรม ไม่ว่าผู้ทำจะเป็นผู้ใหญ่ หรือวัยรุ่น เช่น ขโมย ข่มขืน จี้ปล้น ทำร้ายร่างกาย ระดับสอง เป็นการละเมิดสถานภาพตน เช่น การหนีออกจากบ้าน การดื่มของมึนเมาเมื่ออายุยังไม่ถึง หรือการมีพฤติกรรมทางเพศ เป็นต้น

1.4.3.2 สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมกระทำผิด

มีปัจจัยพยากรณ์อยู่หลายปัจจัยด้วยกัน ที่นำไปสู่การมีพฤติกรรมกระทำผิด ปัจจัยเหล่านั้นที่สำคัญ ได้แก่ การมีเอกลักษณ์เชิงลบ การควบคุมตนเองต่ำ และการมีสถานะเสี่ยงในครอบครัว

1) เอกลักษณ์เชิงลบ

ตามทฤษฎีของ Erikson (1968, p. 157) ได้เสนอว่าวัยรุ่นเป็นวัยวิกฤติของการแสวงหาเอกลักษณ์หากวัยรุ่นแก้วิกฤตินี้ไม่สำเร็จ ความสับสนในบทบาทจะตามมา การมีพฤติกรรมกระทำผิดในวัยรุ่นนั้นส่วนหนึ่งอธิบายได้ตามแนวคิดของ Erikson เชื่อว่าเมื่อเด็กมีการเปลี่ยนแปลงทางชีวะในระหว่างการแตกเนื้อหนุ่มสาวสังคม เช่น พ่อแม่ ครูหรือคนอื่น ๆ จะเริ่มคาดหวังว่า เด็กจะต้องมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป วัยรุ่นจะต้องหลอมรวมการเปลี่ยนแปลงทางชีวะและสังคมเข้าด้วยกัน โดยวัยรุ่นมีการกิจ 2 ประการ ในการหลอมรวมประการแรก ได้แก่ การก่อแบบของบุคลิกภาพที่มีลักษณะคงเส้นคงวาต่อไป และประการที่สอง การสร้างเอกลักษณ์เชิงบวกเฉพาะตัว ซึ่งจะเห็นได้จากแรงจูงใจ คำนิยม ความสามารถ และรูปแบบของบทบาทที่ต้องรับในวัยรุ่น

Erikson เห็นว่า การมีพฤติกรรมกระทำผิดเกิดจากการที่วัยรุ่นล้มเหลวในการปฏิบัติภารกิจทั้งสองประการดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างเอกลักษณ์เชิงบวก ซึ่งวัยรุ่นจะรู้ได้ว่าตนล้มเหลวจากการเปรียบเทียบกับจากข้อเรียกร้องจากสังคมรอบด้าน และการมีพฤติกรรม ซึ่งเบี่ยงเบนไปจากที่สังคมยอมรับ เมื่อเป็นเช่นนี้วัยรุ่นอาจเลือกเอาการพัฒนาเอกลักษณ์เชิงลบขึ้นมาแทนที่เอกลักษณ์เชิงบวก เช่น การเป็นอาชญากร การเข้าไปร่วมในกลุ่ม หรือแก๊งที่มีวัฒนธรรมเฉพาะอย่าง ทั้งนี้ เพื่อสร้างเอกลักษณ์ให้ได้แม้จะเป็นเชิงลบก็ตาม

2) การควบคุมตนเอง

การมีพฤติกรรมกระทำผิดอาจอธิบายอีกอย่างหนึ่งได้ว่า เป็นเพราะควบคุมตนเองได้ไม่มากพอ ไม่ดีพอ และจำแนกพฤติกรรมที่เหมาะสมกับไม่เหมาะสมออกจากกันไม่ได้ หรือแม้จะจำแนกได้แต่ก็ขาดแรงต้านทานสิ่งยั่วยุ นอกไปจากนั้นเด็กที่มีพฤติกรรมกระทำผิด อาจจะพัฒนามาตรฐานความประพฤติที่ไม่เหมาะสมมาตลอดเวลาของการเติบโต มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม และไม่มีความคิดวิพากษ์ตนเอง เมื่อทำผิดกฎ ซึ่งลักษณะดังกล่าว นักจิตวิทยา พบว่า เด็กมักเรียนรู้โดยผ่านการเลียนแบบจากผู้ใหญ่ใกล้ตัว เช่น พ่อ - แม่, พี่

หรือเพื่อน ๆ อื่นๆ อีกไปกว่านั้น หากพฤติกรรมไม่เหมาะสม ที่แสดงออกมา ได้รับการเสริมแรงด้วยแล้ว พฤติกรรมนั้นจะเข้มข้นมากขึ้น การควบคุมตนเองให้แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมจะต่ำลงไปเรื่อย ๆ

3) สถานะเสี่ยงในครอบครัว

ปัจจัยทางครอบครัวเป็นปัจจัยที่ได้รับความสนใจมานานแล้ว เมื่อศึกษาพฤติกรรมกระทำผิดของเด็ก งานวิจัยในประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อ ค.ศ. 1993 ได้ให้ความสนใจต่อลักษณะ 2 ประการ ของครอบครัวที่มีผลต่อการกระทำผิดของเด็ก และวัยรุ่น ลักษณะดังกล่าว คือ ธรรมชาติของการสนับสนุนจากครอบครัว และการบริหารครอบครัว (Lytton, 1995, p. 96 ; Cited by Santrock, 1996, p. 502) จากผลการศึกษา พบว่า การที่พ่อแม่ละเลย หรือไม่เอาใจใส่ลักษณะ 2 ประการ นี้ในครอบครัวจะสัมพันธ์อยู่กับพฤติกรรมต่อต้านสังคมของเด็ก การสนับสนุนการบริหารครอบครัว ประกอบด้วย การฝึกวินัย การมีทักษะในการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ และการสนับสนุนพฤติกรรมเอื้อต่อการเป็นพลเมืองดี

สำหรับประเทศไทย ดวงเดือน พันธมนาวิน (2524, น. 6) ได้ศึกษาลักษณะทางจิต และพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสถานะเสี่ยงในครอบครัว และการป้องกัน ซึ่งครอบครัวเสี่ยงในที่นี้ หมายถึง ครอบครัวแตกและครอบครัวเครียด สำหรับครอบครัวแตกนั้น ดูจากสภาพการขาดสมาชิกที่สำคัญของครอบครัวของนักเรียน โดยอาจขาดทั้งบิดา มารดา ถือเป็นครอบครัวแตก การขาดบิดา หรือมารดาคนใดคนหนึ่งถือเป็นครอบครัวแตก โสด และรวมครอบครัวที่มีบิดามารดาครบถ้วน เรียกว่าครอบครัวเสี่ยงน้อย ส่วนครอบครัวเครียดดูจากความสัมพันธ์ไม่ดีต่อกันระหว่างบิดามารดา ผลการวิจัยที่สำคัญ พบว่า ครอบครัวแตกมีผลเสียหลายด้านต่อเด็ก ครอบครัวแตก โสดมีผลเสียต่อจิตใจและพฤติกรรมของเด็กในหลายด้านมากที่สุด โดยเฉพาะครอบครัวที่ขาดมารดาด้วยสาเหตุที่สังคมไม่ยอมรับ เช่น ทอดทิ้งหรือไปมีสามีใหม่ เด็กที่มาจากครอบครัวประเภทนี้มีสุขภาพจิตด้อยกว่า เชื่ออำนาจในตนน้อยกว่า มุ่งอนาคตน้อยกว่า ก้าวร้าวมากกว่า และคบเพื่อนที่เหมาะสมน้อยกว่า เด็กที่ขาดมารดาเพราะเสียชีวิตหรือไปทำงานห่างไกล ส่วนเด็กในครอบครัวเครียด คือ บิดามารดาอยู่ด้วยกันแต่ขาดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวเครียดมีผลรุนแรงในด้านจิตใจ และพฤติกรรมทุกด้านมากกว่าครอบครัวแตก

1.4.4 การติดอินเทอร์เน็ต

ปัจจุบันอินเทอร์เน็ต (Internet) เป็นช่องทางการสื่อสารที่อำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูล เพื่อการทำงานและการเรียนรู้ที่นิยมใช้กันอย่างมาก และมีบทบาทต่อนักเรียนไทยอย่างมาก เช่นกัน ผลข้างเคียงจากการสืบค้นข้อมูลด้วยอินเทอร์เน็ต คือ วัยรุ่นไทย

ส่วนหนึ่งใช้เวลากับอินเทอร์เน็ต มากจนถึงขั้นหมกมุ่น และไม่สามารถใช้ชีวิตด้วยการติดต่อกับคนอื่น ๆ ในชีวิตจริงได้อย่างมีความสุข ซึ่งควรจะได้ทราบถึงลักษณะและทางช่วยเหลือ ดังนี้

1.4.4.1 อาการของการติดอินเทอร์เน็ต

(Suler, 2006, p. 9) ได้เสนอถึงสัญญาณเตือนของวัยรุ่นที่ติดอินเทอร์เน็ต ดังนี้

- 1) โทกเกี่ยวกับจำนวนเวลาที่ใช้กับอินเทอร์เน็ตหรือกับกิจกรรมอื่น ๆ ทางคอมพิวเตอร์
- 2) นิสัยการนอนหลับเปลี่ยนไป เช่น นอนดึกมากและตื่นสายมาก หนี้อยู่ลำ และเปลี่ยจากการอดนอน
- 3) มีปัญหาด้านการเรียน โดยปกติเกรดจะตกลง พ่อ - แม่ มักจะสงสัยว่าเหตุใดเกรดตก ทั้งที่ดูขยันเพราะเห็นอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์
- 4) ถอนตัวจากกลุ่มเพื่อน และไม่สนใจกิจกรรมที่เคยทำหรือชอบ

หรือชอบ
อินเทอร์เน็ต มีดังนี้

1.4.4.2 การช่วยเหลือตนเองของวัยรุ่นที่ติดอินเทอร์เน็ต

ข้อเสนอแนะในการช่วยเหลือตนเองของวัยรุ่นที่ติด

- 1) สนใจเรื่องอื่นนอกจากจอคอมพิวเตอร์ โดยมีงานอดิเรก และกิจกรรมอื่น ๆ เช่น กีฬา ดนตรี ศิลปะ หรือการละเล่นต่าง ๆ
- 2) มีกิจกรรมสังคมอื่น ๆ บ้าง เนื่องจากการใช้คอมพิวเตอร์นาน ๆ จะทำให้แยกตัวออกจากคนอื่น ควรหันกลับมาติดต่อกับเพื่อน ๆ หรือมีเพื่อนใหม่ เช่น เข้าร่วมทีมกีฬา หรือชมรมต่าง ๆ
- 3) กำหนดขีดจำกัดและกติกาในการใช้อินเทอร์เน็ต จำกัดเวลาว่า ควรจะใช้คอมพิวเตอร์ได้นานเท่าใดในแต่ละวัน และใช้ได้เมื่อทำการบ้านเสร็จ และช่วยงานบ้านเสร็จแล้ว
- 4) วางคอมพิวเตอร์ไว้ในตำแหน่งที่คนอื่นมองเห็นได้ ว่ากำลังทำอะไรหน้าจอ

5) มองหาผู้ให้คำปรึกษามืออาชีพ ในกรณีที่การพูดคุย ตักเตือน หรือวางกฎกติกาแล้วไม่ได้ผล อาการแ่ล่งเรื่อย ๆ ก็จำเป็นที่จะต้องไปปรึกษากับผู้ให้คำปรึกษาอาจเป็นอาจารย์แนะแนวในโรงเรียน หรือไปหานักจิตวิทยาที่ศูนย์สุขภาพจิต

1.4.5 การพนัน

การเล่นการพนันเป็นกิจกรรมที่ตื่นเต้นเร้าใจ บุคคลอาจคิดเล่นการพนันในบางโอกาส เช่น ซ้ำสลากกินแบ่ง พนันการเล่นกีฬา หรือในวาระต่าง ๆ โดยถือเป็นการเล่นพนัน เพื่อความสนุก และเพิ่มความตื่นเต้นในการใช้ชีวิตแต่การพนันจะกลายมาเป็นพฤติกรรมเสี่ยง ต่อเมื่อเป็นพฤติกรรมที่เป็นความเคยชิน และต้องทำอย่างต่อเนื่อง เกิดการเสพติด ถ้าไม่ทำจะเกิดความเครียด พฤติกรรมเสพติด การกระทำจึงทำให้หมกมุ่น วนเวียนอยู่กับความคิดว่าอยากทำ นอกจากนี้การพนันนำไปสู่การเสียเงิน และนำไปสู่พฤติกรรมหรือฉลรูปร่างแบบต่าง ๆ การพนันที่เป็นที่นิยมในหมู่วัยรุ่น ได้แก่ ฟุตบอล ไพ่ และสนุกเกอร์

1.4.5.1 ขั้นตอนของการติดการพนัน

การเล่นพนันจนติดนั้น มีขั้นตอน โดยทั่วไป 3 ขั้น ขั้นแรก คือ การได้รับประสบการณ์ของการได้ ซึ่งก่อให้เกิดความสุข กลายเป็นเบ็ดเกี่ยวทำให้เกิดพนันในคราวต่อไปด้วยความหวังที่ว่าจะต้องได้อีก ขั้นที่สอง คือ ขั้นของการเสีย ถึงแม้ว่าจะเสียก็มักจะรู้สึกว่ายังมีการได้อยู่ และอาจจะได้ในคราวต่อไป บุคคล จึงมุ่งใส่ใจกับครั้งที่ได้ คาดว่าจะเล่น เพื่อแก้มือ ในขั้นนี้บุคคลจะเริ่มมองหาเงินเพิ่ม เพื่อเล่นต่อ และจะเริ่มสร้างนิสัยการขอยืม ขอบขโมย หรือโกหก ญาติ เพื่อน หรือผู้ปกครอง เพื่อให้ได้ทุนไปเล่นต่อ และในกรณีที่เสียเพิ่มขึ้นจะรู้สึกหงุดหงิด และขั้นที่สาม คือ ขั้นสิ้นหวัง ขั้นนี้ผู้ที่เล่นพนันจะรู้สึกตื่นตระหนก เพราะรู้ดีว่าตนมีปัญหาทางการเงินที่แก้ไม่ได้ เกิดความกังวล ฟุ้งซ่าน สูญเสียความเป็นตัวตน อาจหาทางออกโดยการเสพยา หรือดื่มเครื่องดื่มมึนเมา ลักเล็กขโมยน้อย หรือก่ออาชญากรรมเพราะบุคคลที่อยู่ขั้นนี้มักจะเป็นบุคคลที่มีความเครียดอย่างหนัก

จากการบันทึกตัวอย่าง ความรู้สึกของวัยรุ่นคนหนึ่ง ที่เขียนถึงเรื่องนี้ว่า เมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงก็จะเริ่มคล้อยตาม และทำตามเพื่อน เมื่อเริ่มเล่นจะมีความคิดว่าน่าจะเล่นได้มากกว่าเสีย เมื่อลงมือเล่นไพ่นั้นก็ต้องการจะเอาชนะในเกมให้ได้ ถึงแม้ว่าจะเล่นจนหมดตัวแล้วในใจก็ยังคิดว่าจะได้และคิดว่ามีโอกาที่จะเอาคืน ความอยากเอาชนะทุนคืน จะเหมือนกับมีผีสิง หุุดตัวเองไม่ได้จิตใจจะจดจ่ออยู่กับการเล่น ความคุมตัวเองไม่ได้ มีความมั่นใจสูงที่คิดว่าจะได้ทุนคืนมา และจะต้องชนะ โดยไม่สนใจเรื่องอื่น ไม่กังวลกับเรื่องที่จะตามมา

ปัจจัยที่ทำให้เข้ามาสู่การเล่นการพนันนั้น ประการแรก คือ ความท้าทายและความตื่นเต้นในการได้ทดลองสิ่งใหม่ ประการที่สอง ความอยากรวย ทางลัด ซึ่งการเล่นไพ่เป็นหนทางที่ง่าย และถือว่าเป็น การเสี่ยงดวง และประการที่สาม อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการเล่นการพนันหรือมีแหล่งการพนันอยู่ใกล้ทำให้เห็นภาพคนเข้ามามั่วสุ่ม จึงรู้สึกว่ายากลอง ประการที่สี่ มีเพื่อนชอบเล่นการพนันและเพื่อนชวนเล่น สำหรับข้อควรพิจารณา คือ การเสพติด ความตื่นเต้นจากการพนันเป็นสิ่งที่ทำให้ถอนตัวได้ยากและผู้เล่นการพนันมักจะมีเชื่อที่ไร้เหตุผลว่าตนจะ โชคดีเป็นฝ่ายได้ในการเล่นครั้งต่อไป

1.4.6 การเป็นหนี้บัตรเครดิต

หนี้บัตรเครดิตเป็นหนี้สิน ที่เกิดจากการมีเครดิตของตนเอง ทำให้หน่วยงานการเงินยินดีให้เราจ่ายเงินในอนาคต ไปก่อนแล้วผ่อนชำระใช้ภายหลัง ซึ่งมักจะทำให้ผู้ถือบัตรไม่ระวังตัว ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย และไม่สามารถจะหาเงินมาชำระหนี้ได้ บางคนจะสมัครเป็นสมาชิกบัตรเครดิตขององค์กรการเงินใหม่ และนำเงินจากแหล่งใหม่มาชำระจ่ายแหล่งเก่า จนทำให้เกิดวงจรร้ายไปเรื่อย ๆ จากข่าวที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ พบว่า ผู้ที่เป็นหนี้บัตรเครดิต สูงสุด มีจำนวนมากกว่า 15 บัตร และไม่สามารถชำระหนี้ได้เลย

1.4.6.1 สัญญาณอันตรายจากการใช้บัตรเครดิตจนกลายเป็นหนี้ ต่อไปนี้ เป็นสัญญาณอันตรายที่ควรตระหนักจาก

การใช้บัตรเครดิต หรือบัตรเงินด่วน

1) ตอบสนองความต้องการส่วนตัวมากกว่าความต้องการจำเป็น หรือใช้โดยอ้างเหตุผลที่เข้าข้างตนเอง

2) ขาดการวางแผนชำระเงิน โดยคิดว่าจ่ายไปก่อนแล้วคิดเอาภายหลังว่าจะทำอย่างไร

3) ขอมจ่ายชำระขั้นต่ำโดยให้คิดดอกเบี้ย ในส่วนค้างชำระจะไปยืมเงิน จากแหล่งอื่นมาชำระ

4) ใช้บัตรเครดิต เดือนละหลาย ๆ ครั้ง

5) เมื่อวงเงินบัตรเครดิตใบแรกเต็มแล้วก็นำเอาบัตรเครดิตใบแรกไปเปิดบัตรเครดิตใบที่สอง และใบต่อ ๆ มา

6) กดเงินสดจากบัตรเครดิตใบหนึ่งมาชำระบัตรเครดิตใบหนึ่ง

1.4.6.2 การใช้บัตรเครดิต โดยไม่เป็นหนี้

- 1) ไตร่ตรองความอยากและความต้องการที่จะซื้อของตนเอง ก่อนซื้อของให้ทบทวนว่าเป็นสิ่งจำเป็น หรือเป็นแค่ความอยาก
- 2) เปรียบเทียบการใช้บัตรเครดิตกับการซื้อด้วยเงินสด
- 3) ให้เตือนตนเองทุกครั้งก่อนใช้บัตรเครดิตว่ามีเงินสดเหลืออยู่ในบัญชีเท่าใด หากใช้แล้วจะเป็นอย่างไร
- 4) คิดอยู่เสมอว่าความไม่มีหนี้เป็นลาภอันประเสริฐ

2.1.8 การจัดการกับพฤติกรรมเสี่ยง

เมื่อทราบว่า พฤติกรรมเสี่ยง คืออะไร มีอะไรบ้าง และเหตุใดมนุษย์ จึงมีโอกาสที่จะเกิดพฤติกรรมเสี่ยงแล้วนั้น ท้ายสุดจะเป็นเรื่องของการจัดการกับพฤติกรรมเสี่ยง โดยอาศัยการป้องกันการควบคุม และการสร้างแรงจูงใจ

1. การป้องกัน

วิธีที่ง่าย และลงทุนต่ำ คือ การป้องกันก่อนที่ปัญหาจะเกิด ในการป้องกันจะจำแนกเป็น 2 วิธีย่อย คือ การติดตามข้อมูลข่าวสาร และการคบเพื่อน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมเชิงบวก

1.1 การให้การศึกษาตนเอง

การให้การศึกษาตนเอง เป็นการแสวงหาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยง เข้าใจถึงขั้นตอนต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความสูญเสีย และเกิดอันตรายจากการ มีพฤติกรรมเสี่ยง ตระหนักรู้ผลเชิงลบที่ตามมาและการหาหนทางที่จะสร้างความปลอดภัยให้กับตนเอง

1.2 การคบเพื่อน

เนื่องจากวัยรุ่นนั้น เป็นวัยที่เพื่อนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมอย่างมาก ดังนั้น ในการคบเพื่อน จึงต้องเลือกเพื่อนที่มีแนวโน้มจะชักนำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงและคบหากับเพื่อนที่เอื้อให้เกิดพฤติกรรมพัฒนาดน

2. การควบคุมพฤติกรรม

2.1 การมีสติและสัมปชัญญะ สติ คือ ความระลึกได้ นึกได้ สำนึกอยู่เสมอ ไม่ผลอต้วสัมปชัญญะ คือ ความรู้สึก ตระหนักรู้ เข้าใจชัดตามความเป็นจริง

2.2 สังเกต และบันทึกพฤติกรรมที่มีแนวโน้มจะเป็นพฤติกรรมเสี่ยง ทั้งก่อนที่จะเกิดพฤติกรรม ระหว่างเกิด และผลที่ตามมา การสังเกต และการบันทึกอย่างสม่ำเสมอ จะทำหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมไปด้วยในอัตโนมัติ

2.3 ใช้กระบวนการปัญญาในการตัดสินใจ และแก้ปัญหา เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยง เช่น

2.3.1 ทำความเข้าใจสถานการณ์นั้นทุกแง่มุม และเปรียบเทียบกับเป้าหมาย
ทุกแง่มุม

2.3.2 คิดหาทางเลือกหลาย ๆ ทางที่จะแสดงพฤติกรรมในสถานการณ์นั้น

2.3.3 ใคร่ครวญถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมาจากทางเลือกแต่ละทาง

2.3.4 ชั่งน้ำหนักของการกระทำในแต่ละทางเลือก แล้วจึงตัดสินใจแสดง
พฤติกรรม

3. การควบคุมพฤติกรรมการสร้างแรงจูงใจ

การสร้างแรงจูงใจทำให้นักคลมมีกำลังใจและเตรียมพร้อมที่จะรับสถานการณ์ที่จะ
นำพาตนไปสู่ความเสี่ยง เช่น

3.1 การเปลี่ยนแปลงภาษา เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ภาษาที่แต่ละบุคคลนำมาใช้นั้น ไม่เพียงแต่สะท้อนถึงความคิดของตนเท่านั้น
แต่ยังเป็นเสมือนสัญญาณที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่จะตามมาด้วย ดังนั้นหากจะเปลี่ยนพฤติกรรม
ตนเอง บุคคลก็ควรจะต้องพูดถึงพฤติกรรมด้วยภาษาเชิงบวก และในเชิงสนับสนุน วิธีที่เร็วที่สุดในการสำรวจ
ความคิดของตน คือ ฟังตนเองเวลาที่ทำการพูดว่าเป็นบวก หรือลบ หากเป็นภาษาเชิงลบ ก็ให้เปลี่ยนมา
พูดกับตนเองเชิงบวก ซึ่งจะก่อให้เกิดกำลังใจในการกระทำยิ่งขึ้น

3.2 การแข่งขัน

การแข่งขันเป็นสิ่งที่น่าตื่นเต้น และทำให้การที่บุคคลพยายามที่จะเอาชนะ
หรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จ การแข่งขันกันในเชิงสร้างสรรค์จะทำให้เกิดพลังแรงบันดาลใจที่สร้างสรรค์
เช่นกัน แต่อย่างไรก็ตามนักจิตวิทยาเสนอแนะให้บุคคลแข่งขันกับตนเอง เพื่อให้เกิดความ
ภาคภูมิใจในตนเอง

3.3 การใช้สิ่งล่อใจ

เครื่องล่อหรือสิ่งล่อใจ จะเป็นสิ่งที่ทำให้นักคลมเอาใจจดจ่ออยู่กับกิจกรรม
ที่ทำด้วยความคาดหวังว่า เมื่อทำเสร็จแล้วจะได้สิ่งที่พึงพอใจตอบแทน นอกไปจากนั้น สิ่งล่อใจยัง
ทำให้นักคลมมองไปที่เป้าหมายมากขึ้น และชัดเจน แต่สิ่งล่อใจของบุคคลนั้น จะเป็นอะไรขึ้นอยู่กับ
ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลนั้น ซึ่งบุคคลจะต้องสำรวจความชอบ และความต้องการของตนเองด้วย

3.4 การเร้าให้เกิดอารมณ์

อารมณ์ที่ถูกเร้าให้เกิดขึ้นอาจจำแนกออกเป็น อารมณ์อยากรู้ อยากเห็น ซึ่งทำให้
กระตือรือร้นที่จะดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จ เพื่อจะได้รู้ผลที่ตามมาและอารมณ์ที่ถูกเร้าให้เกิดความวิตก
กังวล จากผลการวิจัยพบว่า การถูกเร้าให้เกิดความกลัวและความกังวลในระดับปานกลางจะเป็นสิ่งจูง
ให้ทำกิจกรรมให้สำเร็จ

3.5 ให้รางวัลตนเอง

การให้รางวัลตนเองเป็นการแสดงความรู้สึกที่ดีต่อตนเองที่สามารถหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง และสามารถจัดการพฤติกรรมตนเองให้เป็นพฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้รางวัลเป็นเครื่องบ่งชี้ว่า สิ่งที่ทำนั้นมีความสำเร็จ การให้รางวัลตนเองจึงเป็นการสร้างความรู้สึกสำเร็จให้เกิดขึ้นกับตนเอง

สรุป พฤติกรรมเสี่ยง (Risk Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวโน้มการปรับตัวบกพร่อง อาจเป็นอันตรายทั้งกับตนเอง และผู้อื่น และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาตน ประเภทของพฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ ความสัมพันธ์ทางเพศโดยไม่พร้อม การใช้สารเสพติด การกระทำผิด การพนัน การติดอินเทอร์เน็ตและการเป็นหนี้บัตรเครดิต การจัดการกับพฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ การป้องกัน การติดตามข้อมูลข่าวสาร และการสร้างสภาพแวดล้อมเชิงบวกด้วยการคบเพื่อน การควบคุมพฤติกรรม ได้แก่ การมีสติสัมปชัญญะ การสังเกตและบันทึกพฤติกรรม การใช้กระบวนการปัญญา เพื่อการตัดสินใจ และการสร้างแรงจูงใจ

2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยง

ในการวิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคล ว่ามีสาเหตุของการเกิดพฤติกรรม หรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมาจากปัจจัยอะไรบ้างนั้น มีแนวคิดในการวิเคราะห์อยู่ 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ (กองสุขศึกษา, 2555, น. 12)

กลุ่มที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยภายในตัวบุคคล (Intra Individual Causal Assumption) กลุ่มนี้มีแนวคิดที่ว่าสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมาจากองค์ประกอบภายในบุคคล ได้แก่ ความรู้ เจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม แรงจูงใจ หรือความตั้งใจใฝ่พฤติกรรม เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกตัวบุคคล (Extra Individual Causal Assumption) กลุ่มนี้มีแนวคิดที่ว่าสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมมาจากปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ซึ่งเป็นปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม และระบบโครงสร้างทางสังคม เช่น ระบบการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา ศาสนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และลักษณะทางภูมิศาสตร์ เป็นต้น

กลุ่มที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยหลายปัจจัย (Multiple Causal Assumption) กลุ่มนี้มีแนวคิดที่ว่าพฤติกรรมของบุคคลมีสาเหตุ จากทั้งปัจจัยภายในบุคคล และปัจจัยภายนอกบุคคล ซึ่งจากการศึกษาของนักพฤติกรรมศาสตร์ในกลุ่มนี้ ได้สรุปว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพของบุคคล คือ

1. ความยากง่ายในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข
2. การประเมินผลประสิทธิภาพของบริการสาธารณสุข

3. โลกทัศน์เกี่ยวกับอาการของโรค ความรุนแรง และการเสี่ยงต่อการเกิดโรค
4. องค์ประกอบทางสังคมและเครือข่ายทางสังคม
5. ความรู้
6. องค์ประกอบด้านประชาชน

2.2.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพ PRECEDE Framework

PRECEDE Framework เป็นคำย่อมาจาก “Predisposing Reinforcing and Enabling Causes in Educational Diagnosis and Evaluation” เป็นกระบวนการวิเคราะห์เพื่อการวางแผนการดำเนินงานสุขภาพมีแนวคิดที่ว่า พฤติกรรมบุคคลมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย (Multiple Factors) ดังนั้นจะต้องมีการวิเคราะห์ถึงปัจจัยสำคัญ ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมนั้น ๆ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนและกำหนดกลวิธีในการดำเนินงานสุขภาพ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่อไป กระบวนการวิเคราะห์ใน PRECEDE Framework เป็นการวิเคราะห์แบบย้อนกลับโดยเริ่มจาก (Outcome) ที่ต้องการ หรืออีกนัยหนึ่งคือ คุณภาพชีวิตของบุคคลที่พึงประสงค์แล้วพิจารณาถึงสาเหตุ หรือปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสาเหตุที่เนื่องมาจากพฤติกรรมของบุคคล การวิเคราะห์ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ 7 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ทางสังคม (Phase 1 : Social Diagnosis)

เป็นการพิจารณาและวิเคราะห์ “คุณภาพชีวิต” ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนแรกของการวิเคราะห์โดยการประเมิน สิ่งที่เกี่ยวข้อง หรือตัวกำหนดคุณภาพชีวิตของประชากรกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เช่น ผู้ป่วย นักเรียน กลุ่มคนวัยทำงาน ผู้ใช้แรงงาน หรือผู้บริโภครวม สิ่งที่ประเมินได้จะเป็นเครื่องชี้วัดและเป็นตัวกำหนดระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มเป้าหมายนั้น ๆ

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ทางระบาดวิทยา (Phase 2 : Epidemiological Diagnosis)

เป็นการวิเคราะห์ว่ามีปัญหาสุขภาพที่สำคัญอะไรบ้าง ซึ่งปัญหาสุขภาพเหล่านี้ จะเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาสังคม หรือได้รับผลกระทบจากปัญหาสังคม ในขณะที่เดียวกันปัญหาสุขภาพก็มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตเช่นกัน ข้อมูลทางระบาดวิทยา จะชี้ให้เห็นถึงการเจ็บป่วย การเกิดโรค และภาวะสุขภาพ ตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการเจ็บป่วย และเกิดการกระจายของโรค การวิเคราะห์ทางระบาดวิทยา จะช่วยให้สามารถจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงานสุขภาพได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ทางพฤติกรรม (Phase 3 : Behavioral Diagnosis)

จากปัจจัยปัญหา ด้านสุขภาพอนามัยที่ได้ในขั้นตอนที่ 1 - 2 จะนำมาวิเคราะห์ต่อเพื่อหาสาเหตุที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็นสาเหตุอันเนื่องมาจากพฤติกรรมของบุคคลและสาเหตุที่ไม่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม เช่น สาเหตุจากพันธุกรรมหรือสภาวะเศรษฐกิจ เป็นต้น โดยกระบวนการสุขภาพ จะให้ความสนใจประเด็นที่เป็นสาเหตุอันเนื่องมาจากพฤติกรรมของบุคคลเป็นสำคัญ

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ทางการศึกษา (Phase 4 : Educational Diagnosis)

ในขั้นตอนนี้ เป็นการวิเคราะห์ เพื่อหาปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรม สุขภาพทั้งที่เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคล และปัจจัยภายนอกตัวบุคคล เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผน สุขศึกษา โดยขั้นตอนนี้ จะแบ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม

1. ปัจจัยนำ (Predisposing Factors) หมายถึง ปัจจัยที่เป็นพื้นฐานและ ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล หรือในอีกด้านหนึ่งปัจจัยนี้จะเป็นความพอใจ (Preference) ของบุคคล ซึ่งได้มาจากประสบการณ์ในการเรียนรู้ (Education Experience) ความพอใจนี้ อาจมีผลทั้งในทางสนับสนุน หรือยับยั้งการแสดงพฤติกรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล ปัจจัย ซึ่งเป็นองค์ประกอบของปัจจัยนำ ได้แก่ ความรู้ ทักษะคติ ความเชื่อ ค่านิยม การรับรู้ นอกจากนี้ยังรวม ไปถึง สถานภาพทางสังคมเศรษฐกิจ (Socio - Economic Status) และอายุ เพศ ระดับการศึกษา ขนาดของครอบครัว ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ จะมีผลต่อการวางแผน โครงการทางสุขศึกษาด้วย

1.2 ความรู้ เป็นปัจจัยนำที่สำคัญ ที่จะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม แต่การเพิ่มความรู้ไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเสมอไป ถึงแม้ความรู้จะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม และความรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่จะก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรม แต่ความรู้อย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพได้ จะต้องมียปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย

1.2.1 การรับรู้ หมายถึง การที่ร่างกายรับสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่ผ่านมา ทางประสาทสัมผัสส่วนใดส่วนหนึ่ง แล้วตอบสนองเอาสิ่งเร้านั้นออกมา เป็นลักษณะของจิตที่เกิดขึ้น จากการผสมกันระหว่างพวกประสาทสัมผัสชนิดต่าง ๆ และความคิดร่วมกับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ การรับรู้เป็น ตัวแปรทางจิตสังคม ที่เชื่อว่ามีผลกระตุ้นต่อพฤติกรรมสุขภาพของบุคคล

1.2.2 ความเชื่อ คือ ความมั่นใจในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นปรากฏการณ์ หรือวัตถุว่าสิ่งนั้น ๆ เป็นสิ่งที่ถูกต้องเป็นจริงให้ความไว้วางใจ เช่น แบบแผนความเชื่อทางสุขภาพ (Health Belief Model) ของ Becker (1978, pp. 428 - 423 ; Cited by Green, p. 1980, 44 - 47) ซึ่งเน้นว่า พฤติกรรมสุขภาพจะขึ้นอยู่กับความเชื่อใน 3 ด้าน คือ ความเชื่อต่อ โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรค หรือ ได้รับเชื้อโรค ความเชื่อเกี่ยวกับความรุนแรงของสิ่งที่เป็อันตรายต่อสุขภาพ และความเชื่อเกี่ยวกับ ผลตอบแทนที่จะได้ จากการแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้อง

1.2.3 ค่านิยม หมายถึง การให้ความสำคัญให้ความสำคัญในสิ่ง ต่าง ๆ ซึ่งบางครั้งค่านิยมของบุคคลก็ขัดแย้งกันเอง เช่น ผู้ที่ให้ความสำคัญต่อสุขภาพแต่ขณะเดียวกัน เขาก็พอใจในการสูบบุหรี่ด้วย ซึ่งความขัดแย้งของค่านิยมเหล่านี้ ก็เป็นสิ่งที่วางแผนในการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วย

1.2.4 ทักษะ หมายถึง ความรู้สึกที่ค่อนข้างจะคงที่ของบุคคล ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคคล วัตถุ การกระทำ ความคิด ความรู้สึกดังกล่าว มีทั้งที่มีผลดี และผลเสียในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

1.2.5 ปัจจัยเอื้อ (Enabling Factors) หมายถึง สิ่งที่เป็นแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นในการแสดงพฤติกรรมของบุคคลชุมชน รวมทั้ง ทักษะที่จะช่วยให้บุคคลสามารถแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ได้ และความสามารถที่จะใช้แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับ ราคา ระยะเวลา ฯลฯ นอกจากนั้น สิ่งที่สำคัญ ก็คือ การหาได้ง่าย (Available) และความสามารถเข้าถึงได้ (Accessibility) ปัจจัยเอื้อ จึงเป็นสิ่งช่วยให้การแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ เป็นไปได้ง่ายยิ่งขึ้น

2. ปัจจัยเสริม (Reinforcing Factors) หมายถึง ปัจจัยที่แสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติ หรือพฤติกรรมสุขภาพได้รับการสนับสนุน หรือไม่เพียงใด ลักษณะและแหล่งของปัจจัยเสริม จะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับปัญหาในแต่ละเรื่อง เช่น การดำเนินงานสุขศึกษาในโรงเรียน หรือสถานศึกษาในกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียน ปัจจัยเสริมที่สำคัญ ได้แก่ เพื่อนนักเรียน ครู อาจารย์ หรือบุคคลในครอบครัว เป็นต้น ปัจจัยเสริม อาจเป็นการกระตุ้นเตือน การให้รางวัลที่เป็นสิ่งของ คำชมเชย การยอมรับ การเอาเป็นแบบอย่าง การลงโทษ การไม่ยอมรับการกระทำนั้น ๆ หรืออาจเป็นกฎระเบียบที่บังคับควบคุมให้บุคคลนั้น ๆ ปฏิบัติตามก็ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ บุคคลจะได้รับจากบุคคลอื่นที่มีอิทธิพลต่อตนเอง และอิทธิพลของบุคคลต่าง ๆ นี้ก็จะแตกต่างกันไปตามพฤติกรรมของบุคคล และสถานการณ์ โดยอาจจะช่วยสนับสนุน หรือยับยั้งการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ก็ได้

การดำเนินงานในขั้นตอนการวิเคราะห์ทางการศึกษาจะเป็นการพิจารณาว่าปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม นั้น มีปัจจัยเฉพาะอะไรบ้าง ที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพในลักษณะที่ต้องการได้ ถ้าได้มีการปรับปรุงแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงใหม่ให้เหมาะสม จัดลำดับความสำคัญของปัจจัย จัดกลุ่มปัจจัย และความยากง่ายของการเปลี่ยนแปลงปัจจัยต่าง ๆ เหล่านั้น ก็จะทำให้การวางแผนในขั้นต่อไป มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 การเลือกกลยุทธ์ทางการศึกษา (Phase 5 : Selection of Educational Strategies)

เมื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมได้แล้ว ขั้นต่อไปจะเป็นการเลือกกลยุทธ์และเทคนิคในการดำเนินงานด้านสุขศึกษามาใช้ ทั้งนี้โดยพิจารณาถึงความเหมาะสม และสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทั้ง 3 ด้านข้างต้นด้วย เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพในที่สุด นอกจากนี้ การกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานจะต้องคำนึงถึงการผสมผสานเทคนิคกลวิธีด้านสุขศึกษาที่หลากหลายเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ทางการบริหาร (Phase 6 : Administrative Diagnosis)

ในขั้นตอนนี้ เป็นการวิเคราะห์เพื่อประเมินถึงปัจจัยด้านการบริหารจัดการที่จะมีผลต่อการดำเนินโครงการที่ได้วางแผนไว้ โดยปัจจัยดังกล่าวอาจมีผลทั้งในด้านบวก คือ ทำให้โครงการสำเร็จบรรลุเป้าหมาย หรือมีผลตรงข้าม คือ กลายเป็นข้อจำกัดของโครงการ ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ งบประมาณ ระยะเวลา ความสามารถของผู้ดำเนินการ ตลอดจนทรัพยากรอื่น ๆ ในองค์กร ดังนั้นในการวางแผน เพื่อดำเนินงานสุขศึกษาใด ๆ จะต้องให้ความสำคัญกับขั้นตอนนี้ไม่น้อยไปกว่าในขั้นตอนอื่น ๆ และจะต้องมีการวิเคราะห์ และพิจารณาให้ครอบคลุมทุกด้านเหมือนกับการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีต่อพฤติกรรม

ขั้นตอนที่ 7 การประเมินผล (Phase 7 : Evaluation)

ขั้นตอนนี้ไม่มีแสดงอยู่ในแผนภูมิ แต่จะมีปรากฏอยู่ในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน โดยขั้นตอนนี้ ต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมิน และดัชนีชี้วัดไว้อย่างชัดเจนแล้ว การประเมินผลใน PRECEDE Framework จะประกอบด้วย การประเมินใน 3 ระดับ คือ การประเมินโครงการ หรือ โปรแกรมสุขศึกษา การประเมินผลกระทบของโครงการ หรือ โปรแกรมที่มีต่อปัจจัยทั้ง 3 ด้าน และท้ายสุด คือ การประเมินผลลัพธ์ของโครงการที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคคล ซึ่งการประเมินในขั้นตอนนี้จะเป็นการดำเนินงานระยะยาว

PRECEDE Framework เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น แต่สำหรับในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งตรงกับแนวคิดใน ขั้นตอนที่ 4 ของกระบวนการ ซึ่งในขั้นตอนนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วยปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ด้านทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด ด้านการรับรู้ภาวะสุขภาพ ด้านรายได้ ด้านสิ่งแวดล้อมในที่พักอาศัย และชุมชน ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ด้านการปฏิบัติตนของบุคคลรอบข้าง และด้านอิทธิพลจากคณาจารย์และสื่อต่าง ๆ

2.2.2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2534, น. 2) ได้ให้ความหมายคำว่า “ยาเสพติด” หมายถึง สาร หรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพ หรือรับเข้าไปในร่างกายซ้ำกันแล้ว ไม่ว่าจะด้วยวิธีใด ๆ เป็นช่วงระยะ ๆ หรือนานติดต่อกัน ก็ตามจะทำให้บุคคลนั้น ต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจ หรือเป็นทาสของสิ่งนั้นทางร่างกาย และจิตใจ นอกจากนั้นยังอาจเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อย ๆ หรือทำให้สุขภาพของผู้เสพเสื่อมโทรมลง และเมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้ว ไม่ได้เสพจะมีอาการผิดปกติทางด้านร่างกาย และจิตใจเกิดขึ้นกับผู้เสพ

องค์การอนามัยโลก ได้ให้คำนิยาม “ยาเสพติด” หมายถึง ยา หรือสารเคมีที่เสพเข้าสู่ร่างกาย และทำให้เกิดพิษเรื้อรัง แก่ผู้เสพ ทำให้ร่างกาย และจิตใจเสื่อมโทรม มีอาการผิดปกติ หรือทรมาณเมื่อขาดยา สารบางอย่างที่เป็นยาเสพติด อาจไม่ทำให้เกิดอาการขาดยาทางร่างกาย แต่เป็นการเสพติด ทางจิตใจได้ เช่น บุหรี่ เหล้า กัญชา ซึ่งหากไม่ได้เสพจะมีอาการหงุดหงิด โมโหฉุนเฉียว กระวนกระวาย อารมณ์ไม่แจ่มใส จิตใจขุ่นข้อง (คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนางานสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ, 2534, น. 10)

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานกฤษฎีกา (2537, น. 13) ได้ให้คำนิยามของ ยาเสพติดให้โทษคล้ายคลึงกับที่องค์การอนามัยโลกได้ให้ไว้ คือ “ยาเสพติดให้โทษ” หมายถึง ยา หรือสารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน สูบ นิด หรือด้วยวิธีใดก็ตามจะทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ซึ่งจะสังเกตลักษณะสำคัญ 3 ข้อ ดังนี้

1. มีความต้องการจะเสพยาอยู่ตลอดเวลา ด้วยการแสดงออกทั้งทางร่างกาย และจิตใจ
2. ต้องการเพิ่มขนาดของยาเสพติดมากขึ้น
3. สุขภาพทั่ว ๆ ไปทรุดโทรม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายของคำว่า “ยาเสพติด” หรือ “ยาเสพติด” หมายถึง ยา หรือสารเคมีซึ่งเมื่อเสพ หรือฉีดเข้าสู่ร่างกายติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่งก็จะติด ก่อให้เกิดพิษเรื้อรัง ทำให้ร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรม ได้แก่ ฝิ่น, กัญชา, เฮโรอีน, ยานอนหลับ และ สุรา เป็นต้น (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2525, น. 671)

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 4 ให้ความหมายของยาเสพติดให้โทษว่า หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าโดย วิธีกิน, ดม, สูบ, และ นิด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกาย และจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องการเพิ่มขนาดการเสพยาขึ้นเรื่อย ๆ มีอาการอยากยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพยาทั้งร่างกายและจิตใจตลอดเวลา และสุขภาพทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษปี พ.ศ. 2522 จะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่ได้หมายถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรา ตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ (ปริดา คงจัด, 2542, น. 15)

Brown (1972, p. 33) ได้อ้างถึงความหมาย ของยาเสพติดที่องค์การอนามัยโลก สหประชาชาติ ได้ให้คำจำกัด ความหมาย ของยาเสพติดไว้ว่า “ยาเสพติด” คือ สิ่งที่ทำให้เกิดพิษเรื้อรังและก่อความเสื่อมโทรมต่อผู้เสพ และสังคม ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

1. ทำให้ผู้เสพมีความต้องการอย่างแรงกล้าต้องเสาะแสวงหายาเสพติดให้ได้ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใด ๆ ก็ตาม
 2. ผู้เสพต้องเพิ่มปริมาณของยาที่ใช้เสพมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามระยะเวลาที่ผ่านมา
 3. ทำให้ผู้เสพมีความต้องการเกิดขึ้นทั้งทางร่างกาย และจิตใจ เมื่อเสพไม่ว่าจะเสพวิธีการใดเข้าไปแล้วทำให้เกิดโทษและผลร้ายตามมาในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางตรง และทางอ้อม
- ดังนั้นกล่าว โดยสรุป ยาเสพติด หมายถึง ยา หรือสารเคมี รวมทั้งวัตถุใด ๆ ที่มนุษย์เสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยวิธีใด ๆ ก็ตาม เช่น การกิน, การสูดดม, สูบควัน และ ฉีดเข้าสู่ร่างกาย ฯลฯ แล้วทำให้เกิดการติด มีความต้องการที่จะเสพอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งยังเพิ่มปริมาณที่จะใช้เสพขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อหมดฤทธิ์แล้ว จะทำให้ร่างกายของผู้เสพมีความอยากยาเพิ่มขึ้น จนทำให้ร่างกายเกิดอาการทรนทรายทรมาน จนกว่าจะได้รับยาเสพติดดังกล่าว ในการเสพเข้าสู่ร่างกายนี้ จะมีผลทำให้อวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย และจิตใจอ่อนแอ เสื่อมโทรมลงทุกขณะ

2.2.3 ประเภทของยาเสพติดให้โทษ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักนายกรัฐมนตรี (2537, p. 16) ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 โดยประกาศของกระทรวงสาธารณสุข ได้ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษทั้งหมดไว้ 104 ชนิด และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทอีก 4 ประเภท 42 ชนิด รวม 146 ชนิด ยาเสพติดเหล่านี้ ถ้าจะแบ่งตามแหล่งกำเนิด แบ่งได้ 2 ประเภท คือ ยาเสพติดธรรมชาติ (Natural Drugs) เช่น ฝิ่น กัญชา กระท่อม และยาเสพติดสังเคราะห์ (Synthetic Drugs) เช่น เฮโรอีน, แอมเฟตามีน, (ยาบ้า) และ เซโคนาล (เหล้าแห้ง) นอกจากนี้ ยังมีการแบ่งยาเสพติดออกตามลักษณะต่าง ๆ เช่น

1. แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้ระบุประเภทยาเสพติดออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้
 - 1.1 ประเภทที่ 1 คือ ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน
 - 1.2 ประเภทที่ 2 คือ ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน, โคเคอีน และ ฝิ่น
 - 1.3 ประเภทที่ 3 คือ ยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 2 ผสมอยู่ เช่น ยาแก้ไอ ที่มีโคเคอีนผสมอยู่
 - 1.4 ประเภทที่ 4 คือ สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่น อะเซติลแอนไฮโดรวั
 - 1.5 ประเภทที่ 5 คือ ยาเสพติดที่มีได้อยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น กัญชา, กระท่อม

2. แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อจิต และประสาท การแบ่งยาเสพติดตามฤทธิ์ของยาที่มีต่อร่างกายเมื่อเสพเข้าไปสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

- 2.1 ประเภทกดระบบประสาท (Depressants) ได้แก่ เฮโรอีน, มอร์ฟีน, และ เซโคนาล
- 2.2 ประเภทกระตุ้นประสาท (Stimulant) ได้แก่ แอมเฟตามีน และ กระท่อม
- 2.3 ประเภทหลอนประสาท (Hallucinogens) ได้แก่ แอล เอส ดี
- 2.4 ประเภทออกฤทธิ์หลายอย่างทั้งกดประสาท กระตุ้นประสาท และหลอนประสาท (Mixed) ได้แก่ กัญชา

สุวัฒน์ ธีรเวชเจริญชัย (2534, น. 60 - 61) กล่าวว่า การแบ่งประเภทของสิ่งเสพติดอาจจัดแบ่งออกตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ได้หลายแบบ ดังนี้

1. แบ่งตามลักษณะการออกฤทธิ์ของสิ่งเสพติดที่มีต่อร่างกาย คือ

1.1 สิ่งออกฤทธิ์กดประสาท (Depressants) ได้แก่ ฝิ่น, มอร์ฟีน, เฮโรอีน, บาร์บิ และ ทูเรต ฯลฯ เป็นต้น สิ่งเสพติดเหล่านี้ จะกดประสาทส่วนกลาง หรือสมอง ทำให้ประสาทมีนงง ง่วงซึม และหมดแรง นอกจากนี้ยังกดศูนย์ประสาทหายใจ ทำให้หายใจช้าลงจนถึงขั้นหยุดหายใจได้

1.2 ประเภทกระตุ้นประสาท (Stimulant) ได้แก่ ไบกระท่อม, โคเคอีน, และ แอมเฟตามีน เป็นต้น สิ่งเสพติดเหล่านี้ จะกระตุ้นประสาทส่วนกลางหรือสมอง ทำให้ประสาทตื่นตัว และกระวนกระวาย ไม่ง่วงนอน แต่เมื่อหมดฤทธิ์ยาแล้วจะหมดแรง เพราะร่างกายไม่ได้รับการพักผ่อน และอาจจะเกิดอาการตัวสั่น ตึงเครียดถึงกับหมดสติ และอาจจะถึงขั้นเสียชีวิตได้

1.3 สิ่งออกฤทธิ์หลอนจิตประสาท (Hallucinogens) ได้แก่ กัญชา, แอล.เอส.ดี., ดี.เอ็ม.ที. และ เอส.ที.พี. เป็นต้น สิ่งเสพติดเหล่านี้ จะทำให้เกิดประสาทหลอน เห็นภาพผิดไปจากปกติ รสสัมผัสเปลี่ยนแปลง มีปฏิกิริยาผิดไปจากความเป็นจริงทั้งหมด

1.4 สิ่งออกฤทธิ์ที่ผสมผสานกัน (Mixed) ได้แก่ กัญชา ถ้าเสพจำนวนน้อย จะกดประสาทอยู่ชั่วระยะหนึ่ง ต่อเมื่อเสพเพิ่มเข้าไปมากจะกลายเป็นพิษหลอนประสาทได้

2. แบ่งตามแหล่งกำเนิดของสิ่งเสพติด คือ

2.1 สิ่งเสพติดธรรมชาติ ได้แก่ สิ่งที่ได้มาจากพืช หรือพันธุ์ไม้บางชนิด โดยตรงที่เกิดขึ้นอยู่ตามธรรมชาติ เช่น ฝิ่น, กัญชา และ โคเคอีน เป็นต้น รวมทั้งการนำสารจากพืชมาทำกรรมวิธีต่าง ๆ ทางเคมี เช่น การนำฝิ่นมาทำเป็นมอร์ฟีน และ เฮโรอีน เป็นต้น

2.2 สิ่งเสพติดสังเคราะห์ ได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นด้วยกรรมวิธีต่าง ๆ ทางเคมี และนำมาใช้แทนสิ่งเสพติดธรรมชาติได้ เช่น เมธาโดน, เพรดิคิน และ ไฟเซฟโตน เป็นต้น

ลิขิต วิชญ์ชินทร์ (2537, น. 16 - 17) ยาเสพติดมีมากกว่า 100 ชนิด สามารถแบ่งตามการออกฤทธิ์ แบ่งตามที่มา แบ่งตามกฎหมาย และแบ่งตามองค์การอนามัยโลก ได้ดังนี้

1. แบ่งตามการออกฤทธิ์ ซึ่งมีการแบ่งได้ 4 ประเภท คือ
 - 1.1 ประเภทกดประสาท เช่น ฝิ่น, มอร์ฟีน, โคเคอิน, เฮโรอิน, ยานอนหลับ, ยากล่อม, ประสาท, สารระเหย, เหล้า และ เบียร์ ฯลฯ
 - 1.2 ประเภทกระตุ้นประสาท เช่น แอมเฟตามีน, ฟิชกระท่อม และ โคเคน
 - 1.3 ประเภทหลอนประสาท เช่น ดีเอ็มที และ เห็ดขี้ควาย
 - 1.4 ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน เช่น กัญชา
2. แบ่งตามแหล่งที่มา
 - 2.1 ประเภทที่ได้รับจากธรรมชาติ เช่น ฝิ่น, มอร์ฟีน, ฟิชกระท่อม และ กัญชา
 - 2.2 ประเภทที่ได้จากสังเคราะห์ หรือกึ่งสังเคราะห์ เช่น เฮโรอิน และ แอมเฟตามีน
3. แบ่งตามกฎหมาย แบ่งได้ 2 ประเภทคือ
 - 3.1 ประเภทไม่มีกฎหมายควบคุม เช่น เหล้า, เบียร์, กาแฟ และ ยาแก้ปวด
 - 3.2 ประเภทมีกฎหมายควบคุม เช่น ฝิ่น, มอร์ฟีน, แอมเฟตามีน, กัญชา, ยาแก้ไอ, น้ำคำ และ สารระเหย ฯลฯ
4. แบ่งตามองค์การอนามัยโลก โดยแบ่งออกเป็น 9 ประเภท คือ
 - 4.1 ประเภทฝิ่น หรือมอร์ฟีน รวมทั้งที่มีฤทธิ์คล้ายมอร์ฟีน เช่น ฝิ่น, มอร์ฟีน, เฮโรอิน และ เพริดีน เป็นต้น
 - 4.2 ประเภทบาร์บิทูเรต รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์ทำนองเดียวกัน เช่น เซโคนาล และ บาร์บิตาล
 - 4.3 ประเภทแอลกอฮอล์ เช่น เหล้า, เบียร์ และ วิสกี้
 - 4.4 ประเภทแอมเฟตามีน เช่น แอมเฟตามีน และ เมทแอมเฟตามีน
 - 4.5 ประเภทโคเคน เช่น ใบโคคา และ โคเคน
 - 4.6 ประเภทกัญชา เช่น ยอดช่อดอกกัญชาตัวเมีย, ยางกัญชา และ กัญชา
 - 4.7 ประเภท (Khat) เช่น ใบกระท่อม และ ใบ (Khat)
 - 4.8 ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี, แมสคาลีน, เห็ดเมาบางชนิด, เมล็ด, มอร์นึ่งกลอดี และ ลำโพง
 - 4.9 ประเภทอื่น ๆ เป็นพวกที่ไม่สามารถเข้าพวกใดได้ เช่น ทินเนอร์, เบนซิน, น้ำยาล้างเล็บ และ ยาแก้ปวด ฯลฯ

เนื่องจากสิ่งเสพติดให้โทษมีด้วยกันหลายชนิดในที่นี่ จึงขอกล่าวแต่เฉพาะบางชนิดเท่านั้น ได้แก่ ฝิ่น, มอร์ฟีน, เฮโรอิน, กัญชา, กระท่อม, แอมเฟตามีน และ สารจำพวกไอระเหย

 1. ฝิ่น (Opium) เป็นสิ่งเสพติดที่แพร่หลายที่สุด สกัดได้จากยางของ

เปลือกผลฝิ่นคิบ (Opium Poppy) มีลักษณะเป็นยางเหนียวสีน้ำตาลไหม้ ก่อนนำมาใช้จะต้องเคี้ยวให้สุกก่อน ซึ่งฝิ่นสุกนี้ จะมีสีดำ รสขม และมีกลิ่นเฉพาะตัว สำหรับต้นฝิ่นนั้นเป็นพืชล้มลุกที่ขึ้นได้ทุกแห่งในโลกที่มีอุณหภูมิที่เหมาะสม ในประเทศไทยปลูกได้ดิบจนคอยต่าง ๆ ภาคเหนือ สารที่ทำให้ฝิ่นเป็นสิ่งเสพติด คือ อัลคาลอยด์ (Alkaloid) ที่มีมอร์ฟินรวมอยู่กับชนิดอื่น ๆ อีกหลายชนิด ฝิ่นจึงมีฤทธิ์กดประสาท เมื่อเสพเข้าไปได้โดยสูบ หรือกินจะกดศูนย์กลาง การหายใจ ทำให้หายใจช้าลงสุขภาพโทรมทั้งร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้ยังทำให้เกิดโรคต่าง ๆ แทรกซ้อนได้ง่ายและเป็นสาเหตุของการก่ออาชญากรรมอีกด้วย ปัจจุบันมีเสฟฝิ่นน้อยลงเพราะหายาก และมีสิ่งเสพติดให้โทษชนิดอื่น ที่หาได้ง่ายเพิ่มขึ้น(สมพิศ สุขวิฑูรย์, 2540, น. 19 - 20)

2. มอร์ฟิน (Morphine) ซึ่งสกัดได้จากฝิ่นคิบ มีลักษณะเป็นผงสีขาว ไม่มีกลิ่น มีรสขมละลายน้ำได้ง่าย มอร์ฟินที่ลักลอบซื้อขายกันอยู่มักทำเป็นเม็ด เป็นผงแคปซูล หรืออัดเป็นแท่งสี่เหลี่ยม ฝิ่นฝักคล้ายก้อนอิฐ ตีตราต่าง ๆ เช่น 999 ตราช้าง หรือตราดอกไม้ มอร์ฟินเป็นสิ่งเสพติดที่ร้ายแรงมีฤทธิ์กดความรู้สึกต่าง ๆ ที่สมองทำให้คลายความเจ็บปวด และความทุกข์ทั้งหลาย ทำให้หลับสนิท ตามปกติฝิ่นเมื่อเสฟก็ติดได้ง่ายอยู่แล้ว มอร์ฟิน ซึ่งสกัดจากฝิ่นยังทำให้ติดง่ายและเลิกได้ยากยิ่งกว่า (ปรีดา คงจัด, 2542, น. 18)

3. เฮโรอิน (Heroin) เป็นสารสังเคราะห์ที่ผลิตได้จากมอร์ฟิน ซึ่งมีชื่อเรียกต่างกัน เช่น ไอระเหย, แค็ป, ไข่ และ เฮ ฯลฯ เฮโรอินที่ระบาศแพร่หลายนั้น มีอยู่ 2 ชนิดด้วยกัน ดังนี้

3.1 เฮโรอินบริสุทธิ์ (Pure Heroin) ซึ่งเรียกว่า เบอร์ 4 หรือ ผงขาว มีความเข้มข้น หรือเนื้อเฮโรอินถึงร้อยละ 80 มีลักษณะเป็นผงละเอียดสีขาว ไม่มีกลิ่น แต่รสขมจัด เสฟเข้าสู่ร่างกาย โดยการฉีดเข้าเส้น หรือกลืนเนื้อ บางคนอาจใช้กิน นิด หรือผสมในบุหรี่สูบก็ได้

3.2 เฮโรอินผสม (Mixed Heroin) ซึ่งเรียกว่า เบอร์ 3 หรือ ไอระเหย เป็นเฮโรอิน ที่ผสมสารอื่นลงในเฮโรอินบริสุทธิ์ เช่น สตรีกนิน, ควินิน และ ยานอนหลับ ฯลฯ แล้วทำให้มีสีต่าง ๆ เช่น สีม่วง, สีชมพู, สีเหลือง และ สีน้ำตาล ซึ่งมีลักษณะเป็นเกล็ด มักจะบรรจุอยู่ในถุงพลาสติก หรือแคปซูลแล้วเสฟเข้าสู่ร่างกายโดยสูบ ไอระเหยเข้าไปอย่างง่าย ๆ เฮโรอิน เป็นสิ่งเสพติดให้โทษร้ายแรงกว่าฝิ่นถึง 30 - 100 เท่า เมื่อเสฟเข้าสู่ร่างกายจะทำให้การหายใจช้าลงกว่าปกติ สมองเสื่อมลง จิตใจฟุ้งซ่าน อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่ายมีความวิตกกังวลอยู่เสมอ ไม่สนใจต่อสิ่งแวดล้อม มีโรคแทรกซ้อนได้ง่าย ร่างกายซูบผอม, หน้าตาคล้ำ, ริมฝีปากเขียว, ดวงตาเหม่อลอย และน้ำหนักตัวลดลงอย่างรวดเร็ว เมื่อเสฟติดแล้วไม่ได้รับเฮโรอิน จะมีความรู้สึกทุกข์ทรมานมาก น้ำมูก

น้ำตาไหล เหงื่อแตกห่มมีอาการปวดกระดูก และกล้ามเนื้อ ปวดท้องอย่างรุนแรง หูอื้อ ตามัว เพ้อคลั่ง อาจชักหมดสติ และ ถึงแก่ความตายได้ (สมพิศ สุขวิฑูรณ์, 2540, น. 20 - 21)

4. กัญชา (Marihuana หรือ Cannabis) เป็นพืชล้มลุกขึ้นได้ทั่วไปในเขตร้อน เช่น ประเทศอินเดีย, เม็กซิโก, ตะวันออกกลาง และไทย สารที่ทำให้เสพติด คือ ยางเรซิน (Resin) ของดอกกัญชาและยางที่ออกจากใบของต้นกัญชาตัวเมีย กัญชาเป็นสิ่งเสพติดให้โทษที่ออกฤทธิ์หลายอย่างเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายโดยการสูบ หรือกินอาหารที่ปนกัญชา จะออกฤทธิ์ทั้งกดประสาท กระตุ้นประสาท และหลอนประสาทได้ ซึ่งอาการจะแตกต่างกันในแต่ละบุคคล อาการที่ปรากฏให้เห็นหลังสูบ 2 - 3 นาที หรือหลังจากรับประทานแล้วประมาณครึ่ง หรือหนึ่งชั่วโมง โดยมีอาการตื่นเต้น ช่างพูด หัวเราะ ส่งเสียงดัง กล้ามเนื้อแขนขาอ่อนเปลี้ย และทำงานไม่ประสานกัน คล้ายคนเมาสุรา หลังจากนั้นจะมีอาการง่วงนอน จนไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ถ้าได้รับในปริมาณที่มากอาการ จะเพิ่มมากขึ้น และทำให้การรับรู้ต่อแสง สีเสียง เวลา และระยะทางผิดปกติไป ความรู้สึกนึกคิด และการตัดสินใจเสียไป (สุวัฒน์ วีระเวชเจริญชัย, 2534, น. 73 - 74)

5. กระต่อม (Kratom หรือ Rubiaceae) เป็นพืชเสพติดชนิดหนึ่ง ส่วนมากพบในทวีปเอเชียโดยเฉพาะประเทศอินเดียและประเทศไทย ลักษณะเป็นต้นไม้ยืนต้นขนาดกลาง มีแก่นเป็นไม้เนื้อแข็งใช้ใบเป็นสิ่งเสพติด ลักษณะคล้ายใบกระดังงา หรือใบฝรั่ง ต้นหนาทึบมี 2 ชนิด คือ ชนิดก้าน และเส้นของใบเป็นสีแดงเรื่อ ๆ และต้นสีเขียว ใบเขียว ดอกกลมโตเท่าผลพุทราไทยล้อมรอบด้วยเกสรสีแดงคล้ายดอกกระถิน เมื่อเสพจะมีฤทธิ์กระตุ้นระบบประสาทส่วนกลาง จึงทำให้ทำงานไม่รู้สึกรู้สึกเหน็ดเหนื่อย ไม่หิว ทนแดดได้นานแต่ไม่ชอบถูกฝน ผิวหน้าแห้ง และดำ โดยเฉพาะบริเวณแก้มจะเป็นจุดดำ ๆ นอนไม่หลับ และมีอาการประสาท เช่น มีสภาพจิตใจสับสน เกิดประสาทหลอน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2545, น. 14)

6. ยาบ้า ที่รู้จักกันทั่วไปมีสาระสำคัญ คือ เมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine) เป็นยาเสพติดชนิดร้ายแรง ลักษณะเป็นผงสีขาว ไม่มีกลิ่น มีรสขม มักจะผลิตเป็นเม็ดกลมแบน เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 7 มิลลิเมตร น้ำหนักเฉลี่ยประมาณ 0.11 กรัมต่อเม็ดมีสีส้ม เหลือง เขียว น้ำตาล หรือสีอื่น ๆ ยาบ้า เป็นยาเสพติดประเภทที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท ออกฤทธิ์ต่อจิต และประสาท โดยกระตุ้นระบบอวัยวะส่วนต่าง ๆ เกี่ยวกับการเคลื่อนไหว การทรงตัว และการถ่ายทอดความรู้สึก จะออกฤทธิ์เล็กน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปริมาณ และระยะเวลาของการใช้ สำหรับผู้ที่ใช้ต่อเนื่อง จะทำให้มีอาการทางจิต เช่น กระวนกระวาย หงุดหงิด อยู่ไม่สุข ตื่นเต้น ตกใจง่าย จิตสับสน หวาดระแวง ประสาทแข็ง การตัดสินใจผิดพลาด มองเห็นเป็นภาพรบกวน กรณีที่เป็นมากจะมีอาการประสาทหลอน คลุ้มคลั่งอาจทำร้ายผู้อื่น และตนเอง อาการ เช่นนี้ หากพบในผู้ใช้

แรงงานและคนขับรถบรรทุกจะก่อให้เกิดอุบัติเหตุจนเสียชีวิตได้ เนื่องจากการทำงานมากเกินไปและเวลาพักผ่อนไม่เพียงพอ (กนิษฐา กล่อมเกล้า, 2542, น. 44 - 45)

7. สารจำพวกไอระเหย (Vapour) โดยมากเป็นสารเคมีที่ใช้สูดดมกัน เช่น กาวน้ำ และ กาวซีเมนต์ สำหรับติดเครื่องบินเล็ก น้ำมันเบนซิน, ทินเนอร์, แลคเกอร์, หรือน้ำมันผสมสีแอลกอฮอล์, อีเธอร์, น้ำยาซักแห้ง และอื่น ๆ ซึ่งเป็นสิ่งเสพติดที่เพิ่งเริ่มใช้กันเมื่อไม่นานมานี้ มักพบในเด็ก ๆ และวัยรุ่น นับว่าเป็นอันตรายอย่างยิ่ง เพราะมีแนวโน้มว่าบุคคลที่เสพติดสารจำพวกไอระเหยเหล่านี้ อาจจะเป็นสิ่งเสพติดชนิดอื่นที่ร้ายแรงกว่าได้โดยง่าย โทษของสารจำพวกไอระเหยเมื่อสูดดมเข้าไปในระยะแรกสารจำพวกไอระเหยจะออกฤทธิ์กระตุ้นร่างกาย กดประสาทส่วนกลาง ทำให้มีอาการเคลิ้มฝัน มึนงง เวียนศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน ต่อมาจะเกิดความมึนเมาอมประสาทตนเอง ทำให้มีความรู้สึกคล้ายเมาเหล้า หรือฝันหลอนจิตไปต่าง ๆ นอกจากนั้น ยังอาจพบผื่นขึ้นที่ผิวหนังร่วมด้วย โดยทั่วไปร่างกายของผู้เสพจะทนต่ออาการเหล่านี้ได้ไม่นาน และต้องเลิกเสพไปเอง แต่ถ้าผู้เสพยังเสพสารจำพวกไอระเหยอยู่จนติดเป็นนิสัย ก็จะนำไปสู่ความคลุ้มคลั่งทางจิตใจ ดังกล่าว (สมพิศ สุขวิฑูรย์, 2540, น. 22 - 23)

ยาเสพติดให้โทษ จึงอาจสรุปจัดประเภทได้ ดังนี้

7.1 แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

ได้ 5 ประเภท คือ

7.2 ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน

และ แอมเฟตามีน ฯลฯ

7.3 ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษชนิดทั่วไป เช่น ฝิ่น,

มอร์ฟีน และ โคเคน ฯลฯ

7.4 ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษชนิดเป็นต้นตำรับยาที่มียาเสพติด ให้โทษประเภท 2 ผสมอยู่เช่น ยาแก้ไอที่มีฝิ่น หรือโคเคอีน เป็นส่วนผสม ฯลฯ

7.5 ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผสมยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่น ยาเซติกแอนไฮโดรด์ และ อาเซติลคลอไรด์ ฯลฯ

7.6 ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าข่ายอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น กัญชา และ กระท่อม ฯลฯ

5. แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท แบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ

5.1 ประเภทกดประสาท ได้แก่ ฝิ่น, มอร์ฟีน, เฮโรอีน, ยาก่อมประสาท, สารระเหย และ ยานอนหลับ

5.2 ประเภทกระตุ้นประสาท ได้แก่ แอมเฟตามีน, กระท่อม, โคเคอีน แล ยาอี

5.3 ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี, ดีเอ็มที, เห็ดขี้ควาย และ ยาเค

5.4 ประเภทออกฤทธิ์ผสมผสาน ได้แก่ กัญชา

5.4.1 แบ่งตามที่มา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

5.4.1.1 ประเภทที่ได้จากธรรมชาติ เช่น ฝิ่น, มอร์ฟีน, พิษกระท่อม และ กัญชา ฯลฯ

5.4.1.2 ประเภทที่ได้จากการสังเคราะห์ หรือกึ่งสังเคราะห์ เช่น เฮโรอีน และ แอมเฟตามีน

6. แบ่งตามองค์การอนามัยโลก โดยแบ่งออกเป็น 9 ประเภท คือ

6.1 ประเภทฝิ่น หรือมอร์ฟีน รวมทั้งที่มีฤทธิ์คล้ายมอร์ฟีน เช่น ฝิ่น, มอร์ฟีน, เฮโรอีน และ เพริดีน เป็นต้น

6.2 ประเภทบาร์บิทูเรต รวมทั้งยาที่มีฤทธิ์ทำนองเดียวกัน เช่น เซโคแนล และ บาร์บิตาล

6.3 ประเภทแอลกอฮอล์ เช่น เหล้า, เบียร์ และ วิสกี้

6.4 ประเภทแอมเฟตามีน เช่น แอมเฟตามีน และ เมทแอมเฟตามีน

6.5 ประเภทโคเคน เช่น ใบโคคา และ โคเคน

6.6 ประเภทกัญชา เช่น ยอดช่อดอกกัญชาตัวเมีย, ยางกัญชา และ กัญชา

6.7 ประเภท (Khat) เช่น ใบกระท่อม ใบ (Khat)

6.8 ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี, แมสคาลิน, เห็ดเมาบางชนิด ต้นลำโพง และ เมล็ดมอร์นิงกลอรี

6.9 ประเภทอื่น ๆ เป็นพวกที่ไม่สามารถเข้าพวกใดได้ เช่น ทินเนอร์, เบนซิน, น้ำยาล้างเล็บ และ ยาแก้ปวด ฯลฯ

2.2.4 การแพร่ระบาดของยาเสพติด

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมบ่งชี้ ถึงปัญหาของยาเสพติดในประเทศไทยเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ จนอาจจะกล่าวได้ว่า ในปัจจุบันมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดเกิดขึ้นทั่วทุกจังหวัดของประเทศไทย ปัญหาเหล่านี้กำลังได้รับความสนใจ เอาใจใส่จากผู้รับผิดชอบ ทั้งฝ่ายการเมือง ข้าราชการประจำ และองค์กรเอกชนหลายองค์กรด้วยกัน อย่างไรก็ตามมีมาก่อนเพราะ ปัญหาเหล่านี้ ไม่ใช่ปัญหาเฉพาะบุคคล หรือเฉพาะชุมชนเท่านั้น แต่เป็นปัญหาที่หากไม่ได้รับการแก้ไข จะทำให้สังคม โดยส่วนรวมพินาศพิการไปด้วย เพราะสมาชิกในสังคมนั้น ดิตยาเสพติดเป็นส่วนใหญ่ ท่านทั้งหลายคงจะปฏิเสธความรับผิดชอบร่วมกัน ไม่ได้ว่าในที่สุดคนรอบข้างของท่านส่วนใหญ่ จะเป็นผู้ติดยาเสพติด และสักวันหนึ่งคนในครอบครัวของท่าน หากไม่มีภูมิคุ้มกันที่ดีพอจากครอบครัว

ที่อบอุ่น อาจตกเป็นทาสของยาเสพติด ไม่วันใดก็วันหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นทุก ๆ คน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ซึ่งครอบครัวก็เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ต้องถือเป็นหน้าที่โดยตรงที่จะร่วมมือกัน ศึกษาหาความรู้ถึงพิษภัยของยาเสพติด ให้คำแนะนำบุตรหลานหรือวัยรุ่น ซึ่งจัดว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงให้ทราบกลยุทธ์ต่าง ๆ ของผู้ขายยาเสพติด ตลอดจนการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับบุตรหลานทั้งหลายด้วยการทำให้ครอบครัวอบอุ่นด้วยวิธีการต่าง ๆ หากหน่วยเล็ก ๆ ของสังคม โดยเริ่มจากแต่ละครอบครัวของพวกเรา ก่อน ย่อมจะมีพลังในการต่อต้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดในปัจจุบันได้อย่างยอดเยี่ยม และจะเป็นชัยชนะอย่างถาวรตลอดไปด้วย

สำหรับวิธีการลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดอีกวิธีการหนึ่ง คือ การแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งซื้อขาย ตลอดจนแหล่งเสพ หรือมั่วสุมของผู้ติดยาเสพติด ให้เจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด หรือสำนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ประสานงานด้านยาเสพติดทั่วประเทศ

จากสถานการณ์ในปัจจุบันพบว่า มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างกว้างขวาง และรุนแรงมากขึ้น ก่อให้เกิดความสูญเสียกับประเทศชาติหลายด้านด้วยกัน ทั้งด้านกำลังคน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง การปกครอง รัฐบาลได้ตระหนักถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น จึงได้มีการกำหนดนโยบายเร่งด่วน เพื่อจะลดการระบาดของและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยใช้กลยุทธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกันแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในประเทศ รวมทั้งใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเฉียบขาดกับผู้ที่กระทำความผิด ในการค้ายาเสพติดและผู้เสพยาเสพติด เป็นต้น และจากการประเมินสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด พบว่า ยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดอย่างมากในประเทศไทย ได้แก่ เฮโรอีน และยาบ้า (แอมเฟตามีน) พื้นที่ที่มีปัญหาเฮโรอีนรุนแรง ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ส่วนการแพร่ระบาดของยาบ้ามีมากในภาคกลาง โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียน / นักศึกษา และจากการรวบรวมสถิติของสำนักงาน ป.ป.ส. พบว่า ปี พ.ศ. 2533 มีนักเรียน / นักศึกษา สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา จำนวน 447 คน และมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี จนในปี พ.ศ. 2540 พบว่า มีจำนวนถึง 6,542 คน และจากสถิติข้อมูลผู้เข้ารับการบำบัดรักษาพบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2535 - 2543 การแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มนักศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และคาดว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นไป มีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้นจากการสำรวจเพื่อประมาณการจำนวนนักเรียน / นักศึกษาที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 - ปริญญาตรี ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทยในปี พ.ศ. 2542 โดยสำนักวิจัยเอแบคโพลล์ พบว่า จากนักเรียน / นักศึกษา จำนวน 5,365,942 คน ทั่วประเทศมีนักเรียน / นักศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดถึง 663,290 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.40 โดยการเข้าไปเกี่ยวข้องจะเป็นไปในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. เป็นผู้ใช้ยาเสพติด 285,866 คน (5.80 %)
2. เป็นผู้มีประสบการณ์ในการใช้ 143,607 คน (2.70 %)
3. เป็นผู้ติดยาเสพติด 80,819 คน (1.50 %)
4. เป็นผู้ค้ายาเสพติด 56,499 คน (1.10 %)
5. เป็นผู้ติด และค้ายาเสพติด 50,442 คน (0.94 %)
6. เป็นผู้ใช้ และค้ายาเสพติด 6,057 คน (0.85 %)

สำหรับยาเสพติดที่นักเรียน / นักศึกษาที่เป็นผู้ใช้เข้าไปเกี่ยวข้องกับส่วนใหญ่ ได้แก่ ยาบ้า (54.80 %) รองลงมาเป็นกัญชา (20.00 %) และสารระเหย (18.10 %) ตามลำดับโดยคิดเป็น ร้อยละของผู้เข้าไปเกี่ยวข้องกับนักเรียน / นักศึกษา ทั้งหมดเท่ากับ 7.1, 2.8 และ 2.6 ตามลำดับในส่วนที่เกี่ยวข้องในฐานะผู้ติด พบว่าส่วนใหญ่ติดยาบ้า (40.60 %) รองลงมา คือ สารระเหย และกัญชา (18.00 %) ตามลำดับ

สรุป จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า มีการแพร่ระบาดอย่างรุนแรงในกลุ่มนักเรียน / นักศึกษา และมีพัฒนาการของยาเสพติด ทั้งในด้านความต้องการ และการผลิต นอกจากนี้ยังมีปัจจัยแวดล้อมอื่น ที่มีส่วนที่จะเอื้ออำนวยต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน / นักศึกษา ก็คือ พัฒนาการของวัยรุ่นภายใต้วัฒนธรรมใหม่ ปัจจุบันแนวโน้มสังคมวัฒนธรรมชี้ให้เห็นว่า กระแสวัฒนธรรมใหม่ที่มากับเทคโนโลยีสื่อสาร ที่เจริญก้าวหน้า รวมทั้งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เช่น นิตยสารวารสาร หนังสือโฆษณาต่าง ๆ การสื่อสารโดยผ่านคอมพิวเตอร์ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต และ สื่อ สถานเริงรมย์และแหล่งบันเทิงต่าง ๆ มีผลกระทบต่อกลุ่มวัยรุ่นและมีส่วนสำคัญที่เป็นตัวผลักดันให้สัมผัสใกล้ชิดกับปัญหา ยาเสพติดมากยิ่งขึ้น

2.2.5 สาเหตุของการแพร่ระบาดของยาเสพติด

1. สาเหตุที่เกิดจากความไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์

1.1 ออยากทดลอง เกิดจากความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งเป็นนิสัยของคนโดยทั่วไป และโดยที่ไม่คิดว่าตนจะติดสิ่งเสพติดนี้ได้ จึงไปทำการทดลองใช้สิ่งเสพติดนั้น ในการทดลองใช้ครั้งแรก ๆ อาจมีความรู้สึกดี หรือไม่ดีก็ตาม ถ้ายังไม่ติดสิ่งเสพติดนั้น ก็อาจประมาณไปทดลองใช้สิ่งเสพติดนั้นอีกจนในที่สุดก็ติดสิ่งเสพติดนั้น หรือถ้าไปทดลองใช้สิ่งเสพติดบางชนิด เช่น เฮโรอีน แม้จะเสพเพียงครั้งเดียว ก็อาจทำให้ติดได้

1.2 ความตึกะนอง คนบางคนมีความตึกะนอง ชอบพูดอวดเก่งเป็นนิสัย โดยเฉพาะวัยรุ่น มักจะมีนิสัยดังกล่าว คนพวกนี้อาจแสดงความเก่งกล้าของตนในกลุ่มเพื่อน โดยการแสดงการใช้สิ่งเสพติดชนิดต่าง ๆ เพราะเห็นแก่ความสนุกสนาน ตื่นเต้น และให้เพื่อนฝูง

ยอมรับว่าตนเอง โดยมิได้คำนึงถึงผลเสียหาย หรืออันตรายที่จะเกิดขึ้นในภายหลังแต่อย่างไร ในที่สุดตนเองก็กลายเป็นคนติดสิ่งเสพติดนั้น

1.3 การชักชวนของคนอื่น อาจเกิดจากการเชื่อตามคำชักชวน โฆษณาของผู้ขายสินค้าที่เป็นสิ่งเสพติดบางชนิด เช่น ยากระตุ้นประสาทต่าง ๆ ยาขยัน ยาฆ่า ยาบ้า เป็นต้น โดยผู้ขายโฆษณาสรรพคุณของสิ่งเสพติดนั้นว่า มีคุณภาพดีสารพัดอย่าง เช่น ทำให้มีกำลังวังชา ทำให้มีจิตใจแจ่มใส ทำให้มีสุขภาพดี ทำให้มีสติปัญญาดี สามารถรักษาโรคได้บางชนิด เป็นต้น ผู้ที่เชื่อคำชักชวนโฆษณา ดังกล่าว จึงไปซื้อตามคำชักชวนของเพื่อนฝูง ซึ่งโดยมากเป็นพวกที่ติดสิ่งเสพติดนั้นอยู่แล้วด้วยความเกรงใจเพื่อน หรือเชื่อเพื่อน หรือต้องการแสดงว่าตัวเป็นพวกเดียวกับเพื่อนจึงใช้สิ่งเสพติดนั้น

2. สาเหตุที่เกิดจากการถูกหลอกลวง

ปัจจุบันนี้มีผู้ขายสินค้าประเภทอาหาร ขนม หรือเครื่องดื่มบางรายใช้สิ่งเสพติดผสมลงในสินค้าที่ขาย เพื่อให้ผู้ซื้อสินค้านั้นไปรับประทานเกิดการติด อยากมาซื้อไปรับประทานอีก ซึ่งในกรณีนี้ ผู้ซื้ออาหารนั้นมารับประทานจะรู้สึกดีว่าตนเองเกิดการติดสิ่งเสพติดขึ้นแล้วรู้แต่เพียงว่าอยากรับประทานอาหาร ขนมหรือเครื่องดื่มที่ซื้อจากร้านนั้น ๆ กว่าที่จะทราบก็ต่อเมื่อตนเองรู้สึกผิสดึงเกิดต่อความต้องการจะซื้ออาหารจากร้านนั้นมารับประทาน หรือต่อเมื่อมีอาการเสพติดรุนแรงและมีสุขภาพเสื่อมลง

3. สาเหตุที่เกิดจากความเจ็บป่วย

คนที่มีอาการเจ็บป่วยทางกายเกิดขึ้นเพราะสาเหตุต่าง ๆ เช่น ได้รับบาดเจ็บรุนแรง เป็นแผลเรื้อรัง มีความเจ็บปวดอยู่เป็นประจำ เป็นโรคประจำตัวบางอย่าง เป็นต้น ทำให้ได้รับความทุกข์ทรมานมาก หรือเป็นประจำ จึงพยายามแสวงหาวิธีที่จะช่วยเหลือตนเองให้พ้นจากความทุกข์ทรมานนั้น ซึ่งวิธีหนึ่งที่ทำได้ง่าย คือ การรับประทานยาที่มีฤทธิ์ระงับอาการเจ็บปวดนั้นได้ ซึ่งไม่ใช่เป็นการรักษาที่เป็นต้นเหตุของความเจ็บป่วย เพียงแต่ระงับอาการเจ็บปวดให้หมดไป หรือลดน้อยลงได้ชั่วคราว เมื่อฤทธิ์ยาหมดไปก็จะกลับมาเจ็บปวดใหม่ ผู้ป่วยก็จะใช้ยานั้นอีก เมื่อทำเช่นนี้ ไปนาน ๆ เกิดอาการติดยานั้นขึ้น ผู้ที่มีจิตใจไม่เป็นปกติ เช่น มีความวิตก กังวล เครียด มีความผิดหวังในชีวิต มีความเศร้าสลดเสียใจ เป็นต้น ทำให้สภาวะจิตใจไม่เป็นปกติจนเกิดการป่วยทางจิตขึ้นจึงพยายามหา หรือสิ่งเสพติดที่มีฤทธิ์สามารถคลายความเครียด จากทางจิตได้ชั่วคราวหนึ่งมารับประทาน แต่ไม่ได้รักษาที่ต้นเหตุเมื่อยาหมดฤทธิ์จิตใจก็จะกลับเครียดอีก และผู้ป่วยก็จะเสพติด ถ้าทำเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ ก็จะทำให้ผู้นั้นติดยาเสพติดในที่สุด การไปซื้อยามารับประทานเองโดยไม่ทราบสรรพคุณยาที่แท้จริง ขนาดยาที่ควรรับประทาน การรับประทานยาเกินจำนวนกว่าที่แพทย์ได้สั่งไว้ การรับประทานยาบางชนิดมากเกินไป หรือรับประทานติดต่อกันนาน ๆ บางครั้งอาจมีอาการถึงตายได้ หรือบางครั้งทำให้เกิดการเสพติดยานั้นได้

4. สาเหตุอื่น ๆ

การอยู่ใกล้แหล่งขายหรือใกล้แหล่งผลิต หรือเป็นผู้ขายหรือผู้ผลิตเอง จึงทำให้มีโอกาสติดสิ่งเสพติดให้โทษนั้น มากกว่าคนทั่วไป เมื่อมีเพื่อนสนิทหรือพี่น้องที่ติดสิ่งเสพติดอยู่ ผู้นั้นย่อมได้เห็นวิธีการเสพของผู้ที่อยู่ใกล้ชิด รวมทั้งได้เห็นพฤติกรรมต่าง ๆ ของเขาด้วย และยังอาจได้รับคำแนะนำ หรือชักชวนจากผู้เสพด้วย จึงมีโอกาสติดได้ คนบางคนอยู่ในสภาพที่มีปัญหา เช่น ว่างงาน ยากจน ค่าใช้จ่ายเพิ่มโดยมีรายได้ลดลง หรือคงที่ มีหนี้สินมาก ฯลฯ เมื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้ก็หันไปใช้สิ่งเสพติดช่วยผ่อนคลายนความรู้สึกในความทุกข์ยากต่าง ๆ เหล่านี้ แม้จะรู้ว่าเป็นชั่วคราวช่วยยามก็ตาม เช่น กลุ่มใจที่เป็นหนี้คนอื่น ก็ไปกินเหล้า หรือสูบบุหรี่มาให้มา เพื่อที่จะได้ลืมเรื่องหนี้สิน บางคนต้องการรายได้เพิ่มขึ้น โดยพยายามทำงานให้หนักและมากขึ้นทั้ง ๆ ที่ร่างกายอ่อนเพลียมาก จึงรับประทานยากระตุ้นประสาท เพื่อให้สามารถทำงานต่อไปได้ เป็นต้น ถ้าทำอยู่เป็นประจำทำให้ติดสิ่งเสพติดนั้นได้ การเลียนแบบการที่ไปเห็นผู้ที่ตนสนิทสนมรักใคร่ หรือเพื่อน จึงเห็นว่าเป็นสิ่งน่าลอง เป็นสิ่งโก้เก๋ เป็นสิ่งแสดงความเป็นพวกเดียวกัน จึงไปทดลองใช้สิ่งเสพติดนั้นจนติด คนบางคนมีความคิดหวังในชีวิตตนเอง คิดหวังในชีวิตครอบครัวหรือคิดหวังในชีวิตสังคม เพื่อเป็นการประชดตนเอง หรือคนอื่น จึงไปใช้สิ่งเสพติดจนติดทั้ง ๆ ที่ทราบว่าเป็นสิ่งไม่ดีก็ตาม

5. สาเหตุด้านสภาพแวดล้อม

การเป็นพื้นที่ผลิต เนื่องจากประเทศไทยมีส่วนที่ติดกับพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดที่สำคัญของโลกแห่งหนึ่ง จึงทำให้ไทยมีส่วนในการผลิตยาเสพติดประเภทฝิ่น และเฮโรอีน ซึ่งผลิตมากในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ นอกจากนั้นแล้ว ในปัจจุบันยังมีการผลิตยาบ้าในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำด้วย ยาเสพติดที่มีการผลิตในประเทศไทยอีกชนิดหนึ่ง คือ กัญชา ซึ่งมีมากในภาคอีสาน อย่างไรก็ตาม สำหรับการเป็นแหล่งผลิตของประเทศไทยนั้น ในปัจจุบันได้ลดปริมาณลงอย่างมาก โดยเฉพาะฝิ่น, เฮโรอีน และกัญชา จนอยู่ในระดับที่สามารถควบคุมได้ในส่วนของการผลิตยาบ้า ได้มีการย้ายแหล่งผลิตไปอยู่ในประเทศเพื่อนบ้านเป็นส่วนใหญ่

การเป็นพื้นที่การค้า ประเทศไทยมีการค้ายาเสพติดที่สำคัญ 3 ชนิด คือ การค้าเฮโรอีน, การค้ากัญชา, การค้ายาบ้า และ การค้าเฮโรอีน กระจายอยู่บริเวณพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย บริเวณที่ติดกับสามเหลี่ยมทองคำ พื้นที่ กรุงเทพฯ ฯ ภาคใต้ และชายงานต่างประเทศ ซึ่งเชื่อมโยงกับชายงานภายในประเทศ รวมทั้งชนกลุ่มน้อยในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ เฮโรอีนส่วนใหญ่จะถูกลำเลียงไปยังต่างประเทศ แต่บางส่วนจำหน่ายในตลาดภายในประเทศไทยในปัจจุบันเครือข่ายการค้าเฮโรอีน ถูกเจ้าหน้าที่จับกุม และทำลายลงได้หลายเครือข่าย บางกลุ่มหยุดดำเนินการ บางกลุ่มไปค้ายาบ้าแทน การค้ากัญชาอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรุงเทพฯ ฯ ภาคใต้ พื้นที่ดำเนินการส่วนใหญ่อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กัญชาที่รวบรวมได้จะส่งออกไปต่างประเทศเป็นหลัก

ปัจจุบันกล่าวได้ว่า การค้ากัญชาลดน้อยลงมาก กลุ่มผู้ค้าจะไปดำเนินการในประเทศเพื่อนบ้าน การค้าในประเทศส่วนใหญ่ เพื่อใช้เสพภายในประเทศการค้ายาบ้า ยาบ้าได้แพร่กระจายอยู่ในทุกภูมิภาค ผู้ค้ามีกระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับรายใหญ่ ระดับกลาง และระดับย่อย ในพื้นที่แพร่ระบาด เครื่องขายการค้ายาบ้า ไม่มีการจัดองค์กรที่ชัดเจนเหมือนกับเฮโรอีนและกัญชา แม้แต่นักค้ารายย่อย บางครั้ง ก็สามารถไปจัดหาเสพติดจากพื้นที่ผลิต บริเวณสามเหลี่ยมทองคำครั้งละเป็นปริมาณมากได้

การเป็นพื้นที่แพร่ระบาด ยาเสพติดที่แพร่ระบาดในประเทศไทย ประกอบด้วย ฟีน, เฮโรอีน, กัญชา, ยาบ้า, สารระเหย, โคเคน, ยาอี และวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทบางชนิด เช่น จำพวก ยานอนหลับ อย่างไรก็ตาม กล่าวสำหรับการแพร่ระบาดแล้ว ตัวยาหลัก คือ ฟีน, เฮโรอีน, กัญชา, ยาบ้า, สารระเหย, โคเคน, เอ็กซ์ตาซี, ยาเค, โดยฟีน และเฮโรอีน เคยเป็นยาเสพติดที่แพร่ระบาดรุนแรงในอดีต แต่ปัจจุบันลดระดับลง ฟีนยังคงมีแพร่ระบาดเฉพาะกลุ่มชาวเขา เฮโรอีนแพร่ระบาดในกลุ่มผู้เสพ เดิมตัวยาที่แพร่ระบาดมากและมีปัญหาในระดับรุนแรง คือ ยาบ้า ซึ่งแพร่กระจายเป็นวงกว้าง โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน นักเรียน / นักศึกษา สำหรับโคเคน, เอ็กซ์ตาซี และยาเค การแพร่ระบาดจำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มเยาวชน ผู้ใช้ในสถานบันเทิง และกลุ่มวัยรุ่นที่ฐานะดี ส่วนสารระเหย จะแพร่ระบาดในกลุ่มเด็กนอกสถานศึกษา ส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การเป็นทางผ่านยาเสพติด ที่ประเทศไทยมีส่วนที่ติดกับสามเหลี่ยมทองคำ และการคมนาคมภายในประเทศ มีความสะดวก โดยเฉพาะการขนส่งทางบกและทางอากาศจึงมีการลักลอบลำเลียงยาเสพติด ทั้งที่ภายในประเทศ และไปต่างประเทศ โดยเฉพาะการลักลอบลำเลียงเฮโรอีนไปต่างประเทศ เช่น อเมริกา, ออสเตรเลีย และยุโรป นอกจากนั้นแล้ว ยังมีการลักลอบลำเลียงกัญชาจากทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มายังกรุงเทพฯ ฯ ส่งไปต่างประเทศ โดยทางเรือ หรือส่งลงทางใต้ไปยังประเทศมาเลเซีย และต่อไปยังประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ญี่ปุ่น อเมริกา และประเทศในยุโรปบางประเทศ

2.2.6 สถานการณ์ปัญหาเสพติด

ในระยะเวลาเกือบ 10 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลมีนโยบายเกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติด มาอย่างต่อเนื่อง ทั้งมาตรการประกาศสงครามกับยาเสพติด มาตรการในเชิงป้องกัน โดยใช้ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด การสร้างพลังทางสังคม พลังชุมชนเอาชนะยาเสพติด ฯลฯ การดำเนินการดังกล่าว ทำให้ปัญหาเสพติดลดความรุนแรงลงได้ในระยะสั้น เห็นได้จากตัวเลขและสถิติจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (วารสารศาลยุติธรรม, 2555, น. 3)

ในปัจจุบันสถานการณ์ปัญหาเสพติด มีแนวโน้มการขยายตัวที่สูงขึ้นและมีความรุนแรงมากขึ้นเห็นได้ชัดจากข้อมูลของศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ (ศพส.) พบว่าในแต่ละปีมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปี พ.ศ. 2550 มีผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ต่ำกว่า 5 แสนคน และในปัจจุบันปี พ.ศ. 2555 มีผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพิ่มขึ้นถึง 1.3 ล้านคน คิดเป็นอัตราส่วน จำนวน 19 คน ต่อ 1,000 คน

เมื่อพิจารณาจากการแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติด พบว่ามี 31 จังหวัดที่มีการแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติด ขณะที่ในระดับอำเภอพบว่า มี 338 อำเภอ และมองลึกลงไปในระดับหมู่บ้าน / ชุมชน จะพบว่า มีถึง 60,584 หมู่บ้าน / ชุมชน ที่มีการแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติด มาจากหมู่บ้าน / ชุมชน ทั้งหมด 84,302 หมู่บ้าน / ชุมชน

สำหรับกลุ่มประชากรที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากที่สุดอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 15 - 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.1 และช่วงอายุระหว่าง 20 - 24 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.0 ตามลำดับ และจากการสำรวจพบว่า กลุ่มอาชีพที่เสี่ยงมากที่สุดในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ก็คือ กลุ่มอาชีพรับจ้างและผู้ว่างงาน

สถานการณ์ยาเสพติดของประเทศไทยนั้น ยังเป็นปัญหาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน จากสถิติจำนวนผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ที่ถูกดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ 2554 - 2555 จะเห็นได้ว่ามีผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติด มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามตารางที่ 2.1 - 2.2

ตารางที่ 2.1

จำนวนผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดถูกดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมปีงบประมาณ 2554

ปี	เดือน	จำนวน (ราย)
2553	ตุลาคม	9,967
	พฤศจิกายน	11,089
	ธันวาคม	16,481
2554	มกราคม	13,681
	กุมภาพันธ์	11,912
	มีนาคม	12,522
	เมษายน	11,424
	พฤษภาคม	12,886
	มิถุนายน	16,574
	กรกฎาคม	12,180
สิงหาคม	14,776	

(ต่อ)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ปี	เดือน	จำนวน (ราย)
	กันยายน	15,808
	ยอดรวม	161,061

หมายเหตุ. ปรับปรุงจาก จำนวนผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดถูกดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม ปีงบประมาณ 2554, โดย กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด, 2554, กรุงเทพฯ ฯ.

ตารางที่ 2.2

จำนวนผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดถูกดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมปีงบประมาณ 2555

ปี	เดือน	จำนวน (ราย)
2554	ตุลาคม	14,960
	พฤศจิกายน	14,024
	ธันวาคม	17,765
2555	มกราคม	14,464
	กุมภาพันธ์	15,368
	มีนาคม	13,117
	เมษายน	10,443
	พฤษภาคม	18,978
	มิถุนายน	14,833
	กรกฎาคม	14,400
	สิงหาคม	12,719
	กันยายน	16,747
	ยอดรวม	177,818

หมายเหตุ. ปรับปรุงจาก จำนวนผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดถูกดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม ปีงบประมาณ 2555, โดย กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด, 2555, กรุงเทพฯ ฯ.

สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปีงบประมาณ 2548 ไว้ดังนี้

1. สถานการณ์ด้านอุปทาน (Supply) ยังคงมีความเข้มข้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทย ยังคงมีการผลิตยาเสพติด โดยเฉพาะ ยาบ้า, ฝิ่น, เฮโรอีน

และไอซ์ ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยต้องใช้ความพยายามอย่างสูงในการสกัดกั้นการลักลอบนำเข้า

2. กลุ่มนักค้าที่ถูกจับกุมได้ร้อยละ 70 เป็นนักค้ารายใหม่ ตลอดจนกลุ่มนักค้าชาวต่างชาติที่เข้ามาเคลื่อนไหวในประเทศไทย ที่ถูกจับกุมได้ในช่วงนี้มีถึง 46 สัญชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักค้าชาวพม่า ลาว กัมพูชา มาเลเซีย จีน และได้หวัน มีบทบาทมากขึ้น คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 89 ของนักค้าต่างชาติทั้งหมดที่ถูกจับกุมได้ในประเทศไทย เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2547 ที่มีสัดส่วนร้อยละ 65

3. พื้นที่การค้ายาบ้าที่สำคัญ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย, เชียงใหม่, ลำปาง, แพร่, สมุทรปราการ, สระบุรี, ปทุมธานี, ชลบุรี, ฉะเชิงเทรา, ขอนแก่น, หนองคาย, กาฬสินธุ์, สกลนคร, นนทบุรี, สุราษฎร์ธานี และกรุงเทพฯ ฯ เอ็กซ์ตาซี ได้แก่ จังหวัดชลบุรี และสมุทรปราการ ไอซ์ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา, ชลบุรี, สงขลา และกรุงเทพฯ ฯ เคตามีน ได้แก่ จังหวัด สระแก้ว, ชลบุรี, สมุทรปราการ, นครศรีธรรมราช และกรุงเทพฯ ฯ โคเคน ที่กรุงเทพฯ ฯ

4. เส้นทางลำเลียงยาเสพติดที่มีการนำเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อแพร่ระบาดในประเทศไทย และเป็นเส้นทางส่งผ่านยาเสพติดไปประเทศที่สาม มีเส้นทางสำคัญทั้งสิ้น 68 เส้นทาง ภาคเหนือ 19 เส้นทาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 31 เส้นทาง ภาคกลาง 13 เส้นทาง และภาคใต้ 5 เส้นทาง

ตารางที่ 2.3

จำนวนผู้ต้องขังเด็ดขาด แยกตามลักษณะความผิด

ลักษณะความผิด	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
1. พ.ร.บ.ยาเสพติด	50,399	14,383	64,782	59.65
2. ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	19,165	1,822	20,987	19.32
3. ความผิดต่อชีวิต	9,205	283	9,488	8.74
4. ความผิดต่อร่างกาย	3,138	88	3,226	2.97
5. ความผิดเกี่ยวกับเพศ	5,047	96	5,143	4.74
6. ภัยอันตรายต่อประชาชน	241	9	250	0.23
7. อื่น ๆ (รวมหลายประเภท เช่น พรบ.ป่าไม้ / การพนัน / อาวุธปืน / บุกรุก / ลหุโทษ ฯลฯ)	4,265	469	4,734	4.36
รวม	91,460	17,150	108,610	100

หมายเหตุ. ปรับปรุงจาก จำนวนผู้ต้องขังเด็ดขาด แยกตามลักษณะความผิด, โดย กรมราชทัณฑ์, 2549, กรุงเทพฯ ฯ.

และเมื่อจำแนกตามประเภท (ฐานความผิด) แล้วพบว่าผู้ต้องขังเด็ดขาดในคดียาเสพติดส่วนใหญ่เป็นผู้ต้องขังในกลุ่มประเภทจำหน่าย คือ 52,722 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 81.38 ของผู้ต้องขังเด็ดขาดทั้งหมด ส่วนกลุ่มประเภทเสพมีจำนวน 2,569 คน คิดเป็นร้อยละ 18.62 ของผู้ต้องขังเด็ดขาดทั้งหมด ตามตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4

จำนวนผู้ต้องขังเด็ดขาดคดี พ.ร.บ. ยาเสพติด ฯ แยกตามประเภทคดี

ลักษณะความผิด	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
1. จำหน่าย	16,311	6,064	22,375	34.54
2. ครอบครองเพื่อจำหน่าย	23,977	5,637	29,614	45.71
3. อื่น ๆ (ผลิต / นำเข้า / ส่งออก ฯลฯ)	620	113	733	1.13
4. รวมประเภทจำหน่าย	40,908	11,814	52,722	81.38
5. เสพ	575	420	995	1.54
6. ครอบครอง	5,321	999	6,320	9.76
7. เสพ และครอบครอง	3,595	1,150	4,745	7.32
8. รวมประเภทเสพ	9,491	2,569	12,060	18.62
รวมทั้งสิ้น	50,399	14,383	64,782	100

หมายเหตุ. ปรับปรุงจาก จำนวนผู้ต้องขังเด็ดขาดคดี พ.ร.บ. ยาเสพติด ฯ แยกตามประเภทคดี, โดย กรมราชทัณฑ์, 2549, กรุงเทพฯ ฯ.

จากตารางทั้งหมดข้างต้น ย่อมแสดงให้เห็นถึงอัตราในการกระทำผิดของผู้ต้องขังในคดีจำหน่ายยาเสพติดอย่างเห็นได้ชัดว่า มีผู้ต้องขังกระทำผิดเป็นจำนวนมาก

ในปัจจุบันกลุ่มผู้ค้ายาบ้าได้ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น รัฐบาลก็ดำเนินการปราบปรามอย่างจริงจัง ก็ยังมีกลุ่มค้าย่อย ๆ เกิดขึ้นมากมาย และกลุ่มการค้าใหม่ ๆ เข้าสู่วงการอีกมากในขณะที่เดียวกันกลุ่มการค้าหลักเดิมก็ยังคงอยู่ จนเกิดการพัฒนารูปแบบของกลุ่มผู้ค้ายาบ้าเพิ่มขึ้น

สรุปสาเหตุของการแพร่ระบาดของยาเสพติด และสถานการณ์ยาเสพติดมีผลมาจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การถูกหลอกลวงให้หลงเชื่อ และเกิดจากสภาพแวดล้อมครอบครัวที่มีปัญหา การใช้ชีวิตร่วมกับ กลุ่มเพื่อนที่ติดยาเสพติด การอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีแหล่งผลิต จำหน่าย และเป็นพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด

2.2.7 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในประเทศไทย

ยาเสพติดเป็นปัญหาสังคมที่ยิ่งใหญ่ในระดับหนึ่งของแทบทุกประเทศทั่วโลก สำหรับในประเทศไทย ปัญหาเรื่องยาเสพติดเป็นปัญหาที่น่าเป็นห่วงที่มีการสะสมและก่อให้เกิดผลเสีย และผลกระทบต่อสังคมในทุกระดับเริ่มตั้งแต่ ระดับครอบครัว ระดับชุมชน ไปจนถึงระดับประเทศ มาอย่างยาวนาน ที่สมควรได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังจากผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกองค์กร จึงเห็นได้ว่า ปัญหา ยาเสพติดนับเป็นปัญหาสังคมที่มีความร้ายแรงระดับชาติ เนื่องจากทุกสังคมต่างได้รับผลกระทบจากปัญหาดังกล่าว รวมถึงการแพร่ระบาดในสังคมไทยแม้จะมีมาตรการป้องกันและปราบปราม ผู้ลักลอบจำหน่าย และผู้เสพยาเสพติดมาโดยตลอดแต่ก็ยังไม่สามารถขจัดและแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้หมดไปได้ เนื่องจากเป็นขบวนการที่มีความซับซ้อน และนับวันปัญหาดังกล่าวยิ่งทวีความรุนแรง เพิ่มมากขึ้น (บุศรา เข้มทอง, 2522, น. 1)

สำหรับในส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในประเทศไทยมีอยู่หลายฉบับที่มีการบังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับยาเสพติด

กลุ่มที่ 2 พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกาและพระราชกำหนด

กลุ่มที่ 3 ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)

ซึ่งแต่ละฉบับจะมีหลักการและเหตุผลที่แตกต่างกันตามบริบทของสังคมที่มีการผันแปร อยู่ตลอดเวลา มีรายละเอียดโดยสังเขป ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับยาเสพติด

กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับยาเสพติดในปัจจุบัน ได้แก่ (กอบกุล จันทวโร, 2546, น. 2 - 4)

1. อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 (The Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) และพิธีสารแก้ไขเพิ่มเติมอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1972 (The 1972 Protocol Amending the Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) โดยมีเนื้อหาในการควบคุม และจำกัดการใช้ยาเสพติดให้โทษ เพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์ และวิทยาศาสตร์เท่านั้น มีการกำหนดรายชื่อสารที่จะต้องควบคุม มาตรการบังคับให้สมาชิกออกกฎหมายควบคุมยาเสพติด

ให้มีคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ (International Narcotics Control Board : INCB) และกำหนดให้ประเทศภาคีรายงานปริมาณการใช้ยาเสพติดต่อ (INCB)

2. อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. 1971 (The Convention on Psychotropic Substances, 1971) อนุสัญญานี้ มุ่งเน้นการควบคุมและจำกัดการใช้วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทสำหรับทางการแพทย์ และทางวิทยาศาสตร์ กำหนดข้อสารที่จะต้องควบคุม กำหนดมาตรการบังคับให้มีการออกกฎหมายภายในประเทศ การร่วมมือระหว่างประเทศภาคีในการควบคุม และจำกัดการใช้วัตถุที่ออกฤทธิ์รวมถึงการมอบให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ (INCB) เป็นองค์กรในการควบคุมการผลิตการนำเข้ายาเสพติด ฯลฯ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม แม้วามีอนุสัญญา เพื่อการควบคุมยาเสพติด และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ดังกล่าวแล้วข้างต้น แต่ปัญหาเสพติดยังคงขยายตัวไปยังประเทศต่าง ๆ และทวีความรุนแรงอย่างไม่หยุดยั้ง อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าของกระบวนการค้ายาเสพติด ทำงานกันอย่างเป็นเครือข่ายและขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในขณะที่ความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติด ระหว่างประเทศยังไม่มี ความชัดเจน จึงทำให้ไม่อาจดำเนินงานในแนวทางเดียวกันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่เดิมในขณะนั้น ยังไม่เข้มแข็งเพียงพอที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือปราบปรามยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีการจัดทำอนุสัญญาขึ้นมาใหม่อีกฉบับหนึ่ง

3. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติด และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. 1988 (The United Nations Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, 1988) หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า “อนุสัญญา ฯ ค.ศ. 1988” อนุสัญญานี้ มีหลักการที่สำคัญหลายประการแต่ที่เป็นจุดเด่น ซึ่งถือว่าเป็นมาตรการใหม่ ๆ ที่นำมากำหนดไว้ให้ประเทศภาคีนำไปปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน ได้แก่

- 3.1 ความผิดและกำหนดโทษ (Offences and Sanctions)
- 3.2 เขตอำนาจรัฐ (Jurisdiction)
- 3.3 การบริหารทรัพย์สิน (Confiscation)
- 3.4 การส่งผู้ร้ายข้ามแดน (Extradition)
- 3.5 การช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกฎหมาย (Mutual Legal Assistance)
- 3.6 การโอนคดีดำเนินคดี (Transfer of Proceedings)
- 3.7 การปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดทางทะเล (Illicit Traffic by Sea)

โดยอนุสัญญาฉบับนี้ ได้มีการกำหนดหลักการที่สำคัญ สรุป
ได้พอสังเขป ดังนี้ (สิทธิพร, 2552)

หลักการ คือ กำหนดให้รัฐภาคีจะต้องดำเนินการตามพันธกรณี
ภายใต้หลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. ความผิดและการลงโทษ (Offences and Sanction)

ซึ่งได้กำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้ายาเสพติด ครอบคลุมกิจกรรมทุกประเภท และจะต้อง
ได้รับการลงโทษอย่างรุนแรงเหมาะสมกับฐานความผิด

2. การริบทรัพย์ผู้ค้ายาเสพติด (Forfeiture of the Process of Illicit Trafficking)

เป็นมาตรการ ซึ่งกำหนดให้มีการสืบเสาะ ติดตาม อายัด ยึดหรือริบทรัพย์สิน
ที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด ทั้งทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดโดยตรง และทรัพย์สิน
ที่มีใช้ได้มาจากการกระทำความผิดแต่มีมูลค่าเทียบเท่า เนื่องจากการแปลงสภาพทรัพย์สินที่ได้มา
จากการกระทำความผิด รวมถึงการริบอุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้หรือเจตนาที่จะใช้ในการผลิต
หรือการลักลอบค้ายาเสพติด และวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิต และประสาท

ในเรื่องของการริบทรัพย์นี้ อนุสัญญาได้กำหนดให้มี
การร่วมมือกัน เพื่อสามารถริบทรัพย์สินตามคำขอของต่างประเทศ หรือคำพิพากษาต่างประเทศด้วย
ซึ่งนับว่าเป็นมาตรการใหม่ ซึ่งมีลักษณะแตกต่าง จากความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศาล
(Judicial Assistance) หรือการยอมรับ หรือการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศด้วย

3. การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันและกันทางกฎหมาย (Mutual Legal Assistance)

ซึ่งเป็นการให้ความช่วยเหลือทางด้านพยานหลักฐานระหว่างประเทศ
เพื่อให้มีผลในการลงโทษผู้กระทำความผิดได้ สำหรับมาตรการนี้ อาจทำได้ทั้งในลักษณะของ
ความตกลงทวิภาคี (Bilateral) หรือพหุภาคี (Multilateral)

สาระสำคัญของอนุสัญญาฉบับนี้ มีข้อกำหนด 34 ข้อ
ที่สำคัญ ได้แก่ การยึดทรัพย์สินนักค้ายาเสพติด การให้ความร่วมมือทางอาญา การส่งผู้ร้ายข้ามแดน
การสกัดกั้น การลักลอบค้ายาเสพติดทางทะเล การสกัดกั้นการฟอกเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด
การควบคุมการส่งผ่านยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งขณะนี้ มีประเทศต่าง ๆ เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาแล้ว
จำนวน 153 ประเทศ และ 1 องค์การระหว่างประเทศ สนธิสัญญาดังกล่าวผูกพันประเทศที่เข้าเป็น
สมาชิก รวมถึงประเทศไทยด้วย เนื่องจากประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีในอนุสัญญา ดังกล่าวแล้ว
เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2545 อนุสัญญา ดังกล่าว ถือเป็นบ่อเกิดของกฎหมายและความร่วมมือกัน
ในทางระหว่างประเทศด้านยาเสพติด และเป็นจุดเริ่มจุดแรก ๆ ของการเอาใจจริงเอาใจกับการปราบปราม

ยาเสพติดที่เริ่มทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เพราะการค้ายาเสพติดส่วนใหญ่มีกักตุนและผลิตกันตามแนวเขตชายแดนด้วยสะดวกต่อการค้าขาย และหลบหนีการติดตามของเจ้าหน้าที่

กลุ่มที่ 2 พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกาและพระราชกำหนด

ในส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวกับยาเสพติดที่มีการบังคับใช้ในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 จนถึงปัจจุบันมีอยู่ทั้งสิ้น 32 ฉบับ จัดอยู่ในรูปของพระราชบัญญัติ จำนวน 27 ฉบับ และอยู่ในรูปแบบของพระราชกฤษฎีกาจำนวน 3 ฉบับ และพระราชกำหนด 2 ฉบับ เช่น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญากรรม พ.ศ. 2550 เป็นต้น

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติม (เฉพาะสาระสำคัญ)

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

1. "ยาเสพติดให้โทษ" หมายความว่า สารเคมี หรือวัตถุดิบใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกาย และจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกาย และจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลงกับให้รวมตลอดถึงพืช หรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ และสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึง ยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ [นิยามคำว่า "ยาเสพติดให้โทษ" แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528]

2. "เสพ" หมายความว่า การรับยาเสพติดให้โทษเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใด [นิยามคำว่า "เสพ" แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2530]

3. "ติดยาเสพติดให้โทษ" หมายความว่า เสพเป็นประจำติดต่อกัน และตกอยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องพึ่งยาเสพติดให้โทษนั้น โดยสามารถตรวจพบสภาพเช่นนั้นได้ตามหลักวิชาการ

4. "การบำบัดรักษา" หมายความว่า การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้โทษ ซึ่งรวมตลอดถึงการฟื้นฟูสมรรถภาพและการติดตามผลหลังการบำบัดรักษาด้วย [นิยามคำว่า

"ติดยาเสพติดให้โทษ" และ"การบำบัดรักษา" เพิ่มความ โดยพระราชบัญญัติ ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2530]

5. "สถานพยาบาล" หมายความว่า โรงพยาบาล สถานพยาบาล สถานพักฟื้นเฉพาะ ที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้เป็นสถานที่ทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้โทษ

มาตรา 7 ยาเสพติดให้โทษแบ่งเป็น 5 ประเภท คือ

1. ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน (Heroin) รวมทั้งยาบ้า

2. ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟิน (Morphine), โคคาอีน (Cocaine), โคเดอีน (Codeine) และ ผื่นยา (Medicinal Opium)

3. ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยาและมียาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ผสมอยู่ด้วย ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา [มาตรา 7 (3) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2530]

4. ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) อาเซทิลคลอไรด์ (Acetyl Chloride)

5. ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น กัญชา และ พืชกระท่อม

มาตรา 15 ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 เว้นแต่การมีไว้ในครอบครองในกรณีจำเป็น เพื่อประโยชน์ของทางราชการตามที่รัฐมนตรีจะอนุญาตเป็นหนังสือเฉพาะราย หรือเฉพาะกรณีความเห็นสมควร การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 จำนวนเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่ยี่สิบกรัมขึ้นไปให้ถือว่าผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

มาตรา 49 ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

1. เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ใด ๆ หรือยานพาหนะใด ๆ ในเวลากลางวันระหว่าง พระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจ ค้น ยึดยาเสพติดให้โทษที่มีไว้ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามียาเสพติดให้โทษซุกซ่อนอยู่ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าหากไม่ดำเนินการในทันที ยาเสพติดให้โทษนั้น จะถูกโยกย้ายหรือทำลาย ก็ให้มีอำนาจเข้าไปในเวลากลางคืนภายหลังพระอาทิตย์ตกได้

2. ค้นเคหสถาน สถานที่ หรือบุคคลใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามียาเสพติดให้โทษซุกซ่อนอยู่ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ยึดยาเสพติดให้โทษ หรือทรัพย์สินอื่นใด

ที่ได้ใช้ หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้
 มาตรา 65 ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท
 1 ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำ เพื่อจำหน่ายต้อง
 ระวางโทษประหารชีวิต

มาตรา 66 ผู้ใดจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่ง
 ยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ไม่เกินหนึ่งร้อยกรัม ต้องระวาง
 โทษจำคุกตั้งแต่ห้าปี ถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท ถ้ายาเสพติดให้
 โทษนั้น มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์เกินหนึ่งร้อยกรัมต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือ
 ประหารชีวิต

มาตรา 67 ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1
 มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ไม่ถึงยี่สิบกรัม โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 15 ต้องระวางโทษ
 จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา 90 ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกตามสมควร แก่พนักงาน
 เจ้าหน้าที่ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 49 หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม
 มาตรา 55 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 91 ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 อันเป็นการฝ่าฝืน
 มาตรา 57 หรือเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 58 ต้องระวางโทษจำคุก
 ตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา 93 ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวง ขู่เข็ญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจ
 ครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษ ต้องระวาง
 โทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

1. ถ้าได้กระทำโดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกัน
 ตั้งแต่สองคนขึ้นไปผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่น
 บาทถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

2. ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง เป็นการกระทำ
 ต่อหญิง หรือต่อบุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือเป็นการกระทำเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นกระทำความผิด
 ทางอาญา หรือเพื่อประโยชน์แก่ตนเอง หรือผู้อื่นในการกระทำความผิดทางอาญา ผู้กระทำต้องระวาง
 โทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท

3. ถ้ายาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิดเป็น
 มอร์ฟีน หรือโคคาอีน ผู้กระทำต้องระวางโทษเพิ่มขึ้นอีกกึ่งหนึ่ง และถ้าเป็นการกระทำต่อหญิง

หรือบุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองแสนบาท ถึงห้าแสนบาท

4. ถ้ายาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิด เป็น ยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ผู้กระทำต้องระวางโทษเป็นสองเท่า และถ้าเป็นการกระทำต่อหญิง หรือต่อบุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะผู้กระทำต้องระวางโทษประหารชีวิต

มาตรา 93 ทวิ ผู้ใดยุยงส่งเสริมให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษใน ประเภท 1 หรือยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 โดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวาง โทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาท

1. ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการยุยงส่งเสริมให้ผู้อื่นเสพ ยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท [มาตรา 93 ทวิ เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติ ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2530]

มาตรา 94 ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษและได้สมัครขอเข้ารับการ บำบัดรักษาในสถานพยาบาลก่อนความผิดจะปรากฏต่อพนักงานเจ้าหน้าที่อีกทั้งได้ปฏิบัติครบถ้วน ตามระเบียบข้อบังคับ เพื่อควบคุมการบำบัดรักษา และระเบียบวินัยสำหรับสถานพยาบาลดังกล่าว จนได้รับการรับรองเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ที่รัฐมนตรีกำหนดแล้วให้ได้รับการยกเว้น โทษสำหรับความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 91 และมาตรา 92

มาตรา 94 ทวิ ผู้ใดบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้โทษเป็นปกติธุระ โดยใช้จ่ายตามกฎหมายว่าด้วยยา วัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท หรือยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ซึ่งมีได้กระทำในสถานพยาบาลไม่ว่า จะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่น บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ [มาตรา 94 ทวิ เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติ ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2530]

มาตรา 99 ผู้ใดหลบหนีไปในระหว่างที่ถูกควบคุมไว้ ณ สถานพยาบาล ตามมาตรา 98 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 100 กรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือข้าราชการ หรือพนักงานองค์การและหน่วยงานของรัฐผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งยาเสพติดให้โทษอันเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือร่วมมือสนับสนุนใน การกระทำความผิดดังกล่าวไม่ว่าโดยทางตรง หรือทางอ้อม ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนด ไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา 101 ในกรณีที่มีการยึดยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 หรือประเภท 3 ตามมาตรา 49 (2) หรือตามกฎหมายอื่นและไม่มีผู้ฟ้องคดีต่อศาล ถ้าไม่มีผู้ใดมา

อ้างว่าเป็นเจ้าของภายในกำหนดหกเดือน นับแต่วันที่ยึดให้ยาเสพติดให้โทษนั้นตกเป็นของ กระทรวงสาธารณสุข [มาตรา 101 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2530]

มาตรา 102 บรรดา ยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 ประเภท 4 หรือประเภท 5 เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะหรือวัตถุอื่นซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รับเสียทั้งสิ้น

พระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2519 และกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

1. "คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
2. "กรรมการ" หมายความว่า กรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและหมายความรวมถึงประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดด้วย
3. "เลขาธิการ" หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

มาตรา 5 ให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเรียกโดยย่อว่า "ป.ป.ส." ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข อธิบดีกรมตำรวจ อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมอัยการ เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และกรรมการอื่น ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินหกคน และเลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา 6 กรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

มาตรา 13 ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดแผนงานและมาตรการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด
2. ควบคุมการสืบสวน สอบสวน และการฟ้องคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด
3. วางโครงการและดำเนินการ ตลอดจนสั่งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด
4. ควบคุม เร่งรัด และประสานงานการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ ที่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

5. เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือแผนงาน หรือโครงการของส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

6. ประสานงานและกำกับการเกี่ยวกับการบำบัดรักษาตัวผู้ติดยาเสพติด

7. พิจารณานุมัติการแต่งตั้งเจ้าพนักงาน เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

8. เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ และกำหนดให้สถานที่ซึ่งใช้ในการประกอบธุรกิจใด ๆ เป็นสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการ ดังกล่าว

9. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้ บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ [มาตรา 13 (8) และ (9) เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543]

มาตรา 14 เพื่อดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ให้กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการและเจ้าพนักงานมีอำนาจดังต่อไปนี้

1. เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ใด ๆ หรือยานพาหนะใด ๆ ในเวลากลางวันระหว่างพระอาทิตย์ขึ้น และพระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจค้น ยึดหรืออายัดยาเสพติดที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือจับกุมบุคคลใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่า กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามียาเสพติดซุกซ่อนอยู่ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือบุคคลที่จะถูกจับได้หลบซ่อนอยู่ในเคหสถาน หรือสถานที่นั้น ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าหากไม่ดำเนินการในทันที ยาเสพติดนั้นจะถูกโยกย้าย หรือบุคคลที่หลบซ่อนอยู่จะหลบหนีก็ให้มีอำนาจเข้าไปในเวลากลางคืนภายหลังพระอาทิตย์ตกได้

2. ค้นเคหสถาน สถานที่ หรือบุคคลใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามียาเสพติดซุกซ่อนอยู่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายยึด หรืออายัดยาเสพติด หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ได้รับมาเนื่องจากการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด หรือที่ได้ใช้ หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด หรือที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

3. จับกุมบุคคลใด ๆ ที่กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

4. สอบสวนผู้ต้องหาในคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

5. มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดๆ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการใด ๆ มาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งบัญชี เอกสาร หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือประกอบการพิจารณา

เจ้าพนักงานตำแหน่งใด และระดับใด จะมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งทั้งหมด หรือแต่บางส่วนให้เป็นไปตามที่เลขาธิการกำหนดด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการ โดยทำเอกสารมอบหมายให้ไว้ประจำตัวเจ้าพนักงานผู้ได้รับมอบหมายนั้น

เจ้าพนักงานผู้ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องแสดงเอกสารมอบหมายนั้นต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง [มาตรา 14 (2) แก้ไขเพิ่มเติมความ โดยพระราชบัญญัติ ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534]

มาตรา 14 ทวิ ในกรณีจำเป็นและมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดเสพยาเสพติดในเคหสถาน สถานที่ใดๆ หรือยานพาหนะ ให้กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงานมีอำนาจตรวจ หรือทดสอบหรือสั่งให้รับการตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นมีสารเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่ วิธีการตรวจหรือทดสอบตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา [มาตรา 14 ทวิ เพิ่มความโดยพระราชบัญญัติ ฯ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543]

มาตรา 15 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามมาตรา 14 ให้ถือว่ากรรมการเลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงาน ซึ่งได้รับมอบหมายให้มีอำนาจตามมาตรา 14 (3) มีอำนาจหน้าที่ เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ทั่วราชอาณาจักร และให้มีอำนาจควบคุมผู้ถูกจับตามมาตรา 14 (3) ไว้เพื่อทำการสอบสวนได้เป็นเวลาไม่เกินสามวัน เมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าวหรือก่อนนั้นตามที่เห็นสมควร ให้ส่งตัวผู้ถูกจับไปยังพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อดำเนินการต่อไปทั้งนี้ โดยมีให้ถือว่าการควบคุมผู้ถูกจับดังกล่าวเป็นการควบคุมของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 16 ผู้ใดไม่ให้ความสะดวก หรือไม่ให้ถ้อยคำ หรือไม่ส่งบัญชี เอกสารหรือวัตถุใดแก่กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ หรือเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติการตามมาตรา 14 หรือไม่ยินยอมให้ตรวจ หรือทดสอบตามมาตรา 14 ทวิ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท [มาตรา 16 แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543]

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

1. "ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด" หมายความว่า การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติด และให้หมายความรวมถึง การสมคบ สนับสนุนช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวด้วย

2. "ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด" หมายความว่า เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับมา เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและให้หมายความรวมถึงเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการใช้เงิน หรือทรัพย์สิน ดังกล่าว ซื่อ หรือกระทำไม่ว่าด้วยประการใด ๆ ให้เงินหรือทรัพย์สินนั้นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนสภาพกี่ครั้งและไม่ว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้นจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น โอนไปเป็นของบุคคลอื่นหรือปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลอื่นก็ตาม

มาตรา 15 ให้มีคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินคณะหนึ่งประกอบด้วย ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ อัยการสูงสุดเป็นรองประธานกรรมการ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมบังคับคดี อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมสรรพากร และผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นกรรมการและเลขานุการเป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการจะแต่งตั้งข้าราชการคนใดคนหนึ่งในสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้ [มาตรา 15 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ ฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543]

มาตรา 16 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. เสนอแนะต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวงตามมาตรา 14 มาตรา 21 มาตรา 22 มาตรา 23 และมาตรา 33

2. ตรวจสอบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

3. วินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดของผู้ต้องหา หรือผู้อื่นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่

4. ยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา 22

5. วางระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษา การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดและการนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ตามมาตรา 24 และระเบียบเกี่ยวกับกองทุนตามมาตรา 37

มาตรา 34 ให้จัดตั้งกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงาน เพื่อใช้ประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

มาตรา 35 กองทุนตามมาตรา 34 ประกอบด้วยทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

1. ทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา 31 และมาตรา 32
2. ทรัพย์สินที่มีผู้ให้
3. ทรัพย์สินที่ได้รับจากรัฐบาล
4. ผลประโยชน์ที่เกิดจากทรัพย์สินตาม (1) (2) และ (3)

พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2534

1. "ติดยาเสพติด" หมายความว่า เสพยาเสพติดเป็นประจำติดต่อกัน และตกอยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องพึ่งยาเสพติดนั้น โดยสามารถตรวจพบสภาพเช่นว่านั้นได้ตามหลักวิชาการ

2. "การฟื้นฟูสมรรถภาพ" หมายความว่า การกระทำใด ๆ เพื่อบำบัดการติดยาเสพติดและฟื้นฟูสภาพร่างกาย และจิตใจของผู้ติดยาเสพติดให้กลับคืนสู่สภาพปกติ มาตรา 5 ให้มีคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วยปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมควบคุมโรคติดต่อ อธิบดีกรมตำรวจ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ อัยการสูงสุด อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชน และครอบครัวกลาง เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาและเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสองคนเป็นกรรมการ และเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการเป็นกรรมการ และเลขานุการคณะกรรมการจะแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการหนึ่งคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

มาตรา 6 ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. แต่งตั้งและถอดถอนคณะอนุกรรมการประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพตามมาตรา 11
2. วางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการพิจารณาวินิจฉัยของคณะอนุกรรมการประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพตามมาตรา 12 วรรคสอง
3. เสนอแนะรัฐมนตรีในการประกาศเกี่ยวกับศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพตามมาตรา 14 มาตรา 15 และมาตรา 16
4. เสนอแนะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการบันทึกประวัติ และการตรวจพิสูจน์การติดยาเสพติดตามมาตรา 20
5. วางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการพิจารณาส่งตัวผู้ต้องหาเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพตามมาตรา 21 และการพิจารณาส่งตัวผู้ต้องหาไปยังพนักงานสอบสวนตามมาตรา 21 และมาตรา 33

6. วางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการฟื้นฟูสมรรถภาพ
 7. วางระเบียบกำหนดประเภทของบุคคลที่จะอนุญาตให้ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว
 8. วางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการพิจารณาอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวตามมาตรา 23
 9. พิจารณาอนุญาตให้ย้ายตัวผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพไปรับการฟื้นฟูสมรรถภาพยังศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพแห่งอื่นตามมาตรา 24
 10. วางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบและติดตามผลการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว
 11. วางระเบียบเกี่ยวกับการเยี่ยมและการติดต่อผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพภายในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ
 12. วางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ในการลดและการขยายระยะเวลาการฟื้นฟูสมรรถภาพตามมาตรา 2
 13. วางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรายงานผลการฟื้นฟูสมรรถภาพต่อคณะกรรมการ และวิธีการรายงานผลการตรวจพิสูจน์ รวมทั้งผลการฟื้นฟูสมรรถภาพต่อพนักงานสอบสวน
 14. วางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาลงโทษผู้ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบ เงื่อนไขและข้อบังคับตามมาตรา 32
 15. วางระเบียบอื่น เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
- มาตรา 11 ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพแห่งละหนึ่งคณะ ประกอบด้วยผู้อำนวยการศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพเป็นประธาน อนุกรรมการประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ แพทย์หนึ่งคน นักจิตวิทยาหนึ่งคน นักสังคมสงเคราะห์หนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่น ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งไม่เกินสองคนเป็นอนุกรรมการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพหนึ่งคนเป็นอนุกรรมการและเลขานุการคณะอนุกรรมการประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ จะแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพหนึ่งคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้
- มาตรา 12 คณะอนุกรรมการประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. พิจารณาวินิจฉัยว่าผู้ต้องหาเป็นผู้ติดยาเสพติด หรือไม่

2. พิจารณาอนุญาตให้ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว

3. เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการย้ายตัวผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพไปยังศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพแห่งอื่น

4. ถดหรือขยายระยะเวลาการฟื้นฟูสมรรถภาพ

5. พิจารณาวินิจฉัยว่าผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพพ้นจากการเป็นผู้ติดยาเสพติด หรือไม่

6. รายงานผลการฟื้นฟูสมรรถภาพต่อคณะกรรมการตามที่คณะกรรมการกำหนด และรายงานผลการตรวจพิสูจน์รวมทั้งผลการฟื้นฟูสมรรถภาพต่อพนักงานสอบสวน

7. เสนอแนะต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับวิธีการตรวจพิสูจน์ และวิธีการฟื้นฟูสมรรถภาพหลักเกณฑ์ และวิธีการในการพิจารณาวินิจฉัยตาม (1) และ (5) ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 18 ในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพแต่ละแห่งให้มีผู้อำนวยการศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพหนึ่งคน เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ตรวจพิสูจน์การติดยาเสพติดของผู้ต้องหาที่ได้รับตัวมาตาม
มาตรา 19

2. ควบคุมผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพไว้ในระหว่างการฟื้นฟูสมรรถภาพ และดูแลให้ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพปฏิบัติตามระเบียบ เงื่อนไขและข้อบังคับต่าง ๆ

3. ดำเนินการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพตามระเบียบที่กำหนด

4. ติดตามผลการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว

5. จัดทำรายงานผลการตรวจพิสูจน์การติดยาเสพติด รวมทั้งผลการฟื้นฟูสมรรถภาพเสนอต่อคณะกรรมการประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ

6. ออกข้อบังคับของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

7. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพมอบหมาย

มาตรา 19 ผู้ใดต้องหาว่ากระทำความผิดฐานเสพ หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ประเภท 2 หรือประเภท 5 ตามปริมาณที่กำหนดในกฎกระทรวงและไม่ปรากฏว่าต้องหา หรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดฐานอื่นด้วย ซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก หรือต้องคำพิพากษาให้จำคุก ให้พนักงานสอบสวนส่งตัวผู้นั้นไปยังศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพที่อยู่ในเขตอำนาจ เพื่อตรวจพิสูจน์ว่าผู้ต้องหานั้นติดยาเสพติดหรือไม่ และให้ถือว่าผู้ต้องหายังอยู่ในความควบคุมของพนักงานสอบสวน ส่วนการสอบสวนก็ให้พนักงานสอบสวน ดำเนินการต่อไป

มาตรา 21 ในกรณีที่คณะอนุกรรมการประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพวินิจฉัยว่าผลการตรวจพิสูจน์ปรากฏว่าผู้ต้องหานั้นติดยาเสพติด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งตัวผู้นั้นเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพแล้วรายงานให้พนักงานสอบสวนทราบ แต่ถ้าผลการตรวจพิสูจน์ไม่ปรากฏว่า ผู้นั้นติดยาเสพติด ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งตัวผู้นั้นคืนให้พนักงานสอบสวนพร้อมรายงานการตรวจพิสูจน์

มาตรา 22 ภายใต้บังคับมาตรา 25 มาตรา 26 และมาตรา 27 ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพต้องอยู่รับการฟื้นฟูสมรรถภาพในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดเป็นเวลาไม่เกินหกเดือน นับแต่วันถูกส่งตัวเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ (ชูชาติ อารีจิตรานุสรณ์, 2552, น. 1)

โดยกฎหมายแต่ละฉบับจะมีหลักการและเหตุผลในการบังคับใช้เป็นกฎหมาย ซึ่งสามารถแบ่งตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ได้ดังนี้

1. เพื่อป้องกันและปราบปรามการค้าและการเสพยาเสพติด ได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528

2. เพื่อควบคุมยาเสพติดให้โทษให้สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศ ได้แก่ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

3. เพื่อรักษาความปลอดภัยของประเทศและความปลอดภัยแก่สาธารณะ ได้แก่ พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และ พ.ศ. 2546

4. เพื่อบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดรวมถึงผู้ใช้สารระเหย ได้แก่ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545
5. เพื่อให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐในการจับกุมผู้กระทำความผิด ได้แก่ พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2534
6. เพื่อให้อำนาจพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจในการเรียกผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถเพื่อตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติดหรือของมีนเมาหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ได้แก่ พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535
7. เพื่อจูงใจนักโทษผู้ประพฤติดีและเพื่อลดปัญหาผู้พ้นโทษกระทำความผิดซ้ำ ได้แก่ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2520 และพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2523
8. เพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและอาชญากรรม ได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2552 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2556 พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2472 พระราชบัญญัติการปฏิบัติเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการตามคำพิพากษาคดีอาญา พ.ศ. 2527 และพระราชบัญญัติการปฏิบัติเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการตามคำพิพากษาคดีอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2530
9. เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การสืบสวน โดยการใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษ เพื่อให้ศาลพิจารณาคดีอาญาและบังคับโทษคดีอาญาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาญา พ.ศ. 2550
10. เพื่อถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ ได้แก่ พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545

กลุ่มที่ 3 ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)

สำหรับในส่วนของประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีประกาศที่เกี่ยวข้องยาเสพติดอยู่ 3 ฉบับ ดังนี้

1. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 109 / 2557 เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557 (เพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519) มีสาระสำคัญคือ แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เพื่อปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น กำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนงาน มาตรการและกลไกในการสกัดกั้น ป้องกันและปราบปรามบำบัดรักษา และแก้ไขปัญหายาเสพติด ในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ รวมถึงแนวทางในการประสานความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ หรือองค์การระหว่างประเทศ เพื่อปราบปรามการค้าลักลอบผลิตและค้ายาเสพติด รวมทั้งประสานงานการข่าว เพื่อสกัดกั้น และปราบปรามจับกุมขบวนการและเครือข่ายการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ ประสานงาน และกำกับเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด เป็นต้น

2. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 116 / 2557 เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557 (เพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534) มีสาระสำคัญคือ แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อปรับปรุงบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยให้ยกเลิกความในมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 19 ในกรณีที่มิเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินของผู้ต้องหา รายใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คณะกรรมการสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้นั้น

1. ในกรณีที่มิมีความจำเป็นเร่งด่วน เลขานุการอาจสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหาไปก่อนแล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบก็ได้

2. ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินแล้วพบว่าการดำเนินการตรวจสอบต่อไป จะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งผลการตรวจสอบพร้อมกับความเห็นต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา หากคณะกรรมการเห็นด้วย

กับความเห็นของพนักงานเจ้าหน้าที่คณะกรรมการอาจสั่งให้ยุติการตรวจสอบทรัพย์สินนั้นก็ได้ ในกรณีที่คณะกรรมการสั่งให้ยุติการตรวจสอบทรัพย์สิน หากคณะกรรมการเห็นสมควรจะสั่งให้คืนทรัพย์สินที่มีการยึด หรืออายัดไว้ชั่วคราวในระหว่างการตรวจสอบให้แก่เจ้าของทรัพย์สินก็ได้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสั่งตรวจสอบทรัพย์สิน การยุติการตรวจสอบทรัพย์สิน หรือการคืนทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราว ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

3. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 110 / 2557 เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์ ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557 (เพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479) มีสาระสำคัญ คือ ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์ เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเงินและสิ่งของต้องห้ามเข้ามาใน หรือออกจากเรือนจำ เกิดประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์สูงสุด โดยให้ยกเลิกความในมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 45 ผู้ใดเข้าไปในเรือนจำโดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ นำเข้ามา หรือเอาออกไปจากเรือนจำ หรือครอบครอง เก็บรักษาไว้หรือใช้ในเรือนจำ หรือรับจาก หรือส่งมอบแก่ผู้ต้องขัง ซึ่งเงิน หรือสิ่งของต้องห้ามโดยทางใด ๆ อันเป็นการฝ่าฝืนระเบียบ หรือข้อบังคับของเรือนจำ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับเรือนจำ หรือกรมราชทัณฑ์ ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น เงินและสิ่งของต้องห้ามที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามมาตรา นี้ ให้ริบเป็นของแผ่นดิน”

1. ข้อดีข้อเสีย และข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมาย

1.1 ข้อดี

1.1.1 กฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันมีบทลงโทษที่มีความแน่นอน หากกระทำความผิดในลักษณะคดีประเภทเดียวกัน จะต้องได้รับการลงโทษอย่างแน่นอน

1.1.2 กฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันบังคับใช้กับทุกคนในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติระหว่างคนรวยกับคนจน หรือคนที่มีอำนาจกับคนที่ด้อยโอกาสทางสังคม

1.1.3 กฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันมีบทลงโทษผู้ที่กระทำความผิดที่มีความรวดเร็ว เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนผู้ได้รับความเสียหาย หรือผลกระทบจากผู้กระทำความผิด และยังช่วยป้องปราม และข่มขู่ยับยั้งคนในสังคมให้เกิดความเกรงกลัวจะได้ไม่คิดที่จะกระทำความผิด

1.1.4 กฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในการที่จะใช้อำนาจในการป้องกันปราบปราม และจับกุมตัวผู้กระทำความผิด โดยไม่ถือเป็นการละเมิดสิทธิ และเสรีภาพของบุคคล

1.1.5 กฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันมีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ตามสถานการณ์ของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเพื่อที่จะใช้ดำเนินการกับผู้กระทำความผิดได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย

1.2 ข้อเสีย

1.2.1 กฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบันอาจเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุไม่สามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.2 กฎหมายที่บังคับใช้ในการลงโทษผู้กระทำความผิด หากมีบทลงโทษผู้กระทำความผิดที่มีความรุนแรงมากเกินไป อาจเป็นช่องทางในการกลั่นแกล้งบุคคลผู้บริสุทธิ์ให้ต้องตกเป็นอาชญากรทั้งที่ไม่ได้กระทำความผิด

1.3 ข้อจำกัด

สำหรับในส่วนข้อจำกัดนั้น แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจ ข้อจำกัดด้านการเมืองและข้อจำกัดด้านสังคม ดังนี้

3.1 ข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจเป็นข้อจำกัดที่สำคัญประการหนึ่งในการที่จะมีการบังคับใช้กฎหมายในสังคมนั้น ๆ โดยเฉพาะสังคมที่มีสภาวะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน การกระจายรายได้และรายได้ของคนในสังคมนั้น ๆ ซึ่งอาจทำให้การนำกฎหมายมาบังคับใช้อาจไม่เกิดประสิทธิภาพถึงแม้กฎหมายนั้นจะมีบทลงโทษที่รุนแรงก็ตามแต่ถ้าหากในสังคมนั้น ๆ มีสภาพทางเศรษฐกิจที่ไม่ดี ย่อมส่งผลกระทบต่อปากท้องของประชาชนซึ่งทำให้คนเหล่านั้นอาจเลือกที่จะกระทำอาชญากรรมทั้ง ๆ ที่รู้ว่าบทลงโทษนั้นมีความร้ายแรงถึงขั้นประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตก็ตาม

3.2 ข้อจำกัดด้านการเมือง

การเมืองเป็นข้อจำกัดที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ในการที่จะมีการบังคับใช้กฎหมายในสังคม สังคมใดที่มีสถานภาพทางการเมืองที่มีความมั่นคง รัฐบาลมีประสิทธิภาพในการบริหารประเทศบนพื้นฐานในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและประโยชน์ของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญ กฎหมายที่ออกมาบังคับใช้กับคนในสังคมก็จะเป็นกฎหมายที่ดีตามหลักของนิติรัฐและความเป็นธรรม ซึ่งแน่นอนผู้ที่ได้รับประโยชน์ นั่นคือ ประชาชนอย่างแน่นอน

3.2 ข้อจำกัดด้านสังคม

กฎหมายที่นำมาบังคับใช้กับคนในสังคม ต้องเป็นกฎหมายที่นำมาบังคับใช้ได้อย่างเป็นธรรม และมีประสิทธิภาพต่อสังคมในทุกระดับ ซึ่งบางครั้งคนที่มีฐานะทางสังคมที่ต่างกันอาจมีหนทางที่ทำให้คนเหล่านั้นได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกันจนเห็นได้อย่างชัดเจน เปรียบเสมือนเป็นการเลือกปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่สามารถกระทำต่อบุคคลในสังคมได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การมีกฎหมายที่เกี่ยวกับยาเสพติดบังคับใช้ในประเทศไทย ดังที่ได้กล่าวมานั้น เนื่องจากว่าปัญหาเรื่องยาเสพติดเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญประการหนึ่ง กฎหมายต่าง ๆ ที่ออกมา เพื่อบังคับใช้ในสังคมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายประการ เช่น สิทธิเสรีภาพของประชาชน การป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิด รวมถึงวิธีการต่าง ๆ ในเรื่องของเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีการพัฒนาแบบไม่มีขีดจำกัด โดยกฎหมายที่นำมาบังคับใช้กับคนในสังคมต้องเป็นกฎหมายที่นำมาบังคับใช้ได้อย่างเป็นธรรม และมีประสิทธิภาพต่อสังคมในทุกระดับ ซึ่งบางครั้งคนที่มีฐานะทางสังคมที่ต่างกันอาจมีหนทางที่ทำให้คนเหล่านั้นได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกันจนเห็นได้อย่างชัดเจน เปรียบเสมือนเป็นการเลือกปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่สามารถกระทำต่อบุคคลในสังคมได้อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม ดังนั้นหากปัญหา ยาเสพติดยังไม่หมดสิ้นไปจากสังคมไทย เราคงต้องมีการออกกฎหมาย เพื่อบังคับใช้อยู่อีกต่อไป ตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อคุ้มครองให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคมต่อไป

2.3 บริบททั่วไปของโรงเรียนดงหลวงวิทยา

2.3.1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนดงหลวงวิทยา

โรงเรียนดงหลวงวิทยา ตั้งอยู่ที่ 204 หมู่ที่ 4 ตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร รหัสไปรษณีย์ 49140 โทรศัพท์ 042697040 โทรสาร 042697087

E - mail address : changthom@gmail.com สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เปิดสอนตั้งแต่ ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3) ถึงช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6) มีเขตพื้นที่บริการ 6 ตำบล 52 หมู่บ้าน ดังนี้

1. ตำบลดงหลวง 12 หมู่บ้าน
2. ตำบลหนองบัว 8 หมู่บ้าน
3. ตำบลชะโนดน้อย 7 หมู่บ้าน
4. ตำบลหนองแคน 7 หมู่บ้าน

5. ตำบลพังแดง 8 หมู่บ้าน

6. ตำบลกกตุม 10 หมู่บ้าน

2.3.2 ประวัติโดยย่อของโรงเรียนดงหลวงวิทยา

โรงเรียนดงหลวงวิทยา ตั้งอยู่ที่ 204 หมู่ที่ 4 ตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จัดตั้งขึ้นด้วยความร่วมมือของข้าราชการ พ่อค้า ประชาชนชาวอำเภอดงหลวง โดยมีคณะกรรมการ ประกอบด้วย นายประสิทธิ์ เอี่ยมประชา เป็นประธาน (ขณะนั้นดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอ) ร่วมกับพ่อค้า ประชาชน พร้อมกันเสนอขอตั้งโรงเรียน และกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาอนุญาตให้ตั้งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2522 ชื่อว่า “โรงเรียนดงหลวงวิทยา” สังกัดกรมสามัญศึกษา บนพื้นที่ราชพัสดุ เนื้อที่ 48 ไร่ 1 งาน 76 ตารางวา และโรงเรียนดงหลวงวิทยาได้เปิดทำการเรียนการสอนครั้งแรก เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2522 รับนักเรียน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 20 คน โดยมี นายบุญช่วย ดวงลาป่า ดำรงตำแหน่งครูใหญ่คนแรก และมี ครู - อาจารย์ ทั้งหมด 3 คน ในปี พ.ศ. 2522 ได้เข้าร่วมโครงการมัธยมศึกษาเปิดใหม่ ปัจจุบันมี นายจิรัชย์ วงคะฮาด เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

2.3.3 กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คู่คุณธรรม มีความเป็นเลิศตามศักยภาพ

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาส่งเสริมการบริการแหล่งเรียนรู้ด้าน (ICT) ให้ทันสมัย

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพบุคลากรผู้มืออาชีพ

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

2.3.4 พันธกิจ

2.3.4.1 พัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คู่คุณธรรม น้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งสู่มาตรฐานสากล

2.3.4.2 ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศตามศักยภาพทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.3.4.3 พัฒนาส่งเสริมการบริการแหล่งเรียนรู้ด้าน (ICT) ให้ทันสมัย และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

2.3.4.4 พัฒนาคุณภาพบุคลากรผู้มืออาชีพ

2.3.4.5 จัดการศึกษาบนพื้นฐานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.3.4.6 พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

2.3.5 ข้อมูลนักเรียน ประจำปีการศึกษา 2559

ตารางที่ 2.5

จำนวนของนักเรียน โรงเรียนดงหลวงวิทยา

ระดับชั้น	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน		รวม
		นักเรียนชาย	นักเรียนหญิง	
มัธยมศึกษาปีที่ 1	4	60	55	115
มัธยมศึกษาปีที่ 2	4	65	85	150
มัธยมศึกษาปีที่ 3	4	66	69	135
มัธยมศึกษาปีที่ 4	4	47	119	166
มัธยมศึกษาปีที่ 5	4	51	80	131
มัธยมศึกษาปีที่ 6	4	65	96	161
รวมทั้งสิ้น	24	354	504	858

หมายเหตุ. ปรับปรุงจาก จำนวนของนักเรียน โรงเรียนดงหลวงวิทยา, โดย ฝ่ายทะเบียน โรงเรียนดงหลวงวิทยา, 2559, มุกดาหาร.

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

นิภารัตน์ นำสมบุรณ์ (2550, น. 47) ได้ศึกษาความรู้และพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน นักเรียน 590 คน ผลจากการจำแนกพบว่า ลักษณะชุมชนเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทำให้เกิดความแตกต่างในระดับความรู้เรื่องยาเสพติดของนักเรียน และลักษณะการพักอาศัย มีความแตกต่างในพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียน

ถนนมรัตน์ ประสิทธิเมตต์ (2551, น. 33) ได้ศึกษาสาเหตุและกระบวนการติดยาบ้าในนักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า การที่นักเรียนอยู่กับบิดามารดามีโอกาสเสี่ยงต่อการติดยาบ้าลดลงร้อยละ 91.90 นอกจากนี้การอยู่กับบิดามารดาที่ทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นปัจจัยแวดล้อมปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเคยเสพยาบ้าของนักเรียน และพบว่าสมาชิกในครอบครัวเสพยาบ้าหรือเคยเสพ มีอิทธิพลต่อการเคยเสพยาบ้าของนักเรียน

นันทา ชัยพิชิตพันธ์ (2551 : 52) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกาเสพติดการเสพยาบ้าซ้ำ ของนักเรียนมัธยมศึกษาที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลรัฐญารักษ์ พบว่า นักเรียนที่เสพยาบ้าซ้ำ ร้อยละ 90 เป็นเพศชาย นอกจากนี้ยังพบว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดามีความ สัมพันธ์กับ พฤติกรรมกาเสพติดการเสพยาบ้าซ้ำ ส่วนใหญ่จะเริ่มเสพยาบ้าครั้งแรกเมื่ออายุ 14 - 16 ปี และพบว่าชั้นปีที่ศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกาเสพติดการเสพยาบ้าซ้ำ

วาสนา พัฒนกำจร (2541, น. 56) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมกาใช้ยาบ้า ของนักเรียนในจังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุกาใช้ครั้งแรก เพราะอยากลองร้อยละ 49 เพื่อนชวนร้อยละ 37 แต่ผู้ที่ใช้ยาครั้งที่ 2 เนื่องจากเพราะความพึงพอใจยาร้อยละ 30 เพราะเพื่อนชวน ร้อยละ 24 นอกจากนี้ใช้ เพื่อความสนุกสนาน ทำงาน หรือคลายเครียด จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับสาเหตุของพฤติกรรมกาใช้ยาบ้า พบว่า เหตุผลสำคัญประการแรกนั้น เกิดจากตัวบุคคลเอง โดยเกิดจากความคึกคะนอง อยากแสวงหาประสบการณ์ที่แปลกใหม่ อยากรู้ฤทธิ์ของยาว่าเป็นอย่างไร จึงทำให้เกิดความอยากทดลองเสพยาบ้า นำไปสู่การเสพยาบ้า เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน เพื่อให้ อ่านหนังสือหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ได้นานขึ้น รวมถึงการเสพยาบ้าเพื่อให้ลืมปัญหา หรือความเครียด ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต ทั้ง ๆ ที่การเสพยาบ้า ไม่ได้เป็นการแก้ปัญหาแต่เป็นการเพิ่มปัญหา โดยคิด ว่าการเสพยาบ้าไม่เป็นเรื่องที่ผิด และไม่ทราบถึงผลเสียในระยะยาวของการเสพยาบ้าที่แท้จริง ประการที่สองนั้น พบว่า เกิดจากการถูกชักชวนของเพื่อน และการทำตามกลุ่มเพื่อน ซึ่งเป็นสิ่งที่ สามารถเกิดขึ้นได้กับวัยรุ่น ที่อยู่ในช่วงวัยที่ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน รวมถึงการกดดัน จากกลุ่มก็ส่งผลต่อพฤติกรรมกาเสพติดการเสพยาบ้าได้

นันทินี พันธวงษ์ (2543, น. 55) ปัจจัยการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย มีทั้งกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มไม่ เสี่ยง จำนวน 210 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีต่อการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียน มัธยมศึกษาที่พบ และเกี่ยวข้อง ได้แก่ การสูบบุหรี่ และการดื่มสุรา รุนพี่ที่ติดสารเสพติดถึงขั้นติด จะชวนคนอื่น ๆ ให้ใช้สารเสพติดด้วย และประสบการณ์การใช้สารเสพติด โดยวิธีการเสพยาเสพติด รวมทั้งชนิดของสารเสพติด ที่นักเรียนส่วนมากเริ่มต้น ใช้ปัจจัยเหล่านี้ จะมีความแตกต่างกันตาม เพศ ระดับชั้นเรียน และลำดับบุตรของบิดามารดา ส่วนสถานภาพด้านอื่น ๆ มีปัจจัยต่อการแพร่ ระบาดของสารเสพติดไม่แตกต่างกัน

สุกัญญา เจียมประษา (2543, น. 42) ได้ทำการศึกษารายกรณีการเสพยาบ้า ศึกษา ปัญหาสาเหตุและแนวทางแก้ไข ใช้ในการศึกษารายกรณี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยหนึ่งที่วัยรุ่นเสพยาบ้า มีสาเหตุมาจากบริเวณที่พักเป็นแหล่งชุมชนแออัดที่มีการระบาดของยาบ้า

ภัทรมน เฟ็งส้ม (2554, น. 50) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาในโครงการตำรวจประสานงานประจำโรงเรียนมีวัดอุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการณ์และสภาพทั่วไปของการใช้ยาบ้าในเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาในจังหวัดนนทบุรี พบว่า สาเหตุที่ชักนำให้มีการเสพยาบ้าเกิดจากการอยากลอง หรือคึกคะนองและถูกชวนจากเพื่อน

กรองทอง เสนชัย (2545, น. 48) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมตามรูปแบบ PRECEDE MODEL กับพฤติกรรมการเสพยาบ้าของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการปฏิเสธการใช้ยาบ้า เป็นตัวแปรที่สัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการเสพยาบ้าของนักเรียน และทักษะการปฏิเสธการใช้ยาบ้าเป็นตัวพยากรณ์พฤติกรรมการเสพยาบ้าของนักเรียน

สมิต วัฒนธัญญกรรม และคณะ (2546, น. 50) ศึกษาการแพร่ระบาดของสารเสพติดและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย โดยศึกษาในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 1,530 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ภาชนะเก็บปัสสาวะเพื่อส่งตรวจหาสารแอมเฟตามีน แบบสอบถามนักเรียน และแบบสอบถามครู การแพร่ระบาดของสารเสพติดวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเสพยาเสพติด ผลการศึกษาพบ 1) พฤติกรรมการสูบบุหรี่ : นักเรียนส่วนมากมีพฤติกรรมอยู่ในระดับเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ ถึงร้อยละ 70.31 2) พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ : นักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับเสี่ยงต่อการดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 56.41 3) พฤติกรรมการเสพยาบ้า : นักเรียนมีพฤติกรรมการเสพยาบ้าอยู่ในระดับเสี่ยงต่อการเสพยาบ้า ร้อยละ 6.93 ระดับเคยทดลองใช้ ร้อยละ 3.53 นักเรียนที่เสพยาบ้าอยู่ในปัจจุบันมีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 2.16 หรือมีความชุก (Prevalence Rate) เท่ากับ 21.57 ต่อประชากร 1,000 คน

ปราณี โปโสภา (2547, น. 49) ได้ศึกษาพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 อำเภोजตุรพัตร์พิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2546 จำนวน 354 คน ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดทุกคน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่างกัน มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สุรศักดิ์ เลาหพิบูลย์กุล (2547, น. 51) เรื่อง อิทธิพลของปัจจัยด้านสังคม ครอบครัว และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการเสพยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนในสถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร สำหรับการศึกษานี้สาเหตุที่ทำให้นักเรียนเสพยาเสพติดมีตัวแปร ที่เข้ามาเกี่ยวข้องจำนวนมากซึ่งในการศึกษานี้ได้สนใจทำการศึกษาค้นคว้า ดังนี้ 1) ตัวแปรตาม ได้แก่ การเสพยาเสพติดของนักเรียน 2) ตัวแปรอิสระ มี 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากรของนักเรียน ประกอบด้วย ตัวแปร เพศ และอายุ ปัจจัยด้านสังคม และครอบครัว

ประกอบด้วยตัวแปร ผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย ความใกล้ชิดกับผู้ปกครอง การมีปัญหากับผู้ปกครอง และการมีเพื่อนที่เสพยาเสพติด ส่วนปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมรอบโรงเรียน ประกอบด้วยตัวแปร การมีแหล่งมั่วสุ่ม การมีแหล่งบันเทิง การมีหอพัก / บ้านเช่าที่ใช้เป็นแหล่งมั่วสุ่ม การมีแหล่งเสพยาเสพติด และการมีแหล่งค้ายาเสพติด ปัจจัยทั้งสามด้านดังกล่าวมีผลต่อการเสพยาเสพติดของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรเพศ อายุ ด้านการคบเพื่อน ด้านการมีปัญหากับผู้ปกครอง ด้านการเสพยาเสพติด การมีเพื่อนที่เสพยาเสพติด การมีแหล่งมั่วสุ่ม การมีแหล่งเสพยาเสพติดและการมีแหล่งค้ายาเสพติดรอบโรงเรียน มีผลต่อการเสพยาเสพติดของนักเรียน และพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาที่สำคัญ คือ การมีแหล่งมั่วสุ่ม แหล่งเสพยาเสพติด และแหล่งค้ายาเสพติดรอบโรงเรียนในด้านความสัมพันธ์กับครอบครัวและยังพบปัญหาที่น่าเป็นห่วงในกลุ่มนักเรียน เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การค้าประเวณี การหนีเรียน ไปเล่นเกมส่คอมพิวเตอร์ หรือสนุกเกอร์ การตั้งแก๊งกวนเมือง สูบบุหรี่ และดื่มสุรา เทียบสถานบริการในยามกลางคืน แข่งมอเตอร์ไซค์ ครอบครัแตกแยก ออกจากโรงเรียน กลางคัน การตั้งครรภ์ระหว่างการเรียน การทำแท้ง เป็นต้น ส่วนผลของการดำเนินกิจกรรมป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ทั้งที่จัดเป็นปกติ และที่จัดเป็นกิจกรรมพิเศษมีประสิทธิภาพในการดำเนินการอยู่ในระดับสูงในทุกกลุ่มโรงเรียน และพบว่า มีนักเรียนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ร้อยละ 9.30 โดยเกี่ยวข้องกับผู้ใช้ยา ร้อยละ 8.30 และเป็นผู้ค้า ร้อยละ 1.00 โดยนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีอัตราเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากกว่านักเรียนสังกัดอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ โดยยาเสพติดที่นักเรียนใช้กันมากที่สุด คือ ยาบ้า

2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Briscoe (1971, p. 3767) ได้ศึกษาถึงความแตกต่างในด้านการเรียนรู้ของนักเรียนที่ติดยาเสพติดให้โทษกับนักเรียนที่ไม่ติดยาเสพติดให้โทษ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านการเรียนรู้ คือนักเรียนที่ติดยาเสพติดให้โทษมีความสามารถในการรับรู้ ความเข้าใจ และความจำ ดีกว่านักเรียนที่ไม่ติดยาเสพติดให้โทษ ซึ่งทำการศึกษาถึงวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดให้โทษ พบว่า วัยรุ่นที่ติดยาเสพติดให้โทษ ทำให้ผลการเรียนคะแนนด้อยลงต่างกับวัยรุ่นที่ไม่ติดยาเสพติดให้โทษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Harger (1971, p. 6158) ได้ศึกษาถึงวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดให้โทษในชนชั้นกลางของอเมริกาโดยศึกษาถึงความสำคัญระหว่างวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดให้โทษกับครอบครัว ยาเสพติดที่ศึกษา คือ กัญชา ยาที่ทำให้เกิดประสาทหลอน และแอมเฟตามีน พบว่า เด็กที่ขาดความอบอุ่นจากครอบครัว และพบว่า การติดยาเสพติดให้โทษ ทำให้ความสำคัญน้อยลง ผลการทดลองพบว่า ทั้งสองกลุ่มมีการสื่อสารระหว่างบุคคล และมีการแก้ไขปัญหาชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

Paulson (1971, pp. 5455 - 5456) ได้ทำการวิจัยนักศึกษาที่ใช้ยาเสพติดให้โทษ และนักศึกษาที่ไม่ใช้ยาเสพติดให้โทษ โดยใช้แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดให้โทษ และเหตุผลการใช้ยาเสพติดให้โทษ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ใช้ยาเสพติดในด้านบรรยากาศของครอบครัวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ผู้ติดยาเสพติดให้โทษ ความสัมพันธ์ในครอบครัวจะห่างเหิน ความสัมพันธ์ที่ดี มีความรัก ความอบอุ่นน้อยกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้ยาเสพติด

Rice (1978, pp. 3862 - 3863) แห่งมหาวิทยาลัยไอโอวา ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความเข้าใจต่อระเบียบวินัยของโรงเรียนระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และผู้บริหารโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่เป็นปัญหาที่สุดเกี่ยวกับวินัย คือ การติดยาเสพติด ความเกียจคร้าน และขาดความสนใจของนักเรียนในเรื่องวินัย

Land (1984, pp. 146 - 148) ได้ศึกษาอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน เพื่อติดตามพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 4 พบว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อความนึกคิดของเด็ก แต่ไม่ใช่แรงกดดัน โดยตรงต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ โดยอิทธิพลของเพื่อนจะเป็นแรงผลักดัน ทำให้คนเกิดการกระทำใดกระทำหนึ่ง เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลอื่นในกลุ่ม นอกจากนี้ยังได้เสนอแนะแนวทางการศึกษาที่ทำให้เด็กสามารถเข้าใจอิทธิพลของกลุ่ม ธรรมชาติแรงกดดัน เข้าใจความต้องการของตนเอง สามารถกำหนดทางเลือกที่จะตอบสนองความต้องการเหล่านั้น และตัดสินใจเลือกทางที่ดีที่สุด

Jones (1997 p. 22) ศึกษาเปรียบเทียบเจตคติและความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 60 คน กลุ่มหนึ่งได้เรียนโปรแกรมเรื่องสารเสพติดมาแล้ว อีกกลุ่มหนึ่งยังไม่เคยเรียน พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันในด้านเจตคติ และความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด นักเรียนหญิงมีเจตคติต่อต้านสารเสพติดมากกว่านักเรียนชาย นอกจากนี้ ยังพบว่า นักเรียนที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกันจะมีเจตคติต่อต้านสารเสพติดมากกว่านักเรียนที่บิดามารดาแยกกันอยู่

Stanley (1964, p. 126) ได้ศึกษาองค์ประกอบด้านเพื่อน โรงเรียน ครอบครัว และศาสนา ว่ามีผลต่อการใช้สารเสพติด เช่น การคบเพื่อนที่เป็นนักดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ความล้มเหลวทางหลักสูตร ความผิดหวังจากการสอบประจำภาค การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของพ่อ - แม่ มีผลทางบวกต่อการใช้ยาเสพติด บุหรี่ แอลกอฮอล์ และสารเสพติดประเภทอื่น ๆ

Ross and Stanley (1967, p. 59) เรื่องศึกษากลุ่มผู้ใช้แอมเฟตามีนในทางที่ผิดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มผู้ใช้แอมเฟตามีน จำนวน 1,245 คน ในนครซิดนีย์ประเทศออสเตรเลีย ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้เป็นผู้ที่มีอายุน้อย และมีการศึกษาต่ำ จากการศึกษานี้ได้ตรวจสอบความรุนแรงของการพึ่งยาแอมเฟตามีน ในออสเตรเลีย และได้เรียกร้องให้มีการตรวจสอบความรุนแรง

ของการแพร่กระจายของแอมเฟตามีน โดยใช้แบบสำรวจที่เรียกว่า A Severity of Amphetamine Dependence Questionnaire (SAmDQ)

สถาบันวิจัยนานาชาติด้านสุขภาพอนามัย (Asahi News Service, 1997, p. 32) เรื่องการแพร่ระบาดของแอมเฟตามีน กับเยาวชนในสถานศึกษา ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ เยาวชนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วประเทศ ผลการวิจัยพบว่า ผลสำรวจการใช้แอมเฟตามีนของผู้เสพแอมเฟตามีน มีทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมายในประเทศญี่ปุ่นปัจจุบันมีเยาวชนญี่ปุ่นประมาณ 100,000 คน ในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใน 186 โรงเรียน ทั่วประเทศที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และเป็นแหล่งที่มาของปัญหา มีปัญหาเรื่องการใช้แอมเฟตามีนในทางที่ผิดในหลายกรณี พบว่า สถานที่ซึ่งเป็นแหล่งใหญ่ของการซื้อขายแอมเฟตามีน ในญี่ปุ่น คือ ตามสถานีรถไฟใต้ดิน ซึ่งมีการจำหน่ายบัตรโทรศัพท์ที่ปลอมควบคู่กับแอมเฟตามีน เนื่องจากกรณีการทำผิดกฎหมายทั้งสองประเภทนี้มีเครื่องขายโยโย่ถึงกัน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะเยาวชนวัยรุ่นในญี่ปุ่นนิยมใช้เครื่องติดตามตัว (Pagers) นักเรียนที่ต้องการใช้บัตรโทรศัพท์ที่ปลอมกับเครื่องติดตามตัว จึงเข้าไปเกี่ยวข้องกับการใช้แอมเฟตามีน ในทางที่ผิด ส่วนสาเหตุซึ่งสำคัญที่สุดของการใช้แอมเฟตามีนในกลุ่มตัวอย่างจะเหมือนกับเยาวชนไทย คือ เพื่อให้ตื่น ไม่ง่วง ช่วยให้ไม่นอนหลับง่าย

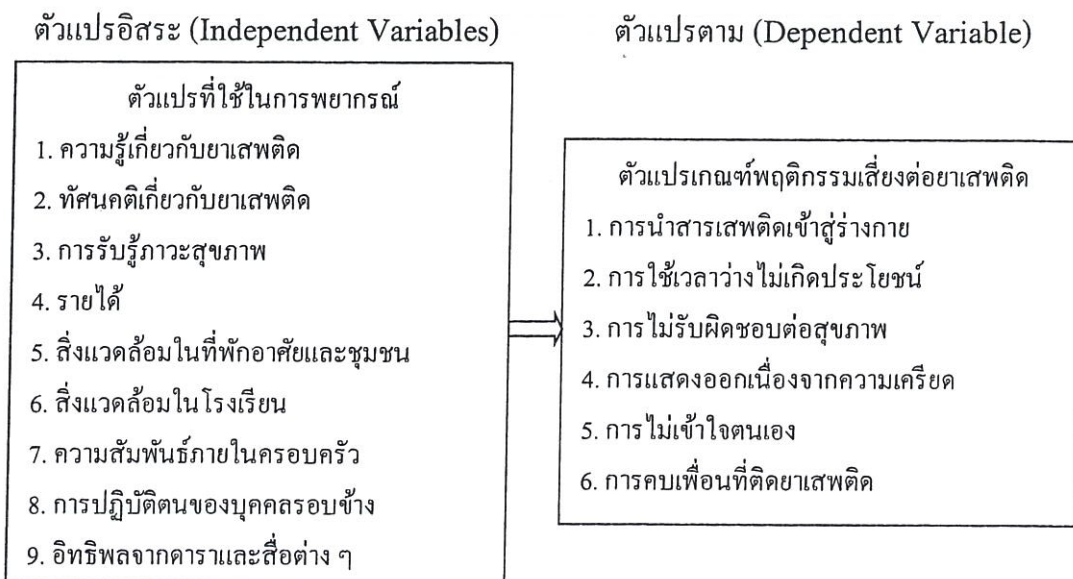
Brookover (1979, p. 172) ได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการเสพยาเสพติดแอลกอฮอล์และยาเสพติดของเยาวชน และได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับโปรแกรมการศึกษาการเสพยาเสพติดที่อาศัยโรงเรียนเป็นฐาน โดยใช้กลุ่มโรงเรียนในรัฐแคนซัสในชนบท จำนวนกลุ่มซึ่งมีผู้บริหารและผู้ให้คำปรึกษาโรงเรียนจำนวน 8 คน ที่ให้สัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่ามีนโยบายป้องกันแอลกอฮอล์และยาเสพติดอื่น ๆ แตกต่างตามบรรทัดฐานของชุมชนที่อนุญาตให้เสฟได้มากขึ้น ความหมายของโรงเรียนที่จะลดการใช้สิ่งเสฟติดเหล่านี้ เยาวชนถูกทำลายด้วยการให้ความสามารถของชุมชน เริ่มตั้งแต่ผู้ปกครองแทรกแซงอย่างทำทหาย หรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่โรงเรียนปฏิบัติต่อนักเรียนที่เสพยาเสพติด หรือไม่ปฏิบัติตามนโยบายการป้องกันยาเสพติดไปจนถึงผู้ปกครองเหล่านั้นซื้อบุหรี่ และสุราให้ลูก ๆ ของตนเองเสฟเสฟเอง และพบว่า นโยบายของกลุ่มโรงเรียนเน้นมาตรการลงโทษมากกว่ามาตรการป้องกัน

Feinstein (2000, p. 46) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ยาเสพติดของนักศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ จำนวน 829 คน ผลการวิจัยพบว่า การใช้ยาเสพติดของนักศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการใช้ยาเสพติดของผู้ปกครอง กล่าวคือ ถ้าผู้ปกครองของนักศึกษาคนใดที่ใช้ยาเสพติดชนิดใดแล้ว นักศึกษาคคนนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะใช้ยาเสพติดชนิดนั้นตามไปด้วย

สรุปจากงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่ได้เสนอมานี้ พบว่าปัจจุบันยาเสพติดได้เข้าไปแพร่ระบาดในโรงเรียน โดยเฉพาะยาบ้าและมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ต่อเนื่องสู่ในระดับหมู่บ้าน / ชุมชน ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดนั้น เป็นเยาวชนของชาติ สำหรับสาเหตุของการใช้ยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน / นักศึกษามาจากอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และปัญหาครอบครัว ซึ่งหากนักเรียนคบเพื่อนที่เสพยาเสพติด ก็จะมีโอกาสเข้าไปเสพยาได้มากกว่านักเรียนที่ไม่มีเพื่อนติดยาเสพติด ซึ่งหมายถึง ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความอบอุ่น ความใกล้ชิดกับพ่อแม่ หรือการมีปัญหากับผู้ปกครองในด้านต่าง ๆ ส่งผลให้เด็กหันไปพึ่งยาเสพติด ดังนั้น การศึกษาถึงพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ

2.5 กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ตามแนวคิดของ กุญชรีย์ คำชาย (2542, น. 234) จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย การนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย การใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์ การไม่รับผิดชอบต่อสุขภาพ การแสดงออกเนื่องจากความเครียด การไม่เข้าใจตนเอง การคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาระเบียบวิธีวิจัย และกำหนดวิธีวิจัยไว้ตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 400 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 มีนาคม 2559, ฝ่ายทะเบียน โรงเรียนดงหลวงวิทยา) จำแนก ได้ดังนี้

- 3.1.1.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 115 คน
 - 1) นักเรียนชาย จำนวน 60 คน
 - 2) นักเรียนหญิง จำนวน 55 คน
- 3.1.1.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 150 คน
 - 1) นักเรียนชาย จำนวน 65 คน
 - 2) นักเรียนหญิง จำนวน 85 คน
- 3.1.1.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 135 คน
 - 1) นักเรียนชาย จำนวน 66 คน
 - 2) นักเรียนหญิง จำนวน 69 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 200 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แนวคิดของ (Hair, 2006) ซึ่งเสนอว่า ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อ

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ต้องมีขนาดอย่างน้อย 20 เท่าของตัวแปรที่ศึกษา การวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด 10 ตัวแปร ดังนั้นขนาดกลุ่มตัวอย่าง จึงได้ จำนวน 200 คน (อ้างถึงใน ประเวศ ชุ่มเกษรภูถกิจ, 2554, น. 58)

3.1.3 การสุ่มตัวอย่างประชากร

3.1.3.1 ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบที่เป็นสัดส่วน (Proportional Random Sampling) ใช้กลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งออกเป็นนักเรียนชายและหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, ปีที่ 2 และปีที่ 3 จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้ โดยแบ่งจำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ 200 คน ออกเป็น 6 กลุ่ม โดยใช้วิธีการกำหนดสัดส่วนของนักเรียนชาย และหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, ปีที่ 2 และปีที่ 3 โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ และชั้นปีที่กำลังศึกษา

นักเรียนชั้น มัธยมศึกษา ตอนต้น	ประชากร						กลุ่มตัวอย่าง					
	ม.1		ม.2		ม.3		ม.1		ม.2		ม.3	
โรงเรียนดง หลวงวิทยา	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
	60	55	65	85	66	69	30	28	33	42	33	34
รวม	115		150		135		58		75		67	
	400						200					

3.1.3.2 หลังจากนั้น ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) (อ้างถึงใน สัญญา เคนาภูมิ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร, 2558, น. 133 - 134) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยการกำหนดหมายเลขกำกับรายชื่อประชากรแต่ละกลุ่มประชากรใส่ลงในกล่อง แล้วจึงหยิบออกมาทีละแผ่น เมื่อจับได้ชื่อใดก็เขียนไว้แล้วนำกลับเข้าไปในกล่องใหม่แล้วเขย่าให้คละก้น เพื่อให้แต่ละชื่อมีโอกาสถูกเลือกเท่า ๆ กัน ถ้าจับได้รายชื่อเดิมให้จับใหม่ ตามจำนวนสัดส่วนของกลุ่มชั้นปีที่ศึกษาและเพศ จนกว่าจะครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 200 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ จำนวน ๒๐ ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

ตอนที่ 4 แบบสอบถามข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

3.3 วิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.3.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.3.2 นำข้อมูลมาสร้างแบบสอบถาม

3.3.2.1 แบบสอบถาม มี 4 ตอน รวมทั้งหมด 83 ข้อ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ข้อที่ 1 - 3 จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จากข้อที่ 4 - 37 จำนวน 34 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ (Likert) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ หนึ่ง เพื่อให้การจัดสร้างแบบสอบถามครั้งนี้ เป็นไปด้วยความเหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมีความชัดเจนตรงตามเจตนารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด ผู้วิจัยจึงกำหนดระดับพฤติกรรม ดังนี้ ไม่เคย นาน ๆ ครั้ง บางครั้ง บ่อยครั้ง ทุกวัน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จากข้อที่ 38 - 82

จำนวน 45 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ (Likert) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ

ตอนที่ 4 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเสถียรภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 1 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open - Ended)

3.3.3 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถาม

3.3.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณา แก้ไข ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมี 3 ท่าน ดังรายนามต่อไปนี้

3.3.4.1 นายสังพงษ์ พรณะ วุฒิ ศศ.ม. (ยุทธศาสตร์การพัฒนา) ตำแหน่งหัวหน้างานควบคุม เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

3.3.4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา กุลสุวรรณ วุฒิ ศศ.ด. (ภาษาไทย) ตำแหน่งอาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

3.3.4.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ วุฒิ ปร.ค. (ประชากรศาสตร์) ตำแหน่งประธานคณะกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตร ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

3.3.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และนำผลของการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อ โดยใช้สูตร IOC (Index of Item Objective Congruence) ตามวิธีของ (Rovinelli) และ (Hambleton) (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551, น. 107 -108) เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

ให้คะแนน + 1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน - 1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

เกณฑ์ 1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 มีค่าความเที่ยงตรงสูง ใช้ได้

เกณฑ์ 2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.67 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

ผู้วิจัยเลือกข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ถือว่าข้อนั้นมีความเที่ยงตรงสามารถนำไปใช้ได้

3.3.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนดงหลวงวิทยา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 52 คน

3.3.7 นำผลที่ได้จากผลการทดลองไปวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถามเป็นรายข้อ ได้แก่ การหาค่าอำนาจจำแนก โดยวิธี Item Total Correlation (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551, น. 111 - 113) แล้วคัดเลือกไว้เฉพาะข้อที่มีอำนาจจำแนก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยใช้ค่าวิกฤติจากตารางของ เพียร์สัน (Critical Values for Pearson r) เป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบ กลุ่มตัวอย่าง 52 คน องศาอิสระ (Degree of Freedom) จะเท่ากับ $df = N - 2 = 52 - 2 = 50$ ผู้วิจัยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นการทดสอบแบบทางเดียว (One - Tail test) พบว่า มีค่าวิกฤติที่ .231

3.3.8 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ในข้อ 7 มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551, น. 94) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95

3.3.9 จัดพิมพ์แบบสอบถามทั้งหมด ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วเป็นฉบับจริง เพื่อไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยดำเนินการ ดังนี้

3.4.1 ขอนหนังสือรับรอง และแนะนำตัว ผู้วิจัยจากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการ โรงเรียนดงหลวงวิทยา ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3.4.2 ผู้วิจัยกำหนดให้มีผู้ช่วยวิจัยในการเก็บข้อมูล 1 คน เพื่อนำแบบสอบถามแจกให้กลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยชี้แจงขั้นตอน และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.3 ผู้วิจัยให้ผู้ช่วยวิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ตรวจสอบความสมบูรณ์และจัดเป็นหมวดหมู่รวบรวมเข้าด้วยกัน เตรียมพร้อมสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลสถิติต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมด 200 ชุด มาตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาวิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทั้ง 3 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

3.5.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.5.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ตอนที่ 2 - 3 ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2 ข้อ

3.5.2.1 การศึกษา เพื่อหาระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ผลการวิเคราะห์ได้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำค่าที่ได้มาหาระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยใช้ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนัก ของการประเมินเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของ (Likert) ได้ดังนี้

ระดับพฤติกรรมเสี่ยง	ค่าน้ำหนักคะแนนของตัวเลือกตอบ
ไม่เคย	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
บางครั้ง	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
บ่อยครั้ง	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ทุกวัน	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

ค่าพฤติกรรมเสี่ยง กำหนดเป็นช่วงคะแนน 5 ระดับ ดังนี้ (รังสรรค์ สิงห์เลิศ, 2551, น. 186 - 188)

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 แปลความว่า มีพฤติกรรมเสี่ยงน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 แปลความว่า มีพฤติกรรมเสี่ยงน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 แปลความว่า มีพฤติกรรมเสี่ยงปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 แปลความว่า มีพฤติกรรมเสี่ยงมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00 แปลความว่า มีพฤติกรรมเสี่ยงมากที่สุด

3.5.2.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ เพียร์สัน (Correlation Deviation) และการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) โดยใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method)

3.5.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ตอนที่ 4 ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open - Ended) ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วสรุปออกมาเป็นค่าความถี่ (Frequency) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.6.1 การวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้วิธีของ (Rovinelli) และ (Hambleton) ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551, น. 107 - 108)

$$\text{สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
 $\sum X$ แทน ผลคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.6.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามหาโดยวิธีใช้สูตร α - Coefficient ของ Cronbach ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551, น. 94)

$$\text{สูตร} \quad \alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_j^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ
 n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 $\sum s_i^2$ แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ
 s_j^2 แทน ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3.6.3 การหาข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

3.6.3.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร ดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551, น. 119)

$$\text{สูตร} \quad P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
 f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงเป็นร้อยละ

N แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่ม

3.6.4 การหาระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตรดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551, น. 124)

3.6.4.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

สูตร
$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3.6.4.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.)

สูตร
$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3.6.5 การหาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้สูตรสมการเชิงเส้นในรูปคะแนนดิบ (บุญชม ศรีสะอาด, 2547, น. 143)

สูตร
$$Y = a + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots + b_n x_n$$

เมื่อ γ แทน คะแนนพยากรณ์ของตัวแปรเกณฑ์ (ตัวแปรตาม)

α แทน ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

b_1, b_2, \dots, b_n แทน น้ำหนักคะแนน หรือสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัว

พยากรณ์ตัวที่ 1 ถึงตัวที่ n ตามลำดับ

x_1, x_2, \dots, x_n แทน คะแนนของตัวพยากรณ์ (ตัวแปรอิสระ) ตัวที่ 1 ถึงตัวที่ n

η แทน จำนวนตัวพยากรณ์ (ตัวแปรอิสระ)

สมการเชิงเส้นในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2547, น. 144)

สูตร

$$Z = \beta_1 Z_1 + \beta_2 Z_2 + \dots + \beta_\eta Z_\eta$$

เมื่อ Z แทน คะแนนพยากรณ์ในรูปแบบของคะแนนมาตรฐานของตัวแปร
เกณฑ์ (ตัวแปรตาม)

$\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_\eta$ แทน สัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปแบบของคะแนนมาตรฐาน
ของตัวแปรพยากรณ์ตัวที่ 1 ถึงตัวที่ n ตามลำดับ

Z_1, Z_2, \dots, Z_η แทน คะแนนมาตรฐานของตัวพยากรณ์ (ตัวแปรอิสระ) ตัวที่ 1
ถึงตัวที่ n ตามลำดับ

η แทน จำนวนตัวพยากรณ์ (ตัวแปรอิสระ)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางประกอบการบรรยายเรียงความ ตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร
2. ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร
3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร
4. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 200 ตัวอย่าง ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปดังแสดงในตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1

ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลสถานภาพทั่วไป	กลุ่มตัวอย่าง (n) = 200	
	ค่าความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	96	48.00
1.2 หญิง	104	52.00
รวม	200	100.00
2. ระดับชั้นที่กำลังศึกษา		
2.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	58	29.00
2.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	75	37.50
2.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	67	33.50
รวม	200	100.00
3. อายุ		
3.1 อายุ 12 ปี	32	16.00
3.2 อายุ 13 ปี	57	28.50
3.3 อายุ 14 ปี	72	36.00
3.4 อายุ 15 ปี	39	19.50
รวม	200	100.00

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 200 คน พบว่า เพศของกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด ได้แก่ เพศหญิง จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมา ได้แก่ เพศชาย จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00

ระดับชั้นที่กำลังศึกษาของกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมา ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 และระดับชั้นที่กำลังศึกษาของกลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุด ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00

อายุของกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด ได้แก่ อายุ 14 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 รองลงมา ได้แก่ อายุ 13 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 28.50 อายุ 15 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 และอายุของกลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุด ได้แก่ อายุ 12 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00

4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกเป็นรายด้าน

ตารางที่ 4.2

ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร	n = 200		ระดับพฤติกรรมเสี่ยง
	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการไม่รับผิดชอบต่อสุขภาพ	2.20	0.72	น้อย
2. ด้านการไม่เข้าใจตนเอง	1.86	0.66	น้อย
3. ด้านการใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์	1.60	0.59	น้อยที่สุด
4. ด้านการแสดงออกเนื่องจากความเครียด	1.52	0.39	น้อยที่สุด
5. ด้านการนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย	1.10	0.32	น้อยที่สุด
6. ด้านการคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด	1.06	0.18	น้อยที่สุด
รวม	1.56	0.32	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.56$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับพฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการไม่เข้าใจตนเอง ($\bar{X} = 1.86$) และด้านการไม่รับผิดชอบต่อสุขภาพ ($\bar{X} = 2.20$) ระดับพฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในระดับน้อยที่สุด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด ($\bar{X} = 1.06$) ด้านการนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย ($\bar{X} = 1.10$) ด้านการแสดงออกเนื่องจากความเครียด ($\bar{X} = 1.52$) ด้านการใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์ ($\bar{X} = 1.60$) ตามลำดับ

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยจำแนกเป็นรายข้อของแต่ละด้าน

4.2.2.1 ด้านการนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย

ตารางที่ 4.3

ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย โดยจำแนกเป็นรายข้อ

พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร	n = 200		ระดับ พฤติกรรมเสี่ยง
	\bar{X}	S.D.	
ด้านการนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย			
1. นักเรียนมีพฤติกรรม ดื่มสุรา ดื่มเบียร์	1.34	0.66	น้อยที่สุด
2. นักเรียนมีพฤติกรรมสูบบุหรี่	1.11	0.48	น้อยที่สุด
3. นักเรียนมีพฤติกรรมสูดดมกาว สูดดมทินเนอร์	1.04	0.31	น้อยที่สุด
4. นักเรียนมีพฤติกรรมเสพยาบ้า ยาไอซ์	1.03	0.29	น้อยที่สุด
5. นักเรียนมีพฤติกรรมเสพกัญชา	1.03	0.29	น้อยที่สุด
รวม	1.10	0.32	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ในด้านการนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.10$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในระดับน้อยที่สุดทั้ง 5 ข้อ ได้แก่ นักเรียนมีพฤติกรรมดื่มสุรา ดื่มเบียร์ ($\bar{X} = 1.34$) นักเรียนมีพฤติกรรมสูบบุหรี่ ($\bar{X} = 1.11$) นักเรียนมีพฤติกรรมสูดดมกาว สูดดมทินเนอร์ ($\bar{X} = 1.04$) นักเรียนมีพฤติกรรมเสพยาบ้า ยาไอซ์ ($\bar{X} = 1.03$) และนักเรียนมีพฤติกรรมเสพกัญชา ($\bar{X} = 1.03$) ตามลำดับ

4.2.2.2 ด้านการใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์

ตารางที่ 4.4

ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์ โดยจำแนกเป็นรายข้อ

พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร	n = 200		ระดับพฤติกรรมเสี่ยง
	\bar{X}	S.D.	
ด้านการใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์			
1. นักเรียนใช้เวลาว่างหมดไปกับการเล่นเกมสอินเตอร์เน็ต	2.52	1.42	น้อย
2. นักเรียนใช้เวลาว่างหมดไปกับการเที่ยวเตร่	1.78	0.87	น้อยที่สุด
3. นักเรียนใช้เวลาว่างหมดไปกับการไปมั่วสุมกับกลุ่มวัยรุ่น	1.47	0.83	น้อยที่สุด
4. นักเรียนใช้เวลาว่างหมดไปกับการติดต่อบุคคลในเชิงชู้สาวกับเพศตรงข้าม	1.19	0.57	น้อยที่สุด
5. นักเรียนใช้เวลาว่างหมดไปกับการหมกมุ่นในกิจกรรมทางเพศ	1.10	0.42	น้อยที่สุด
รวม	1.60	0.59	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ในด้านการใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.60$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในระดับน้อย 1 ข้อ ได้แก่ นักเรียนใช้เวลาว่างหมดไปกับการเล่นเกมสอินเตอร์เน็ต ($\bar{X} = 2.52$) พฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในระดับน้อยที่สุด 4 ข้อ ได้แก่ นักเรียนใช้เวลาว่างหมดไปกับการเที่ยวเตร่ ($\bar{X} = 1.78$) นักเรียนใช้เวลาว่างหมดไปกับการไปมั่วสุมกับกลุ่มวัยรุ่น ($\bar{X} = 1.47$) นักเรียนใช้เวลาว่างหมดไปกับการติดต่อบุคคลในเชิงชู้สาวกับเพศตรงข้าม ($\bar{X} = 1.19$) และนักเรียนใช้เวลาว่างหมดไปกับการหมกมุ่นในกิจกรรมทางเพศ ($\bar{X} = 1.10$) ตามลำดับ

4.2.2.3 ด้านการไม่รับผิดชอบต่อสุขภาพตนเอง

ตารางที่ 4.5

ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการไม่รับผิดชอบต่อสุขภาพตนเอง โดยจำแนกเป็นรายชื่อ

พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร	n = 200		ระดับพฤติกรรมเสี่ยง
	\bar{X}	S.D.	
ด้านการไม่รับผิดชอบต่อสุขภาพตนเอง			
1. นักเรียนรับประทานอาหารไม่ตรงเวลา	2.91	1.14	ปานกลาง
2. นักเรียนรับประทานอาหารไม่ครบ 5 หมู่	2.64	1.07	ปานกลาง
3. นักเรียนไม่พักผ่อนอย่างเพียงพอ	2.45	1.21	น้อย
4. นักเรียนไม่ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ	2.41	1.18	น้อย
5. นักเรียนไม่ไปพบแพทย์ เมื่อเจ็บป่วยหรือไม่สบาย	2.14	1.15	น้อย
6. นักเรียนไม่รักษาความสะอาดเครื่องนุ่งห่ม	1.52	1.03	น้อยที่สุด
7. นักเรียนไม่รักษาความสะอาดของร่างกาย	1.40	0.94	น้อยที่สุด
รวม	2.20	0.72	น้อย

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ในด้านการไม่รับผิดชอบต่อสุขภาพตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.20$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า พฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ นักเรียนรับประทานอาหารไม่ตรงเวลา ($\bar{X} = 2.91$) นักเรียนรับประทานอาหารไม่ครบ 5 หมู่ ($\bar{X} = 2.64$) พฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในระดับน้อย 3 ข้อ ได้แก่ นักเรียนไม่พักผ่อนอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 2.45$) นักเรียนไม่ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 2.41$) นักเรียนไม่ไปพบแพทย์เมื่อเจ็บป่วยหรือไม่สบาย ($\bar{X} = 2.14$) พฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในระดับน้อยที่สุด 2 ข้อ ได้แก่ นักเรียนไม่รักษาความสะอาดเครื่องนุ่งห่ม ($\bar{X} = 1.52$) นักเรียนไม่รักษาความสะอาดของร่างกาย ($\bar{X} = 1.40$)

4.2.2.4 ด้านการแสดงออกเนื่องจากความเครียด

ตารางที่ 4.6

ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการแสดงออกเนื่องจากความเครียด โดยจำแนกเป็นรายชื่อ

พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร	n = 200		ระดับพฤติกรรมเสี่ยง
	\bar{X}	S.D.	
ด้านการแสดงออกเนื่องจากความเครียด			
1. นักเรียนโต้เถียงกับบุคคลในครอบครัว	2.15	0.91	น้อย
2. นักเรียนชกต่อยกับผู้อื่น	1.58	0.79	น้อยที่สุด
3. นักเรียนโต้เถียงครู	1.48	0.70	น้อยที่สุด
4. นักเรียนไม่พบปะพูดคุยกับเพื่อนฝูง	1.41	0.89	น้อยที่สุด
5. นักเรียนไม่พบปะพูดคุยกับบุคคลในครอบครัว	1.37	0.79	น้อยที่สุด
6. นักเรียนทำร้ายตัวเอง	1.36	0.81	น้อยที่สุด
7. นักเรียนขาดเรียนโดยไม่มีเหตุผล	1.36	0.60	น้อยที่สุด
รวม	1.52	0.39	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ในด้านการแสดงออกเนื่องจากความเครียด โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.52$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า พฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในระดับน้อย 1 ข้อ ได้แก่ นักเรียนโต้เถียงกับบุคคลในครอบครัว ($\bar{X} = 2.15$) พฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในระดับน้อยที่สุด 6 ข้อ ได้แก่ นักเรียนชกต่อยกับผู้อื่น ($\bar{X} = 1.58$) นักเรียนโต้เถียงครู ($\bar{X} = 1.48$) นักเรียนไม่พบปะพูดคุยกับเพื่อนฝูง ($\bar{X} = 1.41$) นักเรียนไม่พบปะพูดคุยกับบุคคลในครอบครัว ($\bar{X} = 1.37$) นักเรียนทำร้ายตัวเอง ($\bar{X} = 1.36$) และนักเรียนขาดเรียนโดยไม่มีเหตุผล ($\bar{X} = 1.36$) ตามลำดับ

4.2.2.5 ด้านการไม่เข้าใจตนเอง

ตารางที่ 4.7

ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการไม่เข้าใจตนเอง โดยจำแนกเป็นรายข้อ

พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร	n = 200		ระดับพฤติกรรมเสี่ยง
	\bar{X}	S.D.	
ด้านการไม่เข้าใจตนเอง			
1. นักเรียนสับสนในความคิดของตนเอง	2.14	1.06	น้อย
2. นักเรียนสับสนในการกระทำของตนเอง	2.03	0.96	น้อย
3. นักเรียนไม่เข้าใจว่าสิ่งที่ทำอยู่ถูกหรือผิด	1.85	0.97	น้อย
4. นักเรียนทำสิ่งที่ผิดโดยไม่มีเหตุผล	1.70	0.86	น้อยที่สุด
5. นักเรียนแสดงออกในทางตรงข้ามกับความต้องการของตนเอง	1.60	0.74	น้อยที่สุด
รวม	1.86	0.66	น้อย

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ในด้านการไม่เข้าใจตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.86$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในระดับน้อย 3 ข้อ ได้แก่ นักเรียนสับสนในความคิดของตนเอง ($\bar{X} = 2.14$) นักเรียนสับสนในการกระทำของตนเอง ($\bar{X} = 2.03$) นักเรียนไม่เข้าใจว่าสิ่งที่ทำอยู่ถูกหรือผิด ($\bar{X} = 1.85$) พฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในระดับน้อยที่สุด 2 ข้อ ได้แก่ และนักเรียนทำสิ่งที่ผิดโดยไม่มีเหตุผล ($\bar{X} = 1.70$) นักเรียนแสดงออกในทางตรงข้ามกับความต้องการของตนเอง ($\bar{X} = 1.60$) ตามลำดับ

4.2.2.6 ด้านการคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด

ตารางที่ 4.8

ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ด้านการคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด โดยจำแนกเป็นรายชื่อ

พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร	n = 200		ระดับพฤติกรรมเสี่ยง
	\bar{X}	S.D.	
ด้านการคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด			
1. นักเรียนอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่เสพยาเสพติด	1.26	0.69	น้อยที่สุด
2. นักเรียนเสพยาเสพติดร่วมกับเพื่อน	1.03	0.24	น้อยที่สุด
3. นักเรียนร่วมกับเพื่อนในการจัดหายาเสพติด	1.02	0.12	น้อยที่สุด
4. นักเรียนร่วมกับเพื่อนครอบครองยาเสพติด	1.02	0.12	น้อยที่สุด
5. นักเรียนร่วมกับเพื่อนจำหน่ายยาเสพติด	1.00	0.00	น้อยที่สุด
รวม	1.06	0.18	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ในด้านการคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.06$) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า พฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในระดับน้อยที่สุดทั้ง 5 ข้อ ได้แก่ นักเรียนอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่เสพยาเสพติด ($\bar{X} = 1.26$) นักเรียนเสพยาเสพติดร่วมกับเพื่อน ($\bar{X} = 1.03$) นักเรียนร่วมกับเพื่อนในการจัดหายาเสพติด ($\bar{X} = 1.02$) นักเรียนร่วมกับเพื่อนครอบครองยาเสพติด ($\bar{X} = 1.02$) และนักเรียนร่วมกับเพื่อนจำหน่ายยาเสพติด ($\bar{X} = 1.00$) ตามลำดับ

4.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยจำนวน 9 ด้าน ที่คาดว่าจะมีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร และนำมาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) และสร้างสมการทำนายพยากรณ์ตัวแปรตามหรือตัวแปรเกณฑ์ 1 ตัวแปร คือ พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จากตัวแปรอิสระ หรือตัวแปรพยากรณ์ 9 ด้าน นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

4.3.1 คุณลักษณะของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่มีการวิเคราะห์ระดับช่วง (Interval Scale) การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นมาตราอันดับ (Interval Scale) หรือมาตราอัตราส่วน (Ratio Scale) จำนวน 9 ตัวแปร คือ 1) ด้านความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด (x_1) 2) ด้านทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด (x_2) 3) ด้านการรับรู้ภาวะสุขภาพ (x_3) 4) ด้านรายได้ (x_4) 5) ด้านสิ่งแวดล้อมในที่พักอาศัยและชุมชน (x_5) 6) ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน (x_6) 7) ด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว (x_7) 8) ด้านการปฏิบัติตนของบุคคลรอบข้าง (x_8) 9) ด้านอิทธิพลจากดาราศาสตร์และสื่อต่าง ๆ (x_9) และตัวแปรตามหลัก 1 ตัวแปร คือ พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร (y) รวมทั้งตัวแปรย่อย 6 ตัวแปร คือ 1) การนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย (y_1) 2) การใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์ (y_2) 3) การไม่รับผิดชอบต่อสุขภาพตนเอง (y_3) 4) การแสดงออกเนื่องจากความเครียด (y_4) 5) การไม่เข้าใจตนเอง (y_5) 6) การคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด (y_6)

ตารางที่ 4.9

ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของตัวแปรอิสระ (x)

ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	ประเภทตัวแปร
1. X_1 ด้านความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	2.82	0.84	Interval Scale
2. X_2 ด้านทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด	1.22	0.40	Interval Scale
3. X_3 ด้านการรับรู้ภาวะสุขภาพ	2.56	0.68	Interval Scale
4. X_4 ด้านรายได้	3.03	0.68	Interval Scale
5. X_5 ด้านสิ่งแวดล้อมในที่พักอาศัย และชุมชน	1.33	0.57	Interval Scale
6. X_6 ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	1.28	0.40	Interval Scale
7. X_7 ด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	3.32	0.62	Interval Scale
8. X_8 ด้านการปฏิบัติตนของบุคคลรอบข้าง	2.96	0.56	Interval Scale
9. X_9 ด้านอิทธิพลจากคาราและสื่อต่าง ๆ	1.93	0.76	Interval Scale

4.3.2 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ กับตัวแปรตาม และระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน ด้วยวิธี (Pearson Product Moment Correlation) เป็นการหาระดับความสัมพันธ์เชิงเส้นที่เรียกว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าเป็น (+) หมายความว่า ข้อมูลสองชุดเปลี่ยนแปลงตามกัน กล่าวคือ ถ้าค่าของตัวแปรตัวหนึ่งสูง ค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะสูงด้วย และถ้าค่าของตัวแปรหนึ่งต่ำ ค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะต่ำด้วย สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าเป็น (-) หมายความว่า ข้อมูลสองชุดเปลี่ยนแปลงในทางตรงกันข้ามกัน หรือกลับกัน กล่าวคือ ถ้าค่าของตัวแปรตัวหนึ่งสูง ค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะต่ำ และถ้าค่าของตัวแปรตัวหนึ่งต่ำ ค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะสูง

ค่าระดับความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากค่า (Correlation Coefficient) (r) มีเกณฑ์วัดระดับความสัมพันธ์ ดังนี้ (คุชฎี อายุวัฒน์, 2535, น. 2)

ระดับความสัมพันธ์ระหว่าง 0.001 - 0.500 ถือว่ามีความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ

ระดับความสัมพันธ์ระหว่าง 0.501 - 0.700 ถือว่ามีความสัมพันธ์ปานกลาง

ระดับความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.701 ขึ้นไป ถือว่ามีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันควรมีค่าสูงสุดไม่เกิน 0.85 เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการเกิดภาวะ (Multi - Collinearity) ซึ่งหมายถึง ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองสูงมากเกินไป จนไม่เหมาะสมที่จะนำตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงเข้าไปในสมการทั้งสองตัว (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และกรรณิการ์ สุขเกษม, 2536, น. 25)

ตารางที่ 4.10

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย ($n = 200$)

ตัวแปร	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉
Y	1.00									
X ₁	.006	1.00								
X ₂	.304**	.066	1.00							
X ₃	.153*	.013	.215**	1.00						
X ₄	.164*	.296**	.035	.324**	1.00					
X ₅	.276**	.100	.352**	.171*	.080	1.00				
X ₆	.323**	.039	.374**	.088	.030	.358**	1.00			
X ₇	.051	.123	.089	.157*	.303**	.116	.246**	1.00		
X ₈	.096	.306**	.046	.168*	.337**	.130	.041	.386**	1.00	
X ₉	.336**	.096	.123	.108	.167*	.107	.097	.028	.213**	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจำนวน 10 ตัวแปร มีจำนวน 45 คู่ มีค่าความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 16 คู่ และมีค่าความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 6 คู่ และมีค่าความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 23 คู่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นความสัมพันธ์ทางบวกทั้งหมด คู่ที่มีค่าความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว (x_7) กับด้านการปฏิบัติตนของบุคคลรอบข้าง (x_8) ($r_{xy} = .386$) และคู่ที่มีค่าความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด (x_1) กับ ด้านการรับรู้ภาวะสุขภาพ (x_3) ($r_{xy} = .013$) กล่าวโดยสรุป มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเดียวกันและต่างกัน มีความสัมพันธ์ทางบวกทั้งหมด มีนัยสำคัญทางสถิติ และตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัว ไม่มีคู่ใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เกิน .85 ที่จะก่อให้เกิดปัญหาการละเมิดสมมติฐานที่กำหนดไว้ไปวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

4.3.3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis)

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงมีลักษณะที่สำคัญ คือ การวิเคราะห์หาผลหรืออิทธิพลของตัวแปรอิสระหลาย ๆ ตัวที่มีผลต่อตัวแปรตามหนึ่งตัว โดยมีข้อสมมติฐานว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linear Relationship) เพื่อที่จะทำให้สามารถนำผลของตัวแปรอิสระ แต่ละตัวที่มีผลต่อตัวแปรตามมารวมกันได้ (Additivity) กล่าวคือ ตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีผลต่อตัวแปรตามหรือไม่ และตัวแปรอิสระทุกตัวรวมกันมีผลต่อตัวแปร ตามมากน้อยเพียงใด ก่อนการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบว่า ตัวแปรอิสระสัมพันธ์กันหรือไม่ โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นอิสระจากกันและไม่มีปัญหาเกี่ยวกับ (Multi - Collinearity)

เทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง สร้างขึ้น เพื่อใช้กับตัวแปรที่มีระดับการวัดมาตราอันตรภาค (Interval Scale) หรือมาตราอัตราส่วน (Ratio Scale) ซึ่งหากเป็นตัวแปรที่มีระดับการวัดมาตรานามบัญญัติ (Nominal Scale) หรือมาตราเรียงอันดับ (Ordinal Scale) จะต้องนำมาจัดการแปลงให้เป็นตัวแปรหุ่น (สัมพัทธ์ พันธุ์ฤกษ์, 2541, น. 97)

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร (y) กับตัวแปรอิสระจำนวน 9 ตัว คือ

1. ด้านความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด (x_1)
2. ด้านทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด (x_2)
3. ด้านการรับรู้ภาวะสุขภาพ (x_3)
4. ด้านรายได้ (x_4)
5. ด้านสิ่งแวดล้อมในที่พักอาศัยและชุมชน (x_5)
6. ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน (x_6)
7. ด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว (x_7)
8. ด้านการปฏิบัติตนของบุคคล

รอบข้าง (x_8)

9. ด้านอิทธิพลจากดารารและสื่อต่าง ๆ (x_9)

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

R หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัวแปร กับตัวแปรตาม

R^2 หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ ที่แสดงถึงอิทธิพลของตัวแปรอิสระทุกตัวที่มีผลต่อตัวแปรตาม ซึ่งแสดงถึงประสิทธิภาพในการพยากรณ์

S.E. หมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าพารามิเตอร์

B หมายถึง ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ในสมการที่เขียนในรูปของคะแนนดิบ

Beta หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของตัวแปรอิสระซึ่งคำนวณจากค่าของตัวแปรต่าง ๆ ในรูปคะแนนมาตรฐาน

t หมายถึง ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับพารามิเตอร์ของสมการถดถอยแต่ละค่าที่อยู่ในสมการ

Sig. หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

a หมายถึง ค่าคงที่ของสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

ตารางที่ 4.11

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร (y)

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Beta	t	Sig.
1. a ค่าคงที่	.640	.168		3.806	.000
1.1 X_1 ด้านความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	.040	.026	.104	1.547	.124
1.2 X_2 ด้านทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด	.121	.055	.154	2.199	.029 *
1.3 X_3 ด้านการรับรู้ภาวะสุขภาพ	.003	.032	.007	.102	.919
1.4 X_4 ด้านรายได้	.052	.034	.111	1.540	.125
1.5 X_5 ด้านสิ่งแวดล้อมในที่พักอาศัย และชุมชน	.074	.039	.133	1.904	.058
1.6 X_6 ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	.181	.055	.232	3.273	.001 *
1.7 X_7 ด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	.073	.037	.141	1.955	.052
1.8 X_8 ด้านการปฏิบัติตนของบุคคลรอบข้าง	.022	.042	.039	.529	.597
1.9 X_9 ด้านอิทธิพลจากดารา และสื่อต่าง ๆ	.119	.027	.285	4.401	.000 *

$$R = .525 \quad R^2 = .275$$

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร (y) โดยใช้การวิเคราะห์แบบกำหนดตัวแปรเข้าไปในสมการทั้งหมด (Enter Method) ดังนี้

1. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 9 ตัวแปร มีความสัมพันธ์พหุคูณกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร (y) เท่ากับ 0.525 ($R = .525$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัวแปร รวมกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร (y) โดยมีค่าความสัมพันธ์ปานกลาง

2. ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 9 ตัวแปร มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง หรือการผันแปรกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร (y) เท่ากับ .275 ($R^2 = .275$) แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัวแปร สามารถอธิบายพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร (y) ได้ร้อยละ 27.50

3. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร (y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้

3.1 ด้านอิทธิพลจากคาราและสื่อต่าง ๆ (X_9 Beta = .285)

3.2 ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน (X_6 Beta = .232)

3.3 ด้านทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด (X_2 Beta = .154)

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร (y) มากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านอิทธิพลจากคาราและสื่อต่าง ๆ (x_9) คือ เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะมีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร (y) เปลี่ยนแปลงไป .285 หน่วย รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน (x_6) คือ เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะมีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร (y) เปลี่ยนแปลงไป .232 หน่วย และน้อยที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด (x_2) คือ เมื่อมีการเปลี่ยนไป 1 หน่วย จะมีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร (y) เปลี่ยนแปลงไป .154 หน่วย

ดังนั้น เมื่อทราบค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ .640 ทราบค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนดิบ (B) และทราบน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) จึงสามารถสร้างสมการถดถอย ได้ดังนี้

$$\text{สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ } Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_nx_n$$

$$\text{แทนค่าในสูตร } Y = .640 + .119(x_9) + .181(x_6) + .121(x_2)$$

$$\text{สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ } Z = B_1z_1 + B_2z_2 + \dots + B_nz_n$$

$$\text{แทนค่าในสูตร } Z = .285(z_9) + .232(z_6) + .154(z_2)$$

เมื่อ Y และ Z = พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

ส่วนตัวแปรอิสระอีก 6 ตัวแปร ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด (x_1) ด้านการรับรู้ภาวะสุขภาพ (x_3) ด้านรายได้ (x_4) ด้านสิ่งแวดล้อมในที่พักอาศัย และชุมชน (x_5) ด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว (x_7) ด้านการปฏิบัติตนของบุคคลรอบข้าง (x_8)

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

ผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด มีจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 200 คน

ตารางที่ 4.12

ข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและคนที่ขาย หรือคนที่เสพยาเสพติด	45
2. ควรแนะนำเพื่อนให้รู้จักโทษและพิษภัยของยาเสพติด	16
3. ควรจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้และต่อต้านยาเสพติด หรือจัดกีฬานันทนาการ	14
4. ควรออกกฎหมายที่เข้มงวด รุนแรงมากกว่านี้	11
5. ควรให้ครู ผู้ปกครองเข้มงวด ดูแลเอาใจใส่นักเรียนมากขึ้น	10

จากตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และคนที่ขาย หรือคนที่เสพยาเสพติด จำนวน 45 คน ควรแนะนำเพื่อนให้รู้ถึงโทษ และพิษภัยของยาเสพติด จำนวน 16 คน ควรจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้และต่อต้านยาเสพติด หรือจัดกีฬานันทนาการ จำนวน 14 คน ควรออกกฎหมายที่เข้มงวดรุนแรงมากกว่านี้ จำนวน 11 คน ควรให้ครู ผู้ปกครองเข้มงวดดูแลเอาใจใส่นักเรียนมากขึ้น จำนวน 10 คน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ผู้วิจัยได้นำผลมาสรุป ดังนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ผู้วิจัยจะได้เสนอผลการวิจัย ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามเพศ พบว่าเพศของกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด ได้แก่ เพศหญิง จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมา ได้แก่ เพศชาย จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 จำแนกตามระดับชั้นที่กำลังศึกษา พบว่า ระดับชั้นที่กำลังศึกษาของกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมา ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 และระดับชั้นที่กำลังศึกษาของกลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุด ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 จำแนกตามอายุ พบว่า อายุของกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด ได้แก่ อายุ 14 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 รองลงมา ได้แก่ อายุ 13 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 28.50 อายุ 15 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 และอายุของกลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุด ได้แก่ อายุ 12 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 16.00

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.56$)

เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับพฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการไม่รับผิดชอบต่อสุขภาพ ($\bar{X} = 2.20$) และด้านการไม่เข้าใจตนเอง ($\bar{X} = 1.86$) ระดับพฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในระดับน้อยที่สุด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์ ($\bar{X} = 1.60$) ด้านการแสดงออกเนื่องจากความเครียด ($\bar{X} = 1.52$) ด้านการนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย ($\bar{X} = 1.10$) และด้านการคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด ($\bar{X} = 1.06$)

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

5.1.3.1 ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 9 ตัวแปร มีความสัมพันธ์พหุคูณกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร (y) เท่ากับ 0.525 ($R = .525$) แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัวแปร รวมกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร (y) โดยมีค่าความสัมพันธ์ปานกลาง

5.1.3.2 ปัจจัยที่นำมาศึกษา ทั้ง 9 ตัวแปร มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง หรือการผันแปรกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร (y) เท่ากับ .275 ($R^2 = .275$) แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้ง 9 ตัวแปร สามารถอธิบายพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร (y) ได้ร้อยละ 27.50

5.1.3.3 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร (y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 ตัวแปร สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานมากที่สุด ไปหาน้อย ดังนี้

- 1) ด้านอิทธิพลจากดาราและสื่อต่าง ๆ (X_9 Beta = .285)
- 2) ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน (X_6 Beta = .232)
- 3) ด้านทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด (X_2 Beta = .154)

สามารถสร้างสมการถดถอย ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $Y = a + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots + b_n x_n$

แทนค่าในสูตร $Y = .640 + .119 (x_1) + .181 (x_2) + .121 (x_3)$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z = B_1 z_1 + B_2 z_2$

$+ \dots + B_n z_n$

แทนค่าในสูตร $Z = .285 (z_1) + .232 (z_2) + .154 (z_3)$

เมื่อ Y และ Z = พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

ส่วนตัวแปรอิสระอีก 6 ตัวแปร ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05 ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด (x_1) ด้านการรับรู้ภาวะสุขภาพ (x_2) ด้านรายได้ (x_3)

ด้านสิ่งแวดล้อมในที่พักอาศัยและชุมชน (x_4) ด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว (x_5) ด้านการปฏิบัติตนของบุคคลรอบข้าง (x_6)

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีผลพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

จากผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีผลพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร พบว่าส่วนใหญ่เป็นข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด ดังนี้ ไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับคนที่ขายยาเสพติด และไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับคนที่เสพยาเสพติด ควรให้ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง รวมถึงทุกคนในชุมชนให้ช่วยกันสอดส่องดูแลเอาใจใส่นักเรียนให้มากขึ้นมากขึ้น ควรแนะนำให้รู้ถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติด ควรจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้และต่อต้านยาเสพติด หรือจัดกีฬานันทนาการ ควรออกกฎหมายที่เข้มงวด รุนแรงมากกว่านี้

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ที่ได้จากเครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีประเด็นที่น่าสนใจพอที่จะนำมาอภิปราย เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัย พบว่า ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.56$)

เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับพฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการไม่รับผิดชอบ ต่อสุขภาพ ด้านการไม่เข้าใจตนเอง ระดับพฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในระดับน้อยที่สุด 4 ด้าน ได้แก่ ด้าน การใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์ ด้านการแสดงออก เนื่องจากความเครียด ด้านการนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย และด้านการคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่าการไม่รับผิดชอบต่อสุขภาพ ตามหลักสูตรระวีทยาแล้ววัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโต อย่างรวดเร็ว ทั้งทางร่างกาย และจิตใจ เป็นวัยที่สนุกสนาน ไม่ห่วงหรือไม่กังวลต่อสุขภาพของตนเอง คิดว่าตัวเองแข็งแรง ไม่เจ็บไม่ป่วยง่าย แต่เนื่องจากครูอาจารย์ และพ่อแม่ผู้ปกครองได้ให้ความรู้ คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องการดูแลสุขภาพ และโภชนาการให้แก่ นักเรียน แนะนำให้นักเรียนรักษาความ สะอาดร่างกาย และเครื่องนุ่งห่ม เน้นย้ำให้นักเรียนรับประทานอาหารเช้าให้ตรงเวลา และรับประทาน อาหารเช้าให้ครบ 5 หมู่ พ่อแม่ผู้ปกครองได้ดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี พานักเรียนไปหาหมอ เมื่อเจ็บป่วย หรือไม่สบาย และแนะนำให้นักเรียนออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียน มีความรับผิดชอบต่อสุขภาพของตนเอง จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดอยู่ในระดับน้อย

ด้านการไม่เข้าใจตนเอง ในด้านนี้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าโดยทั่วไป วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการ เปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย และจิตใจ เป็นวัยที่กำลังเรียนรู้ และยังไม่สามารถค้นพบตัวตนของตนเอง ทำให้เกิดความสับสนในความคิดของตนเอง อาจยังแยกแยะไม่ออก ว่าสิ่งไหนผิด หรือสิ่งไหนถูก บางครั้งก็เกิดความสับสนในการกระทำของตนเอง ไม่แน่ใจว่าสิ่งที่กำลังทำอยู่ ถูกหรือผิด แต่ในบริบท ของนักเรียนในพื้นที่งานวิจัย นักเรียนได้รับการดูแลเอาใจใส่ อบรมสั่งสอนจากพ่อแม่ผู้ปกครอง รวมทั้งได้รับคำปรึกษา และแนะนำในเรื่องต่าง ๆ ทั้งเรื่องการเรียนรู้ การดำเนินชีวิต รวมถึงการแก้ปัญหา ต่าง ๆ ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจตนเองมากขึ้น จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด อยู่ในระดับน้อย

ด้านการใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์ เวลาเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าอย่างหนึ่งของมนุษย์ นอกจากเวลาที่ใช้ในการทำงาน และการศึกษาเล่าเรียนแล้ว ทุกคนย่อมมีเวลาว่าง เพื่อการพักผ่อน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อร่างกาย หากปล่อยให้เวลาว่างล่องลอยไปโดยไม่ทำอะไรเลย เท่ากับเป็นการใช้ เวลาอย่างไม่มีคุณค่า ยิ่งกว่านั้นหากใช้เวลาว่างในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์จะก่อให้เกิดโทษทั้งต่อตนเอง และสังคม เช่น การเสพยาเสพติด เนื่องจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยการออกกำลังกาย เล่นกีฬา อ่านหนังสือ วาดภาพ เล่นดนตรี ช่วยพ่อแม่ผู้ปกครองทำงานบ้าน จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ด้านการแสดงออกเนื่องจากความเครียด เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้ง ด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญาและสังคมอย่างรวดเร็วจากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่มีการ ปรับตัว สับสน มีปัญหา มาก วัยรุ่นส่วนใหญ่จึงเกิดความเครียด สำหรับนักเรียนบางคนก็สามารถ

รับมือกับความเครียดได้อย่างเหมาะสม แต่บางคนที่ได้รับมือได้ไม่ดีพอ นั้น อาจทำให้ความเครียดที่เกิดขึ้นนำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดได้ แต่ในกรณีของกลุ่มตัวอย่าง ทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำเพื่อผ่อนคลายความเครียดจากการเรียน เช่น กีฬา, ดนตรี และพ่อแม่ผู้ปกครอง รวมทั้งครูอาจารย์ให้ความรัก ความอบอุ่น ดูแลเอาใจใส่ ไม่ดุคำ ทูบตี จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ด้านการนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น อยากรทดลอง มีความเป็นตัวของตัวเองสูง เด็กวัยนี้จะเริ่มแยกตัวเองออกจากครอบครัว ออกนอกบ้านไปรวมกลุ่มกับเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน บางครั้งจะติดกลุ่มเพื่อนมากไป เชื้อถือและรับฟังเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ วัยรุ่นส่วนใหญ่เชื่อว่าการดื่มสุรา จะช่วยให้มีความสุขสนุกสนาน หรือเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน แต่ในกลุ่มนักเรียนของ โรงเรียนดงหลวงวิทยา อาจมีทัศนคติว่า เมื่อดื่มเข้าไปมาก ๆ จะทำให้ขาดความยับยั้งชั่งใจ ควบคุมตนเองไม่ได้ จนนำไปสู่การเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติด ประกอบกับครูอาจารย์ และพ่อแม่ผู้ปกครอง ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษ และพิษภัยของยาเสพติดแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนป้องกันตนเองจากยาเสพติด และหลีกเลี่ยงการนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ด้านการคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด เนื่องจากนักเรียนมีความมุ่งมั่นต่อการศึกษา ได้รับการอบรมสั่งสอนจากครูอาจารย์ พ่อแม่ผู้ปกครองให้ความรัก ความอบอุ่น มีความห่วงใย ดูแลเอาใจใส่ ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษและพิษภัยของยาเสพติด และเพื่อนนักเรียนส่วนใหญ่ก็อยู่ในลักษณะเดียวกัน ประกอบกับนักเรียนเลือกคบเพื่อนที่ไม่เสพยาเสพติด หลีกเลี่ยงเพื่อนที่มีแนวโน้มว่าจะชักนำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด นักเรียนจึงปฏิเสธทันที เมื่อมีเพื่อนชวนให้เสพยาเสพติด และกล่าวว่าหากเสพยาเสพติด แล้วถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับ อาจทำให้เสียอนาคตทางการศึกษา จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาสนา พัฒนกำจร (2551, น. 56) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาบ้าของนักเรียนในจังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุการใช้ยาบ้าเกิดจากการถูกชักชวนของเพื่อน และการทำตามกลุ่มเพื่อน ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้กับวัยรุ่นที่อยู่ในช่วงวัยที่ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน รวมถึงการกดดันจากกลุ่มก็ส่ง ผลต่อพฤติกรรม การเสพยาบ้า แต่ถ้าไม่ได้อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่เสพยาเสพติด ก็จะเสี่ยงต่อการเสพยาบ้าอยู่ในระดับน้อยที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภัทรมน เฟื่องส้ม (2554, น. 50) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเสพยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาในโครงการตำรวจประสานงานประจำโรงเรียน เพื่อศึกษาสภาพการณ์ และสภาพทั่วไปของการใช้ยาบ้าในเด็กและเยาวชนในสถาน ศึกษาในจังหวัดนนทบุรี พบว่า สาเหตุที่ชักนำให้มีการเสพยาบ้าเกิดจากการอยากลอง หรือคึกคะนอง และถูกชวนจากเพื่อน แต่ถ้าไม่ได้

อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่เสพยาเสพติด ก็จะส่งผลต่อการเสพยาบ้าอยู่ในระดับน้อยที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมิต วัฒนรัชญกรรม และคณะ (2556, น. 50) ศึกษาการแพร่ระบาดของสารเสพติดและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี โดยศึกษาในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 1,530 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาบ้า ร้อยละ 6.93

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ทักษะคิดเกี่ยวกับยาเสพติด การรับรู้ภาวะสุขภาพ รายได้ สิ่งแวดล้อมในที่พักอาศัย และชุมชน สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว การปฏิบัติตนของบุคคลรอบข้าง และอิทธิพลจากดารารและสื่อต่าง ๆ

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านอิทธิพลจากดารารและสื่อต่าง ๆ ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านทักษะคิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเป็นไปตามที่สมมติฐานตั้งไว้ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านอิทธิพลจากดารารและสื่อต่างๆ มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ เนื่องจากว่าในปัจจุบันอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางการสื่อสารที่อำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลเพื่อทำงาน และการเรียนรู้ที่นิยมใช้กันมาก จึงก่อให้เกิดกระแสความนิยมสื่อออนไลน์ ทำให้อิทธิพลจากดาราร และสื่อต่าง ๆ มีผลต่อตัวนักเรียนเป็นอย่างมาก ซึ่งวัยรุ่นเป็นวัยที่ยังไม่สามารถค้นพบตัวตนของตนเอง จึงได้มองหาต้นแบบที่ตัวเองต้องการสิ่งที่ใกล้ตัวที่สุด คือ สื่อต่าง ๆ จึงเกิดพฤติกรรมการเล่นแบบดาราร นักร้อง นักแสดง หรือเลียนแบบบุคคลต่าง ๆ ตามสื่อหนังสือ, พิมพ์, วิทยู, โทททัศน์ และอินเทอร์เน็ต ดังนั้นพ่อแม่ผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ เป็นพิเศษ ดูแลเอาใจใส่ คอยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนว่ามีพฤติกรรมเลียนแบบดารารและสื่อต่าง ๆ หรือไม่ คอยให้คำปรึกษาแนะนำ สั่งสอนให้นักเรียนได้รู้ว่าสิ่งที่ดาราร และสื่อต่าง ๆ แสดงออกมานั้น ถูกหรือผิดอย่างไร ถ้าหากนักเรียนเลียนแบบพฤติกรรมของดารารและสื่อต่างๆ แล้วผลที่ตามมาจะเป็นอย่างไร จึงมีส่วนสำคัญและมีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ เนื่องจากสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนปลอดภัย จากยาเสพติด ไม่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด ไม่มีการค้าขาย หรือเสพยาเสพติดในโรงเรียน มีครู เวนตรวจตราดูแลสถานี่ต่าง ๆ ทั่วโรงเรียน ตรวจตราในห้องน้ำ จุดอับ และมุมลับตาต่าง ๆ ทำให้ในโรงเรียน และรอบ ๆ บริเวณโรงเรียนไม่มีที่ ที่จะเป็นสถานที่มั่วสุมของนักเรียน ทางโรงเรียน ได้ให้ความสำคัญของปัญหาเสพติด จึงได้กำหนดแนวทาง เพื่อป้องกันปัญหาเสพติด โดยจัดให้มี ครูอาจารย์รับผิดชอบการดำเนินงาน และให้คำแนะนำในการป้องกันปัญหาเสพติด สร้างเครือข่าย แกนนำต้านยาเสพติด เครือข่ายครูแกนนำป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ครูอาจารย์ได้ช่วยกัน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดในเบื้องต้น โดยการสอดแทรกใน กระบวนการจัดการเรียนการสอน เช่น สอดแทรกความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดในการเรียน จัดป้ายนิเทศการณ์รณรงค์ต่อต้าน ยาเสพติด ถด ละ เลิก เหล้าบุหรี่ในครอบครัว จัดกิจกรรมในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อตอบสนอง ความสนใจ และสอดคล้องกับความถนัดของนักเรียน เช่น จัดการแข่งขันกีฬา จัดการประกวดดนตรี ประกวดร้องเพลง ครูอาจารย์ได้ดูแลเอาใจใส่ และเข้มงวดกับนักเรียนในแต่ละระดับชั้นของตนเอง เป็นอย่างมาก จึงมีส่วนสำคัญและมีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรศักดิ์ เลาหพิบูลย์กุล (2557, น. 51) เรื่อง อิทธิพลของปัจจัยด้านสังคมครอบครัว และสิ่งแวดล้อม ที่มีต่อการเสพยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม รอบโรงเรียน ประกอบด้วยตัวแปร การมีแหล่งมั่วสุม, การมีแหล่งบันเทิง, การมีหอพัก, บ้านเช่าที่ ใช้เป็นแหล่งมั่วสุม, การมีแหล่งเสพยาเสพติด และการมีแหล่งค้ายาเสพติด มีผลต่อการเสพยาเสพติด ของนักเรียน และพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาที่สำคัญ คือ การมีแหล่งมั่วสุม แหล่งเสพยาเสพติด และแหล่งค้ายาเสพติดรอบโรงเรียน

3. ปัจจัยด้านทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดมีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็น ไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ เนื่องจากนักเรียนได้รับการปลูกฝัง ให้มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อยาเสพติดจากครูอาจารย์ และพ่อแม่ผู้ปกครอง ประกอบกับได้รับความรู้ข่าวสาร เกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อต่าง ๆ ทั้งทางทีวี และอินเทอร์เน็ตเป็นประจำ จึงทำให้นักเรียน ได้รู้ถึงโทษ และพิษภัยของยาเสพติด ส่งผลทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อยาเสพติด รู้ว่ายาเสพติดเป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่มีประโยชน์ต่อร่างกาย และยาเสพติดเป็นสิ่งที่เลิกได้ยาก ทั้งยังก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาอีก มากมาย ที่ส่งผลต่อตัวบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ จึงมีส่วนสำคัญและมีผลต่อ พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาสนา พัฒนากิจ (2551, น. 56) ได้ศึกษาปัจจัยที่

สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาบ้าของนักเรียนในจังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุการใช้ยาบ้าเพราะความพึงพอใจยาบ้า และใช้เพื่อความสนุกสนาน ทำงานหรือเสพยาบ้าเพื่อให้ลืมปัญหาหรือความเครียดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต ทั้ง ๆ ที่การเสพยาบ้าไม่ได้เป็นการแก้ปัญหาแต่เป็นการเพิ่มปัญหา โดยคิดว่าการเสพยาบ้าไม่เป็นเรื่องที่ผิด และไม่ทราบถึงผลเสียในระยะยาวของการเสพยาบ้าที่แท้จริง สอดคล้องกับผล การวิจัยของ สถาบันวิจัยนานาชาติด้านสุขภาพอนามัย (Asahi News Service, 1997, น. 32) เรื่องการแพร่ระบาดของแอมเฟตามีนกับเยาวชนในสถานศึกษา ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ เยาวชนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วประเทศ จำนวน 100,000 คนใน 186 โรงเรียน พบว่า สถานที่ซึ่งเป็นแหล่งใหญ่ของการซื้อขายแอมเฟตามีนในญี่ปุ่น คือ ตามสถานีรถไฟใต้ดิน ซึ่งมีการจำหน่ายบัตรโทรศัพท์ปลอมควบคู่กับแอมเฟตามีน เนื่องจากกรณีการทำผิดกฎหมายทั้งสองประเภทนี้ มีเครือข่ายโยงใยถึงกัน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะเยาวชนวัยรุ่นในญี่ปุ่นนิยมใช้เครื่องติดตามตัว (Pagers) นักเรียนที่ต้องการใช้บัตรโทรศัพท์ปลอมกับเครื่องติดตามตัว จึงเข้าไปเกี่ยวข้องกับการใช้แอมเฟตามีนในทางที่ผิด ส่วนสาเหตุซึ่งสำคัญที่สุดของการใช้แอมเฟตามีนในกลุ่มตัวอย่างจะเหมือนกับเยาวชนไทย คือ เพื่อให้ตื่น ไม่ง่วง ช่วยให้ไม่นอนหลับง่าย

5.3 ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร พบประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

1) ด้านการไม่รับผิดชอบต่อสุขภาพตนเอง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักเรียนรับประทานอาหารไม่ตรงเวลา ($\bar{X} = 2.91$) ครูอาจารย์ พ่อแม่ผู้ปกครองควรให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ และโภชนาการแก่นักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียน ได้ตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการรับประทานอาหารตรงเวลา และควรแนะนำให้รับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ เพราะเป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว อาหารจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยในการเจริญเติบโตตลอดจนพ่อแม่ผู้ปกครองควรดูแลเอาใจใส่เรื่องอาหาร และการรับประทานอาหารของนักเรียน รวมทั้งควรแนะนำให้นักเรียนออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสุขภาพของตนเองอีกด้วย

2) ด้านการใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักเรียนใช้เวลาว่างหมดไปกับการเล่นเกมสอินเตอร์เน็ต ($\bar{X} = 2.52$) พ่อแม่ผู้ปกครองควรช่วย กันสอดส่องดูแล เอาใจใส่ ไม่ให้นักเรียนใช้เวลาว่างหมดไปกับการเล่นเกมสอินเตอร์เน็ต เนื่องจากในอินเตอร์เน็ตมีทั้งสิ่งที่ดี และสิ่งที่ไม่ดีมากมาย ถ้าพ่อแม่ผู้ปกครองปล่อยปละ ละเลย ไม่ดูแลเอาใจใส่ อาจทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเลียนแบบในอินเตอร์เน็ต ซึ่งอาจจะเลียนแบบในทางที่ไม่ดี พ่อแม่ผู้ปกครองจึงควรกำหนดกฎกติกาในการใช้อินเตอร์เน็ต จำกัดเวลาว่าควรจะให้ใช้อินเตอร์เน็ตได้นานเท่าใดในแต่ละวัน และใช้ได้เมื่อทำการบ้านเสร็จ หรือเมื่อช่วยงานบ้านเสร็จแล้ว ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมอื่น ๆ บ้าง เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ส่งเสริมให้นักเรียนเล่นกีฬา เพื่อเป็นการเสริมสร้างสุขภาพร่างกายของนักเรียนให้แข็งแรง หรือให้นักเรียนช่วยงานบ้าน เพื่อลดภาระของพ่อแม่ผู้ปกครอง เช่น ให้นักเรียนทำความสะอาดบริเวณภายในบ้าน และบริเวณรอบ ๆ บ้าน, ซักผ้า, หุงข้าว และ ล้างจาน เป็นต้น

3) ด้านการแสดงออกเนื่องจากความเครียด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักเรียนโต้เถียงกับบุคคลในครอบครัว ($\bar{X} = 2.15$) พ่อแม่ผู้ปกครองควรให้ความรัก ความอบอุ่น ดูแลเอาใจใส่ให้มากขึ้น ไม่ดุคำ หรือทุบตีนักเรียน ควรมีความเข้าใจในตัว of นักเรียนให้มากขึ้น ปรับตัวเข้าหากัน พบปะพูดคุย ถามไถ่เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียน คอยให้คำปรึกษา หรือถ้านักเรียนมีปัญหา พ่อแม่ผู้ปกครองควรแนะนำ และช่วยเหลือนักเรียนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ควรอบรมสั่งสอนให้นักเรียนรู้จักวิธีการรับมือกับความเครียดอย่างเหมาะสม และทางโรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำเพื่อผ่อนคลายความเครียดจากการเรียน เช่น กีฬา ดนตรี เป็นต้น จะช่วยช่วยนักเรียนไม่ได้เถียงกับบุคคลในครอบครัว ซึ่งเป็นผลมาจากการแสดงออกเนื่องจากความเครียดของนักเรียน

4) ด้านการไม่เข้าใจตนเอง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักเรียนสับสนในความคิดของตนเอง ($\bar{X} = 2.14$) ครูอาจารย์ พ่อแม่ผู้ปกครองควรจะต้องดูแลเอาใจใส่นักเรียนให้มากขึ้น ควรพบปะพูดคุย อบรมสั่งสอน หรือให้ข้อคิด ให้คำปรึกษา ในเรื่องต่าง ๆ ทั้งเรื่องการเรียนรู้ การดำเนินชีวิต รวมถึงการให้คำแนะนำ และช่วยเหลือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ อธิบายให้นักเรียนได้เข้าใจว่าสิ่งที่นักเรียนคิด หรือทำอยู่ เป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ ผลกระทบที่เกิดจากสิ่งนั้นจะเป็นอย่างไร ทำให้นักเรียนไม่เกิดความสับสนในความคิดของตัวเอง และยังช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น

5) ด้านการนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักเรียนมีพฤติกรรมดื่มสุรา ดื่มเบียร์ ($\bar{X} = 1.34$) ครูอาจารย์ พ่อแม่ผู้ปกครอง และคนในชุมชนควรให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดแก่นักเรียน เพื่อจะได้รู้ และตระหนักถึงโทษ และพิษภัยของยาเสพติดมากขึ้น ควรช่วยกันสอดส่องดูแล ไม่ให้นักเรียนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสุรา และเบียร์ ถ้าหากนักเรียนดื่มสุรา

และเบียร์เข้าไปมาก ๆ จะทำให้ขาดสติ ขาดความยับยั้งชั่งใจ เกิดความตึกคะนองและควบคุมตนเองไม่ได้ ซึ่งเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่จะนำไปสู่การเสพยาเสพติด และที่สำคัญควรจะขอความร่วมมือกับร้านค้าภายในชุมชน ไม่ให้ขายสุรา และเบียร์ให้กับนักเรียน ซึ่งในปัจจุบันก็มีการบังคับใช้กฎหมายห้ามขายสุราและเบียร์ให้แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ถ้าร้านค้าใดขายสุรา และเบียร์ให้แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ถือว่าเป็นการกระทำผิดกฎหมาย

6) ด้านการคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักเรียนอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่เสพยาเสพติด ($\bar{X} = 1.26$) ครูอาจารย์ พ่อแม่ผู้ปกครองควรให้ความรัก ความอบอุ่น ดูแลเอาใจใส่นักเรียนให้มากขึ้น ควรอบรมสั่งสอนให้ความรู้เกี่ยวกับโทษ และพิษภัยของยาเสพติด และควรแนะนำนักเรียนให้เลือกคบเพื่อนที่ไม่เสพยาเสพติด เพราะเพื่อนที่เสพยาเสพติดจะทำให้ นักเรียนเข้าไปใกล้ยาเสพติดมากขึ้น อาจจะถูกเพื่อนชักชวนให้เสพยาเสพติดด้วยกัน พ่อแม่ผู้ปกครองควรหมั่นสอบถามนักเรียนว่าเพื่อนแต่ละคนมีนิสัยใจคอเป็นอย่างไร สุขุมหรือ ดื้อมสุรา หรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือไม่ ถ้ารู้ว่าเพื่อนของนักเรียนสุขุมหรือ ดื้อมสุรา หรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ก็ควรตักเตือนให้นักเรียนอยู่ห่างจากเพื่อนที่เสพยาเสพติด หลีกเลี่ยงการคบเพื่อนที่มีแนวโน้มว่าจะชักนำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด ครูอาจารย์ และพ่อแม่ผู้ปกครองควรสอนให้นักเรียนมีทักษะในการปฏิเสธ เมื่อเพื่อนนำยาเสพติดมา และชวนให้เสพยาเสพติดด้วยกัน ควรปลูกฝังทัศนคติให้แก่เด็กเรียนว่า ถ้าหากเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ก็อาจจะถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับ ทำให้เสียอนาคตทางการศึกษา และควรที่จะปลูกฝังให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นต่อการศึกษาเล่าเรียนเพื่ออนาคตที่ดีของนักเรียน

5.3.1.2 ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

1) ปัจจัยด้านอิทธิพลจากดาราและสื่อต่างๆ มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร พ่อแม่ผู้ปกครองควรดูแลเอาใจใส่นักเรียน คอยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนว่านักเรียนมีพฤติกรรมเลียนแบบ ดาราและสื่อต่าง ๆ หรือไม่ คอยให้คำปรึกษาแนะนำ อบรมสั่งสอนให้นักเรียนได้รู้ว่าสิ่งที่ดาราและสื่อต่าง ๆ แสดงออกมานั้น ถูกหรือผิดอย่างไร ถ้าหากนักเรียนเลียนแบบดาราและสื่อต่าง ๆ แล้วผลที่ตามมาจะเป็นอย่างไร ในส่วนของสื่อทุกชนิดก็ควรจะตระหนักถึงจรรยาบรรณของสื่อที่จะนำเสนอข้อมูลข่าวสาร และควรวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสังคมว่ามีมากน้อยเพียงใด พ่อแม่ผู้ปกครองควรกำหนดกฎกติกาในการดูทีวี หรือใช้อินเตอร์เน็ตของนักเรียน ควรจำกัดเวลาว่าให้ดูทีวี หรือใช้อินเตอร์เน็ตได้นานเท่าใดในแต่ละวัน ควรจะดูทีวี หรือใช้อินเตอร์เน็ตได้เมื่อทำการบ้านเสร็จ และช่วยงานเสร็จแล้ว ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีงานอดิเรก และกิจกรรมอื่น ๆ เช่น กีฬา และ ดนตรี เป็นต้น

2) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร ผู้บริหารโรงเรียนควรกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด จัดให้มีครูอาจารย์รับผิดชอบ การดำเนินงาน ให้ความรู้เรื่องโทษและพิษภัยของยาเสพติด สร้างทักษะชีวิต และภูมิคุ้มกันสารเสพติด พัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนด้วยการสอดแทรกความรู้เรื่องยาเสพติดเข้าไปในหลักสูตร ทุกระดับชั้น โดยสอดคล้องกับแผนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2545 - 2549 ของคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังป้องกันปัญหาเสพติด โดยการระดมความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา หน่วยงานภาคีในพื้นที่ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองท้องถิ่น ซึ่งสามารถสร้างเครือข่ายการทำงานได้หลายรูปแบบ ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด จัดการรณรงค์เนื่องในวันต่อต้านยาเสพติดสากล (26 มิถุนายน ของ ทุกปี) หรือจัดกิจกรรมในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความสนใจ และสอดคล้องกับความถนัด ของนักเรียน เช่น จัดการแข่งขันกีฬา จัดการประชุมคุณธรรม ประประกวดร้องเพลง ควรจัดโครงการ (To Be Number One) ซึ่งเป็นโครงการในทุกระดับของมหาดไทยและระดับนานาชาติเพื่อพัฒนาพรสวรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อรวบรวมสมาชิกในการร่วมเป็นพลังในการต่อต้านยาเสพติด ครูอาจารย์ ควรเสียสละเวลาว่างส่วนตัวในการดูแลเอาใจใส่ และเข้มงวดกับนักเรียนในแต่ละระดับชั้นของตนเอง ให้มากขึ้น และจัดให้มีครูเวรตรวจตราดูแลสถานที่ต่าง ๆ ทั่วโรงเรียน ตรวจตราในห้องน้ำ จุดอับ มุมลับตาต่าง ๆ เพื่อให้โรงเรียนปลอดภัยจากยาเสพติดมากยิ่งขึ้น

3) ปัจจัยด้านทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร พ่อ - แม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ คนในชุมชน และตำรวจควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อให้ให้นักเรียนได้รู้ถึงโทษ และพิษภัยของยาเสพติดมากขึ้น และควรช่วยกันปลูกฝังนักเรียนให้มี ทัศนคติที่ไม่ดีต่อยาเสพติด ซึ่งให้นักเรียนได้เห็นว่ายาเสพติดเป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ยาเสพติด เป็นสิ่งที่เลิกได้ยาก ซ้ำยังก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมายที่ส่งผลกระทบต่อตัวบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

5.3.1.3 ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะปัจจัยที่มีผลต่อ พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

- 1) นักเรียนไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดโดยเด็ดขาด
- 2) ควรเลิกคบเพื่อนที่ไม่เสพยาเสพติด
- 3) ควรแนะนำเพื่อนให้รู้ถึงโทษ และพิษภัยของยาเสพติด

4) โรงเรียน ชุมชน และสถานี่ตำรวจควรร่วมกันจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อให้นักเรียนได้รู้ถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติดมากขึ้น

5) ควรช่วยกันปลูกฝังให้นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อยาเสพติดซึ่งให้นักเรียนเห็นว่ายาเสพติดเป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่มีประโยชน์ต่อร่างกาย เป็นสิ่งที่เลิกได้ยาก ซ้ำยังก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาอีกมากมายที่ส่งผลต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

6) ควรจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด หรือจัดกีฬานันทนาการต้านยาเสพติด เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ได้ทำกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชน

7) ควรให้ครูอาจารย์ พ่อแม่ผู้ปกครอง เพื่อนบ้าน คนในชุมชน รวมทั้งตำรวจ ช่วยกันสอดส่องดูแลในชุมชน ไม่ให้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน ไม่ให้มีการเสพ ไม่ให้มีการค้า เพื่อให้ชุมชนปลอดภัยจากยาเสพติดมากขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร นอกจากปัจจัยที่มีผล 9 ด้าน และพฤติกรรมเสี่ยง 6 ด้าน ที่ทำการวิจัยนี้แล้ว

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาเชิงลึกโดยการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เจาะลึกและหลากหลายมากขึ้น เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กนิษฐา กล่อมเกล้า. (2542). *แนวทางการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด*. เพชรบุรี : สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข. (2555). *บุหรี่ปริมาณหรือสุขภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ ฯ : องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์.
- กรมราชทัณฑ์. (2549). *จำนวนผู้ต้องขังเด็ดขาดคดี พ.ร.บ. ยาเสพติด ฯ แยกตามประเภทคดี*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ราชทัณฑ์.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *แสวงเทียน กศน. คู่มือการปฏิบัติงานการใช้กระบวนการแนะแนวเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดในสถานศึกษาระดับการศึกษานอกโรงเรียน*. กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ.
- กรองทอง เสนอชัย. (2545). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริมตามรูปแบบ PRECEDE MODEL กับพฤติกรรมการเสพยาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สำนักงานสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). *คู่มือการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ ฯ : อรุณลาดพร้าว.
- กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. (2540). *แผนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ.
- กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (2555). *มาตรฐานงานสุขศึกษา*. โรงพยาบาลชุมชน พ.ศ.2555. นนทบุรี : โรงพิมพ์กองสุขศึกษา.
- กอบกุล จันทวโร. (2546). *กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับยาเสพติด*. สืบค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2559, จาก <http://elib.coj.go.th/Article/drug1.pdf>.
- กฤษณี คำชาย. (2542). *จิตวิทยาแนะแนวเด็กวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ ฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- กฤษณี คำชาย. (2552). *พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด*. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์โอเดียน.
- คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนางานสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ. (2534). *แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535 - 2539)*. [เอกสารทางวิชาการ]. ลำดับที่ 257 เล่มที่ 18 / 2537.

- คณะศึกษาศาสตร์ศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์. (2544). *ความฝันของแผ่นดิน*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ ตะวันออก.
- ชัยพร วิชชาวุธ. (2530). *จริยธรรมกับการศึกษา*. กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูชาติ อารีจิตรานุสรณ์. (2545). *กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ (ยาบ้า)*. ขอนแก่น : โรงพิมพ์ คลังนานาวิทยา.
- ชูชาติ อารีจิตรานุสรณ์. (2552). *เครื่องวัดการดูดกลืนแสง, สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2559*, จาก http://www.kku.ac.th/chuare/_spechrophotometer.pdf.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2524). *พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 จิตวิทยาจริยธรรม และจิตวิทยาภาษา*. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ถนอมรัตน์ ประสิทธิ์เมตต์. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะโภชนาการของนักเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดสุโขทัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทรงเกียรติ ปิยะกะ. (2540). *ยิมสู่วิทยาเสพติด*. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- นภดล บำรุงกิจ. (2544). *พฤติกรรมการป้องกันอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ของข้าราชการทหารอากาศชั้นประทวน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นันทา ชัยพิชิตพันธ์. (2551). *การศึกษาที่มีผลต่อพฤติกรรมการเสพยาบ้าซ้ำของนักเรียนที่เข้ารักษาในโรงพยาบาลจิตเวช*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันท์นิตี พันธวงศ์. (2543). *ปัจจัยการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิภารัตน์ จำสมบูรณ์. (2550). *ความรู้และพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกรณีศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัวแหว โคตรนรินทร์. (2547). *การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขยาเสพติดในโรงเรียนสำนักงานเขต 1 และเขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). เลข : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2547). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุศรา เข้มทอง. (2522). *กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526). *การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย*. กรุงเทพฯ ๑ :
ไทยวัฒนาพานิช.
- ประเวช ชุ่มเกษรกุลกิจ. (2554). *การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร ความผูกพันในงานการเพิ่ม
คุณค่าระหว่างงานกับครอบครัวและความสุขเชิงอัตวิสัยของพนักงานรัฐวิสาหกิจแห่งหนึ่ง*.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ ๑ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปราณี โปโสภา. (2557). *พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3
อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต).
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรีดา คงจัด. (2542). *ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการปราบปรามยาเสพติด ระดับสถานี
ตำรวจ ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจในเขตกองบัญชาการตำรวจนครบาล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
สังคมศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ ๑ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภัทรมน เฟื่องส้ม. (2554). *พฤติกรรมการเสพยาบ้าของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาใน โครงการตำรวจ
ประสานงานประจำโรงเรียน จังหวัดนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต).
กรุงเทพฯ ๑ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- รังสรรค์ สิงห์เลิศ. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525*. กรุงเทพฯ ๑ :
อักษรเจริญทัศน์.
- ลักขณา ศรีวัฒน์. (2544). *การคิด*. กรุงเทพฯ ๑ : สุวีริยาสาส์น.
- วาสนา พัฒนกำจร. (2541). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาบ้าของนักเรียน นักศึกษา
ในจังหวัดราชบุรี. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*, 4 (24), 57 - 345.
- สมพิศ สุขวิฑูรย์. (2540). *รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเอง*.
กรุงเทพฯ ๑ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมิต วัฒนชัยบุญธรรม. (2546). *การแพร่ระบาดของสารเสพติดและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม
การเสพยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี*. กรุงเทพฯ ๑ :
สถาบันธัญญารักษ์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.
- สัญญา เคนาภูมิ และคณะ. (2558). การสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย. *วารสารวิจัยและ
พัฒนาวิจัย*, 10 (3), 133 - 134.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). *พัฒนาการของคุณภาพนักเรียน
ประถมศึกษา และแนวทางการประเมิน*. กรุงเทพฯ ๑ : โรงพิมพ์การศาสนา.

- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2526). *สาเหตุของการแพร่ระบาดของยาเสพติด*. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2534). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับยาเสพติด*. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2545). *แผนป้องกันและปราบปรามสารเสพติด พ.ศ. 2545 - 2549*. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2554). *สถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ ฯ : วัฒนาพานิช.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2539). *การศึกษาวิถีชุมชน : รูปแบบและการปฏิบัติโครงการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สิทธิพร. (2552). *อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติด และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท*. สืบค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2559, จาก <https://www.l3nr.org/posts/257155>.
- สุกัญญา เขียมประชา. (2543). *การศึกษารายกรณี : การเสพยาบ้าปัญหา สาเหตุและแนวทางแก้ไข*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุพัฒน์ ชีรเวชเจริญชัย. (2534). *ยาและสิ่งเสพติดให้โทษ*. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรพล พยอมเข้ม. (2545). *ปฏิบัติการทางจิตวิทยาในงานชุมชน*. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์สหภาพพัฒนาการพิมพ์.
- สุรศักดิ์ เลหาพิบูลย์กุล. (2547). *อิทธิพลของปัจจัยด้านสังคม ครอบครัว และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการเสพยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยเกริก.
- อภิรดี โพธิ์พร้อม. (2555). *การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็ก และเยาวชนหนทางสู่ความเป็นธรรมทางสังคมอย่างยั่งยืน*. *วารสารศาลยุติธรรมปริทัศน์*, 5 (6), 16 - 54.
- Bloom, Benjamins. (1976). *Human Characteristics and School Learning*. New York : McGraw - Hill Book Company.
- Briscoe, Raynord Gene. (1971). *Education Implication of differences of by drug Using Student in Davis School District*. London : Rout ledge.

- Brookover, W. et al. (1979). *School social system and student achievement school can make a difference*. New York : Pager Publisher.
- Brown, James W. ; Norberg, Kenneth D. and Srygley, Sara K. (1972). *Administering Educational Media : Instructional Technology and Library Services. Second Edition*. United States of America : McGraw - Hill Book Company.
- Dryfoos, J.G. (1990). *Adolescent at risk : Prevalence and prevention*. New York : Oxford University press.
- Erikson, E.H. (1968). *Identity : Youth and crisis*. New York : W.W. Norton.
- Feinstein, A. (2000). Mild traumatic brain injury: The silent epidemic. *Canadian Journal of Public Health*, 19 (5), 325 - 326.
- Green, L.W. et al. (1980). *Health Education Planning A Diagnostic Approach*. California : Mayfield Publishing Company.
- Harger, David Lz. (1971). *Avent Drug Use in Middle America. Social Psychological Correlates*. Boston : Houghton Mifflin.
- Jones, M.G., & Farquhar, J.D. (1997). *User interface design for web-based instruction*. In Badrul, H. K. (Ed.), *Web - based instruction*. Englewood cliffs, NJ : Educational Technologies Publications.
- Kirksiek, K. (2004). *Exploring meanings of adolescent risk behaviors Master Thesis*, Human Development and Family Studies, Texas Tech University.
- Land. (1984). *Adolescence's behavior*. International Edition : McGraw - Hill.
- Callahan. (1971). *Psychological Factor in Drug Use Among Community Collage Student*. Boston : Allyn and Bacon.
- Rice. Robert C. (1978). *A comparison of Perception School Discipline between students. Parents. Teachers and School Administrators*. D.C. : Rice Council.
- Ross, C.C and Stanley, J.C. (1967). *Measurement in Today' School. Englewood Cliffs*. New Jersey : Prentice - Hall.
- Santrock, J. W. (1996). *Adolescent*. Dubuque : Times Mirror Higher Education Groups.
- Santrock, W. J. (1996). *Adolescence*. USA : Times mirror Higher Education.
- Stanley, Williams W. (1964). *Educational Administration in the Elementary School Task and Challenge*. New York : Holt, Rinehart and Winston.

Super. (2006). *Occupation Psychology*. California : Wadsowth.

Thai Medical Web Co., (2002). *Ineractive Behavior at Work*. New York : Prentice - Hall.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

- เรื่อง** : บัณฑิตที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร
- ปริญญา** : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คำชี้แจง

- แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบระดับพฤติกรรมเสี่ยงของท่าน และเพื่อต้องการทราบบัณฑิตที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จึงไม่มีคำตอบที่ถูก หรือผิด คำตอบจะเป็นความคิดเห็นตามความรู้สึกของแต่ละบุคคล ซึ่งย่อมแตกต่างกันได้
- แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1** แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2** แบบสอบถามระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร
 - ตอนที่ 3** แบบสอบถามบัณฑิตที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร
 - ตอนที่ 4** แบบสอบถามข้อเสนอแนะบัณฑิตที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร
- เมื่อท่านตอบแบบสอบถามแล้วกรุณาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง ว่าท่านได้ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อแล้ว ข้อมูลที่ท่านแสดงความคิดเห็นในครั้งนี้ จะเป็นความลับ และจะนำผลมาใช้ในการวิจัยเท่านั้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้คำตอบในการตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกข้อตามข้อเท็จจริง เพื่อเป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างสูง

นายบุรฉัตร จันทร์แดง

นักศึกษารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อที่ตรงกับข้อมูลที่เป็นจริงของท่าน

1. เพศ

1.1 ชาย 1.2 หญิง

2. ปัจจุบันนักเรียนกำลังเรียนอยู่ชั้น

2.1 มัธยมศึกษาปีที่ 1 2.2 มัธยมศึกษาปีที่ 2 2.3 มัธยมศึกษาปีที่ 3

3. ปัจจุบันนักเรียนมีอายุ

..... ปี

ตอนที่ 2 ระดับพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา
อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อที่ตรงกับข้อมูลที่เป็นจริงของท่าน
ในช่องระดับพฤติกรรมเพียงช่องเดียวเท่านั้น และขอความกรุณาตอบทุกข้อ

พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร	ระดับพฤติกรรม					สำหรับผู้วิจัย
	ทุกวัน (5)	บ่อยครั้ง (4)	บางครั้ง (3)	นานๆ ครั้ง (2)	ไม่เคย (1)	
การนำสารเสพติดเข้าสู่ร่างกาย	5	4	3	2	1	A
1. นักเรียนมีพฤติกรรมสูบบุหรี่						A 1
2. นักเรียนมีพฤติกรรมดื่มสุรา ดื่มเบียร์						A 2
3. นักเรียนมีพฤติกรรมเสพยาบ้า ยาไอซ์						A 3
4. นักเรียนมีพฤติกรรมเสพกัญชา						A 4
5. นักเรียนมีพฤติกรรมสูดดมกาว สูดดมทินเนอร์						A 5
การใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์	5	4	3	2	1	B
1. นักเรียนใช้เวลาว่างหมดไปกับการเที่ยวเตร่						B 1
2. นักเรียนใช้เวลาว่างหมดไปกับการไปนั่งสูมกับ กลุ่มวัยรุ่น						B 2

(ต่อ)

พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนคงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร	ระดับพฤติกรรม					สำหรับผู้วิจัย
	ทุกวัน (5)	บ่อยครั้ง (4)	บางครั้ง (3)	นานๆ ครั้ง (2)	ไม่เคย (1)	
3. นักเรียนใช้เวลาว่างหมดไปกับการหมกมุ่นในกิจกรรม ทางเพศ						B 3
4. นักเรียนใช้เวลาว่างหมดไปกับการติดต่อบนโซเชียลมีเดีย กับเพศตรงข้าม						B 4
5. นักเรียนใช้เวลาว่างหมดไปกับการเล่นเกมสื่อบนอินเทอร์เน็ต						B 5
การไม่รับผิดชอบต่อสุขภาพตนเอง	5	4	3	2	1	C
1. นักเรียนไม่รักษาความสะอาดของร่างกาย						C 1
2. นักเรียนไม่รักษาความสะอาดเครื่องนุ่งห่ม						C 2
3. นักเรียนรับประทานอาหารไม่ครบ 5 หมู่						C 3
4. นักเรียนรับประทานอาหารไม่ตรงเวลา						C 4
5. นักเรียนไม่ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ						C 5
6. นักเรียนไม่พักผ่อนอย่างเพียงพอ						C 6
7. นักเรียนไม่ไปพบแพทย์ เมื่อเจ็บป่วยหรือไม่สบาย						C 7
การแสดงออกเนื่องจากความเครียด	5	4	3	2	1	D
1. นักเรียนโต้เถียงกับบุคคลในครอบครัว						D 1
2. นักเรียนโต้เถียงครู						D 2
3. นักเรียนทำร้ายตัวเอง						D 3
4. นักเรียนชกต่อยกับผู้อื่น						D 4
5. นักเรียนขาดเรียน โดยไม่มีเหตุผล						D 5
6. นักเรียนไม่พบปะพูดคุยกับบุคคลในครอบครัว						D 6
7. นักเรียนไม่พบปะพูดคุยกับเพื่อนฝูง						D 7
การไม่เข้าใจตนเอง	5	4	3	2	1	E
1. นักเรียนสับสนในความคิดของตนเอง						E 1
2. นักเรียนสับสนในการกระทำของตนเอง						E 2

(ต่อ)

พฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร	ระดับพฤติกรรม					สำหรับผู้วิจัย
	ทุกวัน (5)	บ่อยครั้ง (4)	บางครั้ง (3)	นานๆ ครั้ง (2)	ไม่เคย (1)	
3. นักเรียนไม่เข้าใจว่าสิ่งที่ทำอยู่ถูกหรือผิด						E 3
4. นักเรียนทำสิ่งที่ผิดโดยไม่มีเหตุผล						E 4
5. นักเรียนแสดงออกในทางตรงข้ามกับความต้องการของตนเอง						E 5
การคบเพื่อนที่ติดยาเสพติด	5	4	3	2	1	F
1. นักเรียนอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่เสพยาเสพติด						F 1
2. นักเรียนร่วมกับเพื่อนในการจัดหายาเสพติด						F 2
3. นักเรียนเสพยาเสพติดร่วมกับเพื่อน						F 3
4. นักเรียนร่วมกับเพื่อนครอบครองยาเสพติด						F 4
5. นักเรียนร่วมกับเพื่อนจำหน่ายยาเสพติด						F 5

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อที่ตรงกับข้อมูลที่เป็นจริงของท่าน
ในช่องระดับความคิดเห็นเพียงช่องเดียวเท่านั้น และขอความกรุณาตอบทุกข้อ

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด	5	4	3	2	1	G
1. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด						G 1
2. นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดจากครู						G 2
3. นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดจากพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง						G 3
3. นักเรียนรู้จักโทษและพิษภัยของยาเสพติด						G 4

(ต่อ)

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร	ระดับความคิดเห็น					ถ้ารับผู้วิจัย
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
4. นักเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับยาเสพติด						G 5
ทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด	5	4	3	2	1	H
1. นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อยาเสพติด						H 1
2. นักเรียนคิดว่ายาเสพติดมีประโยชน์ต่อร่างกาย						H 2
3. นักเรียนคิดว่ายาเสพติดเป็นสิ่งที่เลิกได้ง่าย						H 3
4. นักเรียนคิดว่าเสพยาเสพติดแล้วจะได้รับการยอมรับ จากเพื่อน						H 4
การรับรู้ภาวะสุขภาพ	5	4	3	2	1	I
1. นักเรียนคิดว่าตัวเองมีสุขภาพแข็งแรง						I 1
2. นักเรียนคิดว่าตัวเองมีสุขภาพแข็งแรงกว่าเพื่อน ในวัยเดียวกัน						I 2
3. นักเรียนได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น ว่านักเรียน มีบุคลิกภาพที่ดี						I 3
4. นักเรียนรับรู้ว่าคุณสมบัติที่เป็นอุปสรรคต่อการ ใช้ชีวิตประจำวัน						I 4
รายได้	5	4	3	2	1	J
1. เงินที่ได้รับจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง						J 1
2. เงินที่ได้รับจากการหารายได้พิเศษหรือจากช่องทางอื่น						J 2
3. เงินที่ได้รับเพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปโรงเรียน						J 3
4. เงินที่ได้รับเพื่อใช้เป็นค่าอาหารและเครื่องดื่ม						J 4
5. เงินที่ได้รับเพื่อใช้เป็นค่าวัสดุอุปกรณ์การเรียน						J 5
สิ่งแวดล้อมในที่พักอาศัยและชุมชน	5	4	3	2	1	K
6. ในที่พักอาศัยของนักเรียนมีการเสพยาเสพติด						K 1
7. ในที่พักอาศัยของนักเรียนมีการค้ายาเสพติด						K 2
8. ในชุมชนของนักเรียนมีการเสพยาเสพติด						K 3

(ต่อ)

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
9. ในชุมชนของนักเรียนมีการค้ายาเสพติด						K 4
10. ในชุมชนของนักเรียนสามารถหาซื้อยาเสพติดได้ง่าย						K 5
สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	5	4	3	2	1	L
1. ในโรงเรียนของนักเรียนมีการเสพยาเสพติด						L 1
2. ในโรงเรียนของนักเรียนมีการค้ายาเสพติด						L 2
3. ในโรงเรียนของนักเรียนสามารถหาซื้อยาเสพติดได้ง่าย						L 3
4. ในโรงเรียนของนักเรียนมีมุมอับหรือสถานที่ลับตาที่ ไม่ค่อยมีใครเดินผ่าน						L 4
5. ห้องน้ำในโรงเรียนเป็นแหล่งมั่วสุมของนักเรียน						L 5
ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	5	4	3	2	1	M
1. พ่อแม่ หรือผู้ปกครองให้ความรัก ดูแลเอาใจใส่						M 1
2. พ่อแม่ หรือผู้ปกครองอบรม สั่งสอน เข้มงวดเกินไป						M 2
3. นักเรียนมีความใกล้ชิดสนิทสนมกับพ่อแม่หรือ ผู้ปกครอง						M 3
4. นักเรียนมีปัญหาขัดแย้งกับพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง						M 4
การปฏิบัติตนของบุคคลรอบข้าง	5	4	3	2	1	N
1. ครูให้คำปรึกษาแนะนำ เมื่อนักเรียนมีปัญหา						N 1
2. ครูเข้มงวดในเรื่องระเบียบวินัย						N 2
3. ครูยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนทำดี						N 3
4. ครูให้ความรัก ดูแลเอาใจใส่นักเรียนทุกคนเท่ากัน						N 4
5. นักเรียนมีปัญหาขัดแย้งกับครู						N 5
6. เพื่อนให้คำปรึกษาแนะนำ เมื่อนักเรียนมีปัญหา						N 6
7. เพื่อนให้ความรัก ดูแลเอาใจใส่						N 7
8. เพื่อนชวนให้นักเรียนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด						N 8
9. นักเรียนมีปัญหาขัดแย้งกับเพื่อน						N 9

(ต่อ)

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร	ระดับความคิดเห็น					ค่าสำหรับผู้วิจัย
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
อิทธิพลจากดารารและสื่อต่าง ๆ	5	4	3	2	1	0
10. ดารามีอิทธิพลต่อนักเรียน						0 1
11. หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต มีอิทธิพล ต่อนักเรียน						0 2
12. นักเรียนเลียนแบบดาราร						0 3
13. นักเรียนเลียนแบบหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต						0 4

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งที่ท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถาม

นายบุรฉัตร จันทร์แดง

ภาคผนวก ข

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
คำความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ข.1

การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

ข้อคำถาม	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า เฉลี่ย IOC	ข้อคำถาม	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า เฉลี่ย IOC
	คนที่	คนที่	คนที่				คนที่	คนที่	คนที่		
	1	2	3				1	2	3		
ข้อ 1	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 34	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 2	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 35	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 3	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 36	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 4	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 37	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 5	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 38	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 6	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 39	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 7	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 40	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 8	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 41	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 9	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 42	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 10	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 43	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 11	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 44	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 12	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 45	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 13	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 46	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 14	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 47	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 15	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 48	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 16	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 49	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 17	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 50	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 18	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 51	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 19	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 52	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 20	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 53	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 21	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 54	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 22	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 55	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 23	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 56	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 24	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 57	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 25	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 58	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 26	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 59	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 27	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 60	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 28	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 61	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 29	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 62	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 30	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 63	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 31	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 64	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 32	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 65	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 33	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 66	+1	+1	+1	3	1

(ต่อ)

ตารางที่ ข.1 (ต่อ)

ข้อคำถาม	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า เฉลี่ย IOC	ข้อคำถาม	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			รวมค่า IOC	ค่า เฉลี่ย IOC
	คนที่	คนที่	คนที่				คนที่	คนที่	คนที่		
	1	2	3				1	2	3		
ข้อ 67	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 75	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 68	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 76	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 69	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 77	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 70	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 78	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 71	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 79	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 72	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 80	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 73	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 81	+1	+1	+1	3	1
ข้อ 74	+1	+1	+1	3	1	ข้อ 82	+1	+1	+1	3	1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ค.1

การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจการจำแนกของเครื่องมือวิจัย

Items	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item - Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
A 1	169.42	1538.759	.744	.953
A 2	169.44	1538.761	.703	.953
A 3	169.63	1569.962	.633	.954
A 4	168.62	1540.398	.443	.954
A 5	168.67	1546.852	.366	.954
B 1	169.12	1557.359	.410	.954
B 2	169.19	1552.354	.436	.954
B 3	169.50	1537.314	.833	.953
B 4	169.46	1538.567	.736	.953
B 5	168.37	1543.727	.366	.954
C 1	168.96	1555.685	.390	.954
C 2	169.48	1565.156	.391	.954
C 3	168.10	1551.775	.332	.954
C 4	167.79	1550.915	.382	.954
C 5	168.42	1539.621	.548	.953
C 6	168.56	1543.585	.471	.953
C 7	167.98	1545.470	.316	.954
D 1	168.56	1554.330	.362	.954
D 2	168.94	1547.271	.489	.953
D 3	169.25	1530.270	.757	.953
D 4	168.67	1547.479	.387	.954
D 5	168.19	1541.609	.330	.954
D 6	169.25	1532.858	.805	.953
D 7	169.12	1540.888	.587	.953
E 1	168.79	1552.248	.388	.954

(ต่อ)

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

Items	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item - Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
E 2	168.42	1551.543	.293	.954
E 3	169.02	1541.392	.587	.953
E 4	169.19	1571.335	.287	.954
E 5	169.12	1566.065	.315	.954
F 1	169.38	1563.300	.402	.954
F 2	168.48	1533.784	.421	.954
F 3	169.50	1536.922	.808	.953
F 4	169.52	1538.568	.821	.953
F 5	169.10	1536.873	.629	.953
G 1	167.56	1551.781	.321	.954
G 2	167.15	1545.231	.340	.954
G 3	167.50	1551.039	.328	.954
G 4	167.17	1547.087	.407	.954
G 5	169.35	1560.741	.445	.954
H 1	169.27	1541.181	.546	.953
H 2	168.77	1533.279	.480	.953
H 3	167.85	1536.956	.365	.954
H 4	169.46	1539.038	.754	.953
I 1	167.87	1552.236	.323	.954
I 2	168.15	1556.211	.339	.954
I 3	168.46	1546.097	.435	.954
I 4	167.77	1542.965	.329	.954
J 1	167.42	1553.425	.316	.954
J 2	168.79	1531.699	.519	.953
J 3	167.63	1542.942	.418	.954
J 4	167.79	1529.817	.639	.953

(ต่อ)

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

Items	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item - Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
J 5	167.62	1535.065	.557	.953
K 1	169.04	1538.626	.596	.953
K 2	169.48	1539.156	.789	.953
K 3	169.44	1540.134	.728	.953
K 4	168.17	1542.381	.324	.954
K 5	168.88	1537.751	.509	.953
L 1	169.50	1538.490	.811	.953
L 2	169.52	1553.862	.590	.953
L 3	168.90	1531.657	.641	.953
L 4	168.23	1534.848	.395	.954
L 5	169.15	1533.701	.656	.953
M 1	166.27	1561.848	.302	.954
M 2	167.35	1549.054	.293	.954
M 3	166.83	1549.558	.303	.954
M 4	168.77	1531.122	.389	.954
N 1	166.63	1557.844	.322	.954
N 2	166.73	1555.887	.344	.954
N 3	166.87	1554.040	.319	.954
N 4	166.85	1551.937	.319	.954
N 5	168.63	1539.374	.478	.953
N 6	167.38	1541.535	.413	.954
N 7	167.52	1548.921	.363	.954
N 8	169.27	1532.632	.609	.953
N 9	169.17	1541.401	.685	.953
O 1	168.71	1521.778	.646	.953
O 2	168.02	1535.431	.444	.954

(ต่อ)

Items	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item - Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
O 3	169.31	1534.374	.742	.953
O 4	169.08	1558.817	.301	.954

Reliability Coefficients

Cronbach's Alpha	N of Items	N of Cases
.954	79	52

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

หนังสือเสนอแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ
ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย
หนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือและขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วยบุคคล ตามรายชื่อต่อไปนี้

1. นายสัจพงษ์ พรรณะ ตำแหน่ง หัวหน้างานควบคุม เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม วุฒิ ศศ.ม. (ยุทธศาสตร์การพัฒนา) เป็นผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กัลยา กุลสุวรรณ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วุฒิ ศศ.ค. (ภาษาไทย) เป็นผู้เชี่ยวชาญ ด้านภาษา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รังสรรค์ สิงห์เลิศ ตำแหน่ง ประธานคณะกรรมการผู้รับผิดชอบ หลักสูตร ปรัชญาคุณภิวัตน์ สาขายุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วุฒิ ปร.ค. (ประชากรศาสตร์) เป็นผู้เชี่ยวชาญ ด้านการวัดผลและประเมินผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ รศรป. ว ๐๒๑๓/๒๕๕๕

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายสังพงษ์ พรรณะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายบุรฉัตร จันทร์แดง รหัสประจำตัว ๕๘๘๒๖๒๐๕๐๒๐๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา

ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา

ตรวจสอบความเหมาะสมด้านการวัดผลและประเมินผล

อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๖๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๖๒๓๕๕๕

ที่ รศรป. ๐๒๑๔/๒๕๕๕

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนดงหลวงวิทยา

ด้วย นายบรรณิตร จันทร์แดง รหัสประจำตัว ๕๘๘๒๖๒๐๕๐๒๐๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1, ม.2, ม.3) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๕๒ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาส)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๖๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๖๒๓๕๕๕

ที่ รศรป. ๐๒๑๕/๒๕๕๕

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนดงหลวงวิทยา

ด้วย นายบุรฉัตร จันทร์แดง รหัสประจำตัว ๕๘๘๒๖๒๐๘๐๒๐๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1, ม.2, ม.3) ประชากร ๔๐๐ คน กลุ่มตัวอย่าง ๒๐๐ คน เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

โทร. ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

โทรสาร ๐๔๓-๗๒๓๕๕๕

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ๘๓๑

ที่ รศรป. ๖ ๐๐๕๕/๒๕๕๕

๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กัลยา กุลสุวรรณ

ด้วย นายบุรฉัตร จันทร์แดง รหัสประจำตัว ๕๘๘๒๖๒๐๕๐๒๐๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
- ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา
- ตรวจสอบความเหมาะสมด้านการวัดผลและประเมินผล
- อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ๘๓๑

ที่ รศรป.ว ๐๐๕๘/๒๕๕๘

๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รังสรรค์ สิงห์เลิศ

ด้วย นายบุรฉัตร จันทร์แดง รหัสประจำตัว ๕๘๘๒๖๒๐๘๐๒๐๒ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงหลวงวิทยา อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- เพื่อ
- ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
 - ตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษา
 - ตรวจสอบความเหมาะสมด้านการวัดผลและประเมินผล
 - อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยูภาพร ยูภาค)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นายบูรณัทร จันทร์แดง
 วันเกิด 18 ตุลาคมคศม 2531
 สถานที่เกิด 133 / 4 ถนน มุกดาหาร - ดอนตาล ตำบลศรีบุญเรือง อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร
 ที่อยู่ปัจจุบัน 133 / 4 ถนน มุกดาหาร - ดอนตาล ตำบลศรีบุญเรือง อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2556 ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 พ.ศ. 2560 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY